اے خُداوند اسی ایس استحقاق دے لئی تیرا شُکر ادا کردے آں پئی اسی تیرے پاک کلام نوں سِکھدے پئے آں۔ ساڈی مدد کر پئی اسی پاک کلام دیاں سچائیاں نوں جان سکئیے۔ ایہناں بھیداں نوں سمجھن دے لئی سانوں فضل عطا کر۔ کیوں جے ایہناں نوں اپنی عقل دے نال سمجھنا ساڈے لئی اوکھا اے۔ بھائی گِلن دے نال ساڈا تعلُق تیرے جلال دے لئی اے تاں پئی اسی اوہدے توں تیریاں گلاں نوں سِکھ سکئیے۔ اسی منت کردے آں پئی تُو اوہنوں برکت دے تے ساڈے اُتے وی اپنا کرم کر۔ اسی ایہہ سارا کُجھ تیرے سوہنے پُتر اپنے خُداوند یسوع مسیح دا ناں لیندیاں ہوئیاں منگدے آں، آمین۔

اسی اعمال دی کتاب دے اٹھارویں باب دی پہلی آیت توں شروع کردے آں۔ ایس باب دے شروع وچ ای پولس ایتھینے توں روانہ ہون نوں اے۔ اسی ایتھینے دے وچ پولس دی مُنادی دے بارے دے وچ جانیا اے۔ تھسلنیکے تے بیریہ توں ہُندیاں ہوئیاں پولس اِک لمبا سفر کردیاں ہوئیاں ایتھینے پہنچیا سی۔ اوہنے لُسترہ دی طرح ایتھے وی مُنادی دے کم نوں شروع کیتا سی کیوں جے ایتھے وی غیر یہودی لوکی آباد سن۔ اوہنے ایتھے یسوع مسیح دی خُوشخبری تے مُنادی دے بارے پیغام دِتا سی۔

ایتھینے دے وچ جِنے وی نامی گرامی مکتبہِ فکر دے نال تعلُق رکھن والے لوکی سن اوہناں ساریاں نوں پولس نے یسوع مسیح دی قیامت تے مُردیاں وچوں جی اُٹھن دی خبر سُنائی سی۔ کیوں جے اوتھے دی

لوکی قیامت دی تعلیم نوں بالکُل وی قبول نہیں کردے سن۔ اعمال ۱۸ باب دیاں پہلیاں ۲ آیتاں دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

ایہناں گلاں دے بعد پولس ایتھینے توں روانہ ہو کے کرنتھس دے وچ آیا سی۔ تے اوتھے اوہنوں اکولہ نامی اِک یہودی مِلیا جیہڑا پنطس دی پیدائش سی۔

اتھینے توں پولس رسول سِدھا کرنتھس نوں گیا سی۔ ایتھنیے دے بارے اسی ایہہ جان چُکے آں پئی ایہہ اینا گُنجان آباد شہر نہیں سی تے نہ ای ایہہ اینا وڈا شہر سی۔ خُداوند یسوع مسیح دے زمانے دے وچ ایہہ علاقہ رومیاں دے قبضے دے وچ سی۔ ایویں ایتھینے دے وچ مُنادی دے کم نوں کرن دے بعد پولس رسول کرنتھس نوں گیا سی۔ نویں عہد نامے دے وچ کرنتھس دی کلیسیا بڑی اہمیت رکھدی اے تے پولس رسول نے مختلف اوقات دے وچ کرنتھس دی کلیسیا نوں دو خط لِکھے سن۔ کیوں جے پہلا خط مِلن دے بعد کلیسیا نے پولس توں ہور وی بہت سارے سوال پُچھے سن جہدے جواب وچ پولس نے اوہناں نوں دوجا خط لِکھیا سی۔ پر اٹھارویں باب دے وچ پولس اجے اوتھے کلیسیا نوں قائم کرن جاندا پیا سی۔ اپنی تعلیم دی بنا تے پولوس رسول دے کرنتھس نوں لِکھے جاون والے دونویں خط بڑے اہم سن۔ کرنتھس دی کلیسیا تعداد دے لحاظ دے نال وی وڈی کلیسیا اے۔

ایویں پولس تھسلنیکے توں ہُندا ہویا بیریہ وچ آیا تے او اپنے دوجے مشنری سفر دے وچ ایتھینے وچ گیا سی۔ کرنتھس شہر ایتھینے دے مغرب وچ واقع اے۔ ایہہ پہلی صدی مسیحی دی گل اے ایہدے جنوب مشرق دے وچ کنخریہ واقع اے۔

ایتھینے نوں کرنتھس دے نال ملاون والا پُل تجارتی مقصد دے لئی وی ورتیا جاندا سی۔ کرنتھس کافی امیر شہر سی تے ایہہ تجارتی لحاظ دے نال اہم وی سی۔ ایہہ یونانی شہر سی تے رومیاں دے دور دے وچ ایتھینے یونان دا تعلیم مرکز وی سی۔ پر رومی صوبے دا جیہڑا اوس ویلے اخیہ اکھواندا سی دارالحکومت کرنتھس سی جیہڑا بڑا اہم شہر سی۔اخیہ دے شمال تے جنوب دے درمیاں زمینی راستے ایس ای شہر توں لنگدے سن۔ تے روم تے دمشق دے وچکار زیادہ تر مال ایس ای شہر دی بندرگاہ تے لیایا جاندا سی۔

کرنتھس دی جغرافیائی اہمیت بہت ای زیادہ سی۔ کرنتھس دیاں تِن بندرگاہاں سن تے کیوں جے ایس شہر دی تجارتی اہمیت بہت زیادہ سی ایس لئی ایہنوں دو سمندراں دا کرنتھس آکھیا جاندا سی۔ کرنتھس دی تاریخ بڑی دلچسپ اے شروع شروع دے وچ ایتھے فینیکی آبادکار آئے سن۔ جہناں نے ایتھے کئی مُفید صنعتاں قائم کیتیاں سن۔ تے ایہدے نال نال فینیکی دیوی دیوتیاں دی پُوجا نوں رواج دِتا سی۔ پر

باہجوں یونان دی دیوی اتیکا ساریاں توں سبقت لے گئی۔ تے اوہناں نے ایس شہر دا ناں بدل کے کرنتھس رکھ دِتا سی۔

رومیاں دے زمانے دے وچ کرنتھس مال و دولت، عیش و عشرت تے بداخلاقی دا گڑھ سی۔ بدی دے لحاظ دے نال کوئی وی ایس شہر دا مُقابلہ نہیں کرسکدا سی۔ کرنتھیوں دی طرح حیاتی بسر کرن توں مُرد عیاشی تے شہوت پرستی دی حیاتی گُزارنا سی۔ کیوں جے لوکی سمندر توں دولت حاصل کردے سن ایس لئی سمند دے دیوتا پوسائدون ول نوں مائل ہونا اِک فطری گل سی۔

لُسترہ کرنتھس توں ۲۷ میل دُور سی جیہڑا یونان دا مشہور شہر سی۔ تے تجارتی نقطہ نگاہ دے نال ایہہ بہت ای اہم شہر سی۔ جیویں پئی اسی پہلاں وی بیان کر چُکے آں پئی ایہہ شہر بداخلاق سی کیوں جے ایتھے بہت گُناہ سی۔ ایہہ اپنے زمانے دے لحاظ دے نال بدکاری وچ وی ساریاں توں اگے سی۔ تے ایتھے کسبیاں دی بڑی تعداد پائی جاندی سی۔ کرنتھیاں دے ناں لِکھے گئے خطاں وچ وی ایہہ بیان کیتا گیا اے پئی ایہہ شہر تجارتی لحاظ دے نال بڑا اہم شہر سی۔ مُعاشی اعتبار دے نال وی ایہہ شہر تعریف دے قابل سی کیوں جے ایس شہر دے وچ کاروبار تے روزگار دے بڑے موقعے سن۔

ایس شہر نوں ۴۶ ق م دے وچ رومی قیصر جولیس نے نوئے سرے توں بنوایا سی۔ تے ہُن خُداوند یسوع مسیح دے بعد وی ایہہ شہر رومی قبضے دے وچ سی۔ جدوں کلیسیا قائم ہوئی تے رومی تے یونانی دیوتیاں دی وجہ توں اوتھے دی کلیسیا نوں بہت سارے روحانی مسئلیاں دا سامنا کرنا پیا سی۔

ایتھینے توں روانہ ہو کے پولس کرنتھس وچ آیا سی۔ ایہہ کلیسیا ابتدائی زمانے دی اہم کلیسیا سی تے ایہدے ناں پولس رسول نے دو خط لِکھے سن۔ اعمال ۸ باب دی ۲ تے ۳ آیت وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

۔۔۔تے اپنی بیوی پرِسکلہ سمیت اطالیہ توں نواں نواں آیا سی کیوں جے کلودیس نے حُکم دِتا سی پئی سارے یہودی رومہ توں نکل جاون۔ پس او اوہناں دے کول گیا سی۔

پنطس فارس دے علاقے دے وچ شامل سی تے باہجوں رومیاں دے قبضے دے وچ آ گیا سی۔ اکولہ ناں دا اِک یہودی جیہڑا پنطس وچ جمیا سی او اپنی بیوی نوں لے کے کرنتھس آیا سی۔ کیوں جے رومی حکومت نے اوہناں نوں اطالیہ توں کڈھ دِتا سی۔ پرِسکلہ دا حکومتی درج ہویا ناں پرسکلہ ای سی پر عام بول چال وچ اوہنوں پرسکہ آکھیا جاندا سی۔ اکولہ ناں وی عام بول چال وچ ورتیا جاون والا سی۔ تے ایہہ اسم معرفہ نہیں سی۔

اکولہ تے پرسکلہ نوں رومی حُکمران کلودیس دی وجہ توں اپنے شہر نوں چھڈنا پیا سی تے او کرنتھس وچ آ گئے سن۔ ایس توں ۲۰ ورے پہلاں وی تبریاس قیصر نے اوتھے یہودیاں دا لہو وگایا سی۔ تبریاس نے رومی معشیت نوں کنٹرول کرن تے بڑا زور دِتا سی تاں جے رومی عوام تے حکومت مضبوط ہون۔ اوہنے ایشیا، مشرقِ وسطی تے مغربی دُنیا دیاں مُلکاں دے نال تجارت نوں وہدایا سی۔

ایویں کرنتھس دا شُمار رومی حکومت دیاں اہم شہراں دے وچ ہُندا سی۔ کلودیس دیاں یہودیاں نوں رامہ توں کڈھن دی بُنیادی وجہ اوہناں دی یہواہ خُدا دی پرستش سی کیوں جے او رومی دیوتیاں نوں نہیں مندے سن۔ تے اوہناں دے لئی صرف واحد یہواہ خُدا دی پرستش واجب سی۔ ایویں اسی اہہ آکھ سکدے آں جے کلودیس نے مذہبی تعصب دی بنا تے یہودیاں نوں اطالہ توں نکل جاون نوں آکھیا سی۔ اوہنے اپنے دورِ حکومت دے چوتھے سال وچ ایہہ قدم چُکیا سی۔ کرنتھس شہر اپنی معاشی صورت حال دی بہتری دے نال نال سیاسی طور تے وی مضبوط شہر سی۔ کیوں جے اوتھے وسن والے بہت سارے لوکی حکومتی عہدیدار سن۔ ایویں او حکومت دے وچ وی اپنا خاص مُقام تے مرتبہ رکھدے سن۔

اکولہ تے پرسکلہ روم توں نکل تے اخیہ صوبے وچ آئے سن تے کرنتھس دے شہر وچ آ کے وسن لگے سن۔ او دونویں ای یہودی ایمان دے نال تعلُق رکھدے سن تے بنی اسرائیل دے جیوندے خُدا دی

پیروی کردے سن۔ او اپنے ایمان اُتے قائم رہے سن تے اوہناں نے مُلک بدر ہونا قبول کیتا سی۔ تے رومی تاریخ وی ایہہ بیان کردی اے پئی یہودی اپنے ایمان دے بڑے سختی دے نال پابند سن۔ اعمال ۱۸ باب دی ۳ آیت ایہہ بیان کردی اے:

تے کیوں جے اوہدا ہم پیشہ سی تے اوہناں دے نال رہیا تے او کم کرن لگے تے اوہناں دا کم خیمے بنانا سی۔

پولس اوہناں دے بُنیادی ایمان تے ہم پیشہ ہون دی وجہ توں اوہناں دے کول چلیا گیا سی۔ پرسکلہ تے اکولہ نے اوہنوں جی آیاں نوں آکھیا سی۔ او تِنوں پیشے دے اعتبار دے نال خیمے بناوندے سن۔ تے پولس وی اپنی ضرورتاں نوں پُورا کرن دے لئی خیمے بناوندا سی۔ ایہہ کم زیادہ تر چمڑے تے اون دے نال کیتا جاندا سی۔ ایہہ باقاعدہ کاروبار سی۔ پرسکلہ تے پولس نے ابتدا دے وچ کرنتھس دے وچ ایہہ ای کم کیتا سی تے ایس کم نوں کرن والے نوں چنگا کاروبار والا سمجھیا جاندا سی۔ کیوں جے ایہناں نوں بناون دے باہجوں بازار یا دُکاناں تے چنگے پیسیاں وچ ویچیا جاندا سی۔ یہودیاں دے وچ ایہہ روایات سی پئی او اپنیاں بچیاں نوں کوئی نہ کوئی کم ضرور سِکھاوندے سن۔ تاں پئی او اپنی حیاتی دے وچ جائز تے حلال روزی نوں کما سکن۔

پولس رسول نے تھسلنیکے دی کلیسیا نوں ایہہ گل وی لکھی سی پئی اسی کسے دی مُفت روٹی نہیں کھاندے آں۔ ایہدے توں مُراد ایہہ ہے پئی او اپنے ہُنر توں فائدہ اُٹھاوندا اے تے او ایس کمائی نوں اپنے گُزارے تے سفر دے لئی ورتدا اے۔ اعمال ۱۸ باب دی ۴ آیت ایویں بیان کردی اے:

او ہر سبت نوں عبادتخانے دے وچ بحث کردا سی تے یہودیاں تے یونانیاں نوں قائل کردا سی۔

پولس نے کرنتھس دے وچ وی او ای کیتا سی جو او اکثر کردا ہُندا سی۔ پولس دے نال اکولہ تے پرسکلہ وی عبادتخانے دے وچ گئے سن۔ کیوں جے یہودیاں دے وچ ایہہ رواج سی پئی او ہر سبت نوں عبادت خانے دےوچ جاندے سن تاں پئی شریعت دے مُطابق جیوندے خُدا دے حضور اپنیاں ذمہ داریاں نوں پُورا کرن۔ پولس ایتھے وی اپنے معمول دے مُطابق او ای کردا اے جو کُجھ او ایس توں پہلاں اکثریت والیاں تھاواں وچ کردا ہُندا سی۔ پولس دا عبادت خانے دے وچ جاون دا مقصد اوہناں نوں خُوشخبری دینا سی۔ جہدا مرکز خُداوند یسوع مسیح سی جہنوں اوہنے اپنی حیاتی دے وچ جان لیا سی تے اوہدا تجربہ وی کیتا سی۔

پولس اِک معیاری مشنری سی جیہڑا اپنیاں ذمہ داریاں نوں پُورا کردا پیا سی۔ سگوں اوہنے اپنے آپ نوں تن من دھن توں خُداوند یسوع مسیح دے لئی مسح کیتا ہویا سی۔ کرنتھس دے وچ یہودیاں دی بہت وڈی تعداد رہندی سی تے پولس نے اوہناں نوں خُداوند یسوع مسیح دی خُوشخبری دے لئی نشانہ

بنایا سی۔ پولس دے مشنری سفراں دا اِک باقاعدہ ریکارڈ ساڈے کول موجود اے۔ اسی اوہناں تھاواں دی نشاندہی بآسانی کرسکدے آں جِتھے جِتھے پولس رسول نے جا کے خُداوند یسوع مسیح دی خُوشخبری دی مُنادی کیتی سی۔ ایویں اوہنے اوس رویا تے مقصد نوں پُورا کیتا سی جیہڑا خُداوند یسوع مسیح نے اوہنوں دِتا سی۔ کرنتھس دے وچ وی اوہنے خُداوند یسوع مسیح دی خدمت نوں جاری رکھن دے لئی خیمہ دوزی دے کم نوں کیتا سی۔ اعمال ۱۸ باب دی ۵ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

جدوں سیلاس تے تیمتھیس مکدنیہ توں آئے تے پولس کلام سُناون دے جوش توں مجبور ہو کے یہودیاں دے اگے گواہی دیندا پیا سی پئی یسوع ای مسیح اے۔

ایس آیت دے وچ تیمتھیس وی پولوس دے نال ہو گیا سی جیہڑا ایتھینے دے وچ اوہدے نال نہیں سی۔ کیوں جے سیلاس تے تیمتھیس نوں پولس بیریہ دے وچ ای چھڈ آیا سی۔ پر کرنتھس پہنچدیاں ای او اوہنوں پیغام بھیجدا اے پئی اوہدے کول چھیتی آ جاون۔ تے او اوہدے کول آ جاندے نے تے ہُن کرنتھس دے وچ وی او اوتھے لوکاں نوں خُداوند یسوع مسیح دی خُوشخبری دا نایاب تحفہ دیون والا سی۔ او اوہناں نوں خُداوند یسوع مسیح دی خُوشخبری دیون نوں تیار سی۔ او پُوری دُنیا دے وچ انجیل دی مُنادی کرن دے لئی تیار سی تے جِتھے جِتھے خُداوند اوہنوں بھیجدا پیا سی او اوتھے یسوع مسیح دے ناں دی خاطر انجیل دی مُنادی کردا پیا سی۔ اوہنے اپنے کاروبار تے کم کاج نوں دُوجا درجہ دِتا ہویا سی۔ تے

خُداوند یسوع مسیح دی مُنادی کرنا اوہدا پہلا کم سی۔ پرسکلہ تے اکولہ اوہدے ایس کم دے وچ اوہدے مددگار سن۔ اوہناں دے مُعاشی حالات بہتر سن تے خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کر لین دے بعد ایہہ میاں بیوی افسس دی کلیسیا قائم کرن دے وچ پولس رسول دے مددگار سن۔ اجہے مددگار ساتھیاں دی وجہ توں پولوس اپنی خدمت نوں مستحکم کرن وچ مصروف رہیا سی۔ بہت سارے ایماندار ساتھی تے پولوس دے حواری اوہدی مدد کردے سن پئی او خدمت دے کم نوں جاری رکھدیاں وئیاں نجات دے کم نوں دوجیاں تیکر پہنچائے۔

پولس نے کرنتھس دی کلیسیا نوں خط لِکھے سن تے ایہناں خطاں دے وچ بہت ساریاں مذہبی مسئلیاں نوں یسوع مسیح دی تعلیم وچ پرکھیا تے اوہناں دا حل تلاش کیتا سی۔ اوہنے خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کرن دے بعد اپنے آپ نوں اوہدی خدمت دے لئی مصروف کر دِتا سی۔ او یہودیاں دے وچ ایہہ ای مُنادی کردا سی پئی خُداوند یسوع ای مسیح اے۔ تے اسی ایس گل نوں اعمال دی کتاب دیاں پچھلیاں باباں دے وچ وی ویکھ سکدے آں۔ اعمال دی کتاب دے ۷ اویں باب دے وچ او خُداوند یسوع مسیح نوں دُکھ اُٹھاون والا خادم بیان کردا اے۔ تے ایویں او پُرانے عہد نامے دیاں پیشن گوئیاں نوں یسوع مسیح دے وچ پُورا ہُندیاں ہوئیاں بیان کردا اے۔ اوہنے بہت ساریاں حوالیاں اُتے بحث کیتی اے جناں دے وچ یسوع مسیح دے دُکھاں دے بارے بیان ویکھن نوں مِلدا اے۔ او اِک چوپان

اے جہنوں رد کر دِتا گیا تے جہنوں صلیب دے دِتا گیا سی۔ او مصلوب ہویا تے فیر مُردیاں دے وچوں جی وی اُٹھیا سی۔ تے ایویں ایہہ ثابت ہویا پئی خُداوند یسوع مسیح ای بادشاہ اے۔ خُداوند یسوع مسیح نے خُدا دا برہ ہُندیاں ہوئیاں سارے جہان دیاں پاپاں نوں چُک لیا سی۔ خُداوند یسوع مسیح دے لئی ایہہ ضروری سی پئی او جہان دے پاپاں نوں چُک لیوئے تے ایویں اوہدے مار کھاون دے نال اسی سارے شفا پاوندے آں۔ تے او فیر مُردیاں دے وچوں جیوندہ ہویا تے عالمِ بالا اُتے کبریا دے سجے پاسے جا بیٹھیا سی۔

پولس رسول خُداوند یسوع مسیح دی گواہی دیون دے لئی ہر سبت نوں عبادت خانے دے وچ جاندا سی۔ تے پاک روح دے جوش دے نال بھرے ہون دے سببوں او خُداوند یسوع مسیح دی گواہی دیون توں باز نہیں آوندا سی۔ تے ایویں او خُداوند یسوع مسیح دے بارے ہر تھاں تے جوش دے نال گواہی دیندا سی۔ اعمال ١٨ باب دی ٦ آیت ایویں بیان کردی اے:

جدوں لوکی مخالفت کرن تے کُفر بکن لگے تے اوہنے اپنے کپڑے جھاڑ کے اوہناں نوں آکھیا تُہاڈا لہو تُہاڈی ای گردن تے۔ میں پاک آں ہُن توں غیر قوماں دے کول جاندا آں۔

اسی ویکھدے آں پئی پہلاں دی طرح پولس عبادت خانے دے وچ جاندا اے تے خُداوند یسوع مسیح دے پیغام نوں پیش کردا اے۔ اوہدی گوای توں ایہہ پتہ لگدا سی پئی انجیل دا ایہہ پیغام عالمگیر سی

تے او تھاں تھاں تے یہودیاں تے یونانیاں تے ساریاں لوکاں نوں خُداوند یسوع مسیح دی نجات دے پیغام نوں دیندا ہویا نظر آوندا اے۔ او سارے نسلی تضاد نوں ختم کردیاں ہوئیاں ہر تھاں تے یہودیاں تے یونانیاں نوں سگوں غیر قوماں نوں وی نجات دی بشارت دیندیاں ہوئیاں نظر آوندا اے پئی او وی ایس ابدی میراث دے وچ شامل ہو جاون جیہڑی خُداوند یسوع مسیح دی رائیں مِلدی پئی اے۔ پر یہودی نسلی اعتبار دے نال غیر قوماں دے نال فرق دے سببوں اوہناں دے نال میل کرن دے بارے سوچ وی نہیں سکدے سن۔

تے اخیری ایویں ہویا پئی اوہناں نے پولس دے پیغام نوں قبول نہ کیتا تے او اوہدے مخالف ہو گئے سن۔ تے اوہناں نے پولس دے بارے بہت سارے غلط الفاظ نوں استعمال کیتا سی۔ پر پولس غیر قوماں نوں ایہہ ای خُوشخبری سُناون تے آمادہ سی تے ایس توں پہلاں وی او ایویں ای کر چُکیا سی۔ اوہنے یہودیاں دے قبول نہ کرن تے غیر یہودیاں نوں خُدا دا پاک کلام سُنایا سی۔ کیوں جے یہودیاں نے پولس دی مخالفت کردیاں ہوئیاں اوہدے خلاف کُفر بکیا سی۔ کیوں جے پولس او جیوندے مسیح دے بارے بیان کردا پیا سی جہنوں خُدا نے مُردیاں دے وچوں جیوندہ کیتا سی۔ تے ایہہ او خُوشخبری دا پیغام سی جہدے بغیر انجیل بیان مُکمل ای نہیں ہُندا اے۔ خُداوند یسوع مسیح دی قیامت دے بغیر ساڈی ابدی حیاتی تے نجات دا حصول مُمکن ای نہیں اے۔ خُداوند یسوع مسیح دے رسول تے حواری

ایس گل دے گواہ سی پئی او ساڈے پاپاں دے لئی مویا تے جی اُٹھیا اے۔ تے ایویں او موت تے عالمِ ارواح اُتے غالب آیا اے۔

ایتھے پولس اِک کم کردا اے پئی جدوں یہودیاں نے اوہنوں قبول نہ کیتا تے او اوہنوں پیہڑا آکھن لگے۔ تے او کیہ کردا اے پئی او اپنے کپڑے اوہناں دے سامنے جھاڑدا اے تے اوہناں نوں آکھدا اے پئی تُہاڈا لہو تُہاڈی گردن اُتے۔ ایہہ تعلیم خُداوند یسوع مسیح دے ولوں اوہدیاں حواریاں نوں ملی سی پئی جیہڑی تھاں دے لوکی تُہانوں قبول نہ کرن تُسی اوتھے اپنے پیر جھاڑو تاں پئی قیامت دے دن اوہناں اُتے گواہی ہوئے پئی اوہناں نے یسوع مسیح نوں قبول نہیں کیتا سی۔ تے ایویں ایہہ اوہناں لوکاں دے غیر ایمانداری دا اظہار اے۔

تے اِک ویلا ایویں دا وی سی پئی رسول پر قوماں دے کول جاون توں ڈردے وی سن کیوں جے او اوہناں دے ناپاک کھانے توں اپنے آپ نوں ناپاک نہیں کرنا چاہندے سن۔ کیوں جے او بُت پرستی دیاں طریقیاں دے نال اپنی خوراک نوں استعمال کردے سن جہناں دا مقصد اوہناں دے بُتاں دی تعظیم کرنا سی۔ ایس ای وجہ توں رسول اوہناں دے وچ جاون توں گُریز کردے سن۔ پر خُدا نے پہلاں بنی اسرئیل قوم نوں ایہہ موقع دِتا سی پئی او خُدا دی خُوشخبری دے پیغام نوں سُنن تے فیر

ایہدے باہجوں غیر قوماں نوں ایہہ موقع دِتا سی پئی او ابدی میراث دے وچ شامل ہون دے حصے دار بنن۔

پولس نے کرنتھس دے وچ قبول نہ کرن والیاں یہودیاں نوں ایہہ آکھیا سی پئی تُہاڈا لہو تُہاڈی گردن اُتے ہے تے میں ایہدے توں پاک آں۔ او اپنی ذمہ داری نوں پُورا کردا پیا سی کیوں جے اوہنوں خُوشخبری سُناون نوں بھیجیا گیا سی۔ تے خُداوند یسوع مسیح نے اوہناں نوں ایہہ آکھیا سی پئی جتھے لوکی اوہناں دی تعلیم نوں قبول نہ کرن او اوتھے اپنے پیر جھاڑ کے چلے آون۔

بنی اسرائیل ناپاک شیواں دے بارے وچ بڑے خبردار رہندے سن۔ او غیر قوماں دیاں ناپاکیاں توں پرہیز کردے سن خاص طور تے اوہناں دے کھانیاں توں۔ پطرس نے وی کُرنیلیس دے گھر جاون توں ایس ای وجہ توں انکار کیتا سی کیوں جے او اوہناں دے نال ناپاک نہیں ہونا چاہندا سی۔ پر خُدا دے ولوں اوہنوں ایہہ حُکم مِلیا سی پئی جہنوں میں پاک آکھدا آں اوہنوں توں ناپاک نہ آکھ۔ ایویں ایہدے وچ ایہہ بھید کُھلیا ہویا سی پئی غیر قوماں وی خُدا دی نجات دے وچ شامل ہون۔

حزقی ایل وی خُدا دی مرضی نوں بنی اسرائیل دے اُتے ایس ای دلیری دے نال بیان کردا اے۔ او وی پولس دی طرح سرگرم خادم تے نبی سی۔ نبی یا رسول دی خدمت لوکاں نوں خُدا دی خُوشخبری نوں سُنانا اے پئی او توبہ کرن تے ایمان لیاون۔ پر توبہ نہ کرن دے سببوں تباہی آوندی اے تے خُدا

دا غضب نازل ہُندا اے۔ جیویں پئی اسی پاک کلام دے وچوں ویکھدے آں پئی سدوم تے عمورہ دے نال ہویا سی۔ پاک کلام دے وچ پولس وی حزقی ایل دا اِک نمونہ پیش کردا اے۔ پولس اوہناں نوں آگاہی دیندا اے پئی او نجات دی خُوشخبری نوں حاصل کردیاں ہوئیاں فائدہ چُکن۔ پر جے او اوس خُوشخبری نوں قبول نہیں کردے نے تے اوہناں دا لہو اوہناں دی گردن اُتے ہوئے گا۔ اعمال ۱۸ باب دی ۸ آیت ایویں بیان کردی اے:

پس او اوتھوں چلا گیا تے ططس یوستُس نامی اِک خُدا پرست دے گھر گیا جیہڑا عبادت خانے دے نال مِلیا ہویا سی۔ تے عبادت خانے دا سردار کرِسپُس اپنے سارے گھرانے سمیت ایمان لیایا تے بپتسمہ لیا۔

پولس ایس پُرجوش تقریر دے بعد عبادت خانے توں نکلیا تے ایہدے بعد عبادت خانے دے پِچھے رہن والے اِک خُدا پرست گھرانے وچ گیا۔ سارے یہودی تے خاص طور تے ہیکل دی انتظامیہ پولس تے بڑے غضبناک ہوئے سن تے اوہناں نے پولس دیاں گلاں نوں قبول نہیں کیتا سی۔ پر اوہناں دے قبول نہ کرن دے باہجوں پولس ہیکل دے پِچھے ططس دے گھر گیا سی۔ تے اسی خُدا دے پاک کلام دے وچوں پڑھدے آں پئی عبادت خانے دے سردار نے پولس دی خُوشخبری اُتے ایمان لیاوندیاں ہوئیاں اوہنوں قبول کیتا سی تے او اپنے گھرانے سمیت ایمان لے آیا سی۔ ایس ربی نے

خُداوند یسوع مسیح دی خُوشخبری دے پیغام نوں بہت ای دلیری دے نال سُنایا سی۔ ایہہ کرِسپُس دوجا ایماندار سی جہنے ططس یوسفُس دے بعد خُداوند یسوع مسیح نوں ایتھے قبول کیتا سی۔

کرسپس نے عبادتخانے دا سردار ہون دے باجود خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کیتا سی۔ تے ایویں خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کردیاں ہوئیاں اوہنے بپتسمہ وی لیا سی۔ او وی کُرنیلیس دی طرح ہر اِک گل نوں چنگی طرح دے نال سمجھدا سی۔ کُرنیلیس حکومت عہدیدار سی تے کرِسپُس عبادتخانے دا سردار سی۔ تے ایہدے توں وہد کے ایہہ پئی او پُرانے عہد نامے نوں بہت ای چنگی طرح دے نال جاندے سن تے اوتھے پائیاں جاون والیاں پیشن گوئیاں توں واقف سن۔ اعمال دی کتاب دے وچ اسی ویکھدے اں پئی بہت ساریاں لوکاں نے غیر قوماں وچوں بپتسمہ لیا سی۔ جیویں پئی حبشی خوجہ، کُرنیلیس تے فلپی سے قید خانے دے داروغے نے خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کردیاں ہوئیاں بپتسمہ لے لیا سی۔ ایہہ خُداوند یسوع مسیح دے وچ نویں عہد دی نشاندہی کردا اے۔

ایویں اسی ویکھدے آں پئی کرسپُس اپنے سارے گھرانے سمیت خُداوند یسوع مسیح دے اُتے ایمان لیاوندیاں ہوئیاں بپتسمہ لے لیندا اے۔ کئی واری ایہہ ویکھن وچ آیا اے پئی یہودی خُداوند یسوع مسیح دی خُوشخبری نوں قبول نہیں کردے سن۔ اوہناں دی نسبت غیر قوم دیاں لوکاں نے خُداوند

یسوع مسیح دی خُوشخبری نوں چھیتی قبول کیتا سی۔ اعمال ۱۸ باب دی ۹ تے ۱۰ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

خُداوند نے رات نوں رویا دے وچ پولس نوں آکھیا خوف نہ کھا سگوں آکھی جا تے چُپ نہ رہ۔ ایس لئی میں تیرے نال آں تے کوئی بندہ حملہ کر کے تینوں ضرر نہیں پہنچا سکے گا کیوں جے ایس شہر دے وچ میرے بہت سارے لوکی نے۔

خُداوند خُدا نے پولس رسول نوں خواب وچ وکھالی دیندیاں ہوئیاں ایہہ آکھیا سی پئی خوف نہ کھا۔ پولس بہت ساریاں تھاواں تے خُداوند خُدا دی خُوشخبری دے پیغام نوں سُنا چُکیا سی تے او بہت ساریاں مُشکلاں نوں وی برداشت کر چُکیا سی۔ تے ایس دوران اوہنے ایہہ تجربہ وی حاصل کر چُکیا سی پئی خُداوند خُدا اوہدے نال اے۔ تے خُدا ہر طرح دے حالات دے وچ اوہدی محافظت کردا اے تے اوہناں بچاوندا تے سنبھالدا اے۔ پولس اپنے سفر دیاں ساریاں مُشکلاں تے آفتاں نوں چنگی طرح دے نال جاندا سی۔ تے اِک واری اوہدی مدد کردیاں ہوئیاں اوہنوں رسی دی رائیں دیوار دی رائیں اُتاریا گیا سی۔ پولس ایس گل نوں پہلاں توں ای جاندا سی پر فیر وی اسی ویکھدے آں پئی خُدا اوہنوں ایس گل دی یقین دہانی کرواندا اے۔

ایہدے نال نال خُدا اوہنوں ایہہ وی تاکید کردا اے پئی اوہنوں خوف زدہ ہون دی ضرورت نہیں اے۔ سگوں او دلیری دے نال خُدا دے ایس کم نوں جاری رکھے تے جیہڑی خدمت خُدا نے اوہدے سُپرد کیتی سی او اوہنوں جاری رکھے۔ نہ تے او باز آئے تے نہ ای او چُپ ہوئے کیوں جے ایس سارے کُجھ دے وچ خُداوند اوہدے نال اے۔ ایویں خُداوند خُدا نے اوہنوں ایس گل دی یقین دہانی کروائی سی پئی میں تیرے نال آں۔ تے خُدا اوہنوں ایہہ وی یقین دواندا اے پئی میں تینوں کسے نوں وی ضرر نہیں پہنچاون دیواں گا۔ اسی ویکھیا اے پئی پولس رسول غیر قوماں دے لئی خُدا دے ولوں چُنیا ہویا وسیلہ سی۔ ایویں خُدا اوہدے نال سی تے خُدا اوہدی محافظت کردا پیا سی۔ ایہدے وچ کوئی شک نہیں اے پئی اسی خُدا دے اُتے ایمان رکھدے آں تے اسی اوہدے نال جُڑے رہندے آں تے او وی ساڈے نال رہندا اے۔ تے خُدا ایہدی وجہ بیان کردا اے پئی کیوں کئی اوہنوں ضرر نہیں پہنچا سکے گا کیوں جے خُدا اوہدے نال سی۔ تے اوہدے حوصلہ وہداوندیاں ہوئیاں خُدا ایہہ وی بیان کردا اے پئی اوس شہر دے وچ بہت سارے لوکی خُدا دے موجود نے۔

پولس رسول ایس توں پہلاں وی مُشکلاں تے مُصیبتاں دا سامنا کر چُکیا سی۔ اوہدا سامنا سردار کاہناں دے نال ہو چُکیا سی تے ایتھینے دے وچ اریوپگس دی عدالت وچ او لوکاں دی مخالفت دا سامنا کر چُکیا سی۔ کیوں جے اوتھے وی پولس رسول نے خُداوند یسوع مسیح دی نجات دی خُوشخبری دِتی سی جیہڑا پئی

اوہناں دے لئی اِک نواں فلسفہ سی۔ ایویں پولس دے لئی ایہہ لازم سی پئی او ایس گل دا ثبوت پیش کردیاں ہوئیاں ایہنوں ثابت کرے۔

کرنتھس دے وچ بہت سارے دیندار لوکی رہندے سن تے بہت سارے لوکی اطالیہ توں کاروبار کرن دے لئی ایتھے آئے ہوئے سن۔ تے خُداوند خُدا نے پولس نوں ایہہ دسیا سی پئی او اوہدے مددگار ہون گے۔ خُدا پولس نوں ایہہ فرماوندا اے پئی ایس شہر وچ میرے بہت سارے لوک نے۔ خُدا نے کرنتھس شہر دے وچ دیندار لوکاں دے اِک گروہ نوں رکھیا ہویا سی۔ کیوں جے خُدا جاندا سی پئی او ایمان لیاون گے تے پولس رسول جدوں اوہناں دے کول گیا تے اوہناں اوہدیاں گلاں نوں سُندیاں ہوئیاں خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کر لیا سی۔

خُداوند یسوع مسیح دی تعلیم دی بُنیاد ایہہ سی پئی میرے بغیر کوئی وی شخص خُدا دے کول نہیں جاسکدا اے۔ ایویں خُداوند یسوع مسیح دے اُتے ایمان لیانا بے حد ضروری اے۔ او سارے اکٹھے بیٹھ کے خُدا دے پاک کلام دے بارے گل بات کردے ہُندے سن۔ پولس دے پہنچن توں پہلاں ای خُدا نے اوہناں دے درمیان اِک روحانی رشتہ قائم کیتا ہویا سی۔ او سارے رل کے خُدا دے پاک کلام دے بارے گل بات کردے ہُندے سن۔ خُدا دی شفقت اوہناں دی راہنمائی کردی سی پئی او پاک کلام دے بارے ایہناں بھیداں نوں جان سکن۔ خُدا پولس دی رائیں اوہناں دی راہنمائی کردا اے پئی او خُدا

دے پاک کلام دے بھیدیاں نوں جان سکن۔ ایویں خُدا پولس نوں ایہہ دسدا اے پئی او اوہنوں بچاوئے گا تے اوہناں لوکاں نوں اوہدا مددگار بناوئے گا۔ ایویں خُدا اوہدے اُتے ظاہر کردا اے پئی اوہنوں خُدا دی خدمت دے لئی اوتھے کُجھ چر ہونا رُکنا ہوئے گا۔ اعمال ۱۸ باب دی ۱۱ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے او ڈیڑھ ورے اوہناں دے کول رہ کے اوہناں نوں خُدا دا کلام سُناوندا رہیا سی۔

ایہہ ۵۰ عیسوی دی گل اے جدوں پولس کرنتھس وچ رہ کے اوہناں نوں خُدا دا پاک کلام سُناندا رہیا سی۔ ایتھے رہندیاں ہوئیاں پولس نے یسوع مسیح دی تعلیمات، اوہدی قیامت تے اخیری فسح تے اوہدی صلیبی خدمت دیاں ساریاں مرحلیاں نوں ترتیب دے نال بیان کیتا ہوئے گا تے اوہناں دیاں معنیاں نوں وی سمجھایا ہوئے گا۔ ایس توں پہلاں یعقوب دا عام خط لِکھیا جا چُکیا سی۔ کیوں جے اوہنوں یروشلیم دی کلیسیا دا پاسبان مُقرر کیتا جا چُکیا سی تے او خُداوند یسوع مسیح دی خدمت دا گواہ سی۔ لوقا تے یوحنا دی انجیل وی ایس توں پہلاں لِکھی جا چُکی سی۔ اعمال ۱۸ باب دی ۱۲ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

جدوں گلیّو اخیہ دا صوبے دار سی یہودی ایکا کر کے پولس تے چڑھ آئے تے اوہنوں عدالت دے وچ لے جا کے

اخیہ رومی حکومت دے وچ اِک صوبے دا ناں سی۔ ایہنوں یونان دے آسے پاسے دیاں علاقیاں دی خبر گیری تے کنٹرول کرن دے لئی اہم سمجھیا جاندا سی۔ کرنتھس رومی علاقے دا ہیڈ کواٹر ہُندا سی۔ گلیو نوں رومی حکومت دے ولوں صوبے دار مُقرر کیتا گیا سی تے او کرنتھس دے وچ ای رہندا سی۔ او عقلمند تے مشہور بندہ سی او اِک ستوئیکی فلاسفر دا بھائی سی۔ ایس ای وجہ توں اوہنوں فلسفے تے منطق دے نال بڑا لگاؤ سی تے ایہدا اثر اوہدی گل بات تے اوہدے کردار توں ویکھن نوں مِلدا سی۔ او اِک قابل حُکمران سی تے او حکومتی پالیسیاں نوں سامنے رکھدیاں ہوئیاں اپنے کم نوں بہت چنگی طرح دے نال کردا پیا سی۔ اوہدا اپنے نکے بھائی سینیکا دے نال بڑا ڈُہنگا تعلُق سی۔ کیوں جے او منطقہ تے فلسفے نوں بہت پسند کردا سی۔ گلیو نہ صرف اپنیاں یاراں سگوں دوجیاں لوکاں دے نال وی شفقت دے نال پیش آوندا سی تے سارے لوکی اوہدے توں بہت مُتاثر سن۔

گلیو کیوں جے اوتھے دا حاکم سی تے لوکی پولس دے خلاف مُقدمہ بازی کرن دا سوچدے پئے سن۔ تے او پولس نوں مذہبی مسئلے دے سببوں عدالت دے وچ پیش کردے نے۔ پر پولس اپنے مقصد دے وچ کامیاب سی کیوں جے اوہدے سببوں بہت سارے لوکی خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کردے نے۔ پر ایتھے کُجھ یہودی اوہدے نال غیر قوم جہیا سلوک کردے نے۔ او پولس دے خلاف مُقدمہ کرن دا سوچدے نے تے اوہناں نے پولس دے خلاف حکومت مدد نوں استعمال کرن دا فیصلہ کیتا سی۔ تاں

پئی اوہدے خلاف مزاحمت کردیاں ہوئیاں اوہدی خدمت دے وچ رکاوٹاں پاون۔ تے ایویں اوہناں نے پولس نوں نقصان پہچاون دے لئی اوہدے اُتے حملہ کیتا۔ اوہناں نے پولس نوں بیما دا مُلزم قرار دے دِتا سی۔ تے ایہہ او اصطلاح اے جیہڑی مسیحیاں دے خلاف مُقدمہ کرن دے لئی ورتی جاندی سی۔ ایہدے توں مُراد ایہہ ہے پئی مُلزم نے کسے دوجے مذہب دے خلاف کوئی گل کیتی اے۔ پر جدوں اسی روحانی معنیاں دے وچ ویکھدے آں تے خُداوند یسوع مسیح نوں ساڈے لئی عدالت دے سزا نوں برداشت کرنا پیا اے۔ کیوں جے اوہدی سزا دے سببوں اسی اپنی ابدی سزا توں بچ گئے آں۔ اوہنے اڈے لئی ساریاں توں وہڈی سزا صلیب دی سزا برداشت کر لئی سی۔

ایہدے علاوہ اِک ہور وی عدالت اے جہنوں خُدا دا پاک کلام خُداوند یسوع مسیح دی عدالت بیان کردا اے۔ تے ایماندار ہون دے ناطے اسی ایس عدالت دی سزا توں بچا لئے گئے آں۔ خُدا آُ ساڈے نال اے تے ایس لئی سانوں کُجھ خوف نہیں اے۔ ایہہ سزا جیہڑی خُداوند یسوع مسیح نے ساڈے لئی برداشت کیتی سی ایہہ انسانی لحاظ دے نال بے حد شرمناک موت تصور کیتی جاندی سی۔ اوہنے سانوں ساڈیاں پاپاں توں بچاون دے لئی لعنتی بننا پسند کیتا سی۔ اسی سارے خُداوند یسوع مسیح دے قیمتی لہو دے وگائے جاون دے سببوں پاک ہُندے آں۔ ایہدے وچ کوئی شک نہیں اے پئی خُدا بے حد عظیم تے قادرِ مُطلق خُدا اے ورنہ اسی ایس لائق سی پئی سانوں ابدی موت دے حوالے کر دِتا

جاندا۔ پر خُدا نے ساڈی مدد کردیاں ہوئیاں سانوں اپنے فضل دے وسیلے دے نال نجات بخشی سی تے سانوں ابدی حیاتی دا وارث ٹھہرایا سی۔ ایس لئی سانوں اپنے کردار دے اُتے دھیان کرنا چاہیدا اے پئی اسی کیہ کردے آں تے کِہدے لئی کردے آں تے ایہدا مقصد کیہ اے؟ وفاداری خُدا دے نال تعلُقات دی بُنیاد اے۔ ایہدا اظہار خُداوند یسوع مسیح نے اپنی قُدرت دے وسیلے دے نال ہر اِک شے دے اُتے فتح پاوندیاں ہوئیاں کیتا اے۔ او سارے جیہڑے ایس پیغام نوں پہلی واری سُندے نے او حیران ہُندے نے پئی خُداوند یسوع مسیح خُدا دا برہ اے۔

ایویں اسی ایس اہم واقعہ توں قُربانی دے مقصد نوں چنگی طرح دے نال جان تے سمجھ سکدے آں۔ پئی سانوں کیوں مضبوط ہونا چاہیدا اے تے کاملیت دے معیار نوں اپنانا چاہیدا اے۔ کیوں جے اسی اوہناں ساریاں گلاں نوں جان چُکے آں جہناں توں پتہ لگد اے پئی نجات خُداوند یسوع مسیح دے وسیلے دے نال اے۔ کیہ تُسی وی اہدے بارے دے وچ سوچدے او؟ آہو میں ایہدے بارے دے وچ سوچدا آں۔ ایس گل دے کامل اظہار دے لئی اسی لفظ قُربانی دے بارے دے وچ سِکھدے آں پئی ایہدا مقصد تے مطلب کیہ اے؟

پولس وی اپنیاں مُشکلاں دے باوجود اپنیاں خطاں دے وچ کلیسیا نوں اپنی کامیابی دا سہرا آکھدا اے۔ اوہنے خُداوند دے جلال دے لئی کلیسیاواں نوں قائم کیتا سی تے یسوع مسیح دے ناں نوں جلال مِلیا

سی۔ ایہدے وچ کوئی شک نہیں اے پئی او اوس تاج دے لئی پُر اُمید اے جیہڑا اوہنوں اجر دے طور تے مِلن والا سی۔ ساڈیاں برکتاں ایہدے وچ ای نے پئی ساڈے وسیلے دے نال بہت سارے لوکی خُداوند یسوع مسیح دے اُتے ایمان لیاون تے اوہدی تابعداری دے وچ حیاتی نوں بسر کرن۔ پولس نوں اپنی ایماندار حیاتی دے وچ بہت ساریاں مُشکلاں دا سامنا رہیا سی تے ایویں ای سانوں وی سامنا ہوسکدا اے پر سانوں برداشت کرنا اے بالکُل ایویں ای جیویں خُداوند یسوع مسیح نے برداشت کیتا سی تے سانوں اپنی صلیب نوں آپ اُٹھانا اے۔ خُداوند یسوع مسیح دی قُربانی چنگے تعلُقات دی بُنیاد اے۔ ایس ای اصول دے تحت خُدا ساڈے نال اپنے تعلُق نوں بحال کردا اے۔ پُرانا عہد نامہ ایس گل دی گواہی دیندا اے پئی ایس ای اصُول دے تحت خُدا ساڈے نال اپنے تعلُقات نوں بحال کردا رہیا اے۔ جے اسی کسے توں چنگے تعلُقات دی اُمید کردے آں تے سانوں اوہدیاں قصوراں دی مُعافی دے بدلے قُربانی کرنا ضرور اے۔ تے جے اسی گُناہ یا نافرمانی دے تحت خُدا دے نال اپنے تعلُقات نوں خراب کر چُکے آں تے سانوں اوہناں نوں ٹھیک کرن دی لوڑ اے۔ تُہانوں یاد ہوئے گا پئی اسی گل کیتی سی پئی قُربانی ٹُٹے ہوئے تعلُقات نوں بحال کردی اے۔ بھاویں جے خُداوند یسوع مسیح نوں اوہدے اپنے علاقے دے لوکی پسند نہیں کردے سن تے اوہناں نے اوہنوں قبول نہیں کیتا سی۔ تاں

وی ایہناں ساریاں لوکاں دی نظر دے وچ یسوع مسیح بحال کرن دی قُدرت رکھن والے دے طور تے بہت اہمیت رکھدا سی۔

پاک کلام دے ماہرین ایس تعلیم نوں پاک کلام دے مُطابق منن نوں بالکُل تیار نے پئی اوہنے اپنی نجات دا اظہار بنی نوع انسان دے نال بحالی دی صورت دے وچ کیتا اے۔ ساڈا تعلُق خُدا تے اوہدے لوکاں دے نال سی۔ ایس تعلُق دے وچ جے کسے نے کسے دے نال کوئی خرابی کیتی سی تے ایس تعلُق دی دُرستی دے لئی قُربانی درکار سی تے ایویں تعلُقات دی بحالی دے لئی قُربانی ادا کیتی جاندی سی۔ اعمال ۱۸ باب دی ۱۲ توں ۱۵ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

آکھن لگے پئی ایہہ بندہ لوکاں نوں ترغیب دیندا اے پئی شریعت دے خلاف خُدا دی پرستش کرو۔ جدوں پولس نے بولنا چاہیا تے گلیو نے یہودیاں نوں آکھیا اے یہودیو! جے کُجھ ظُلم یا وڈی شرارت دی گل ہُندی تے واجب سی پئی میں صبر کر کے تُہاڈی سُندا۔ پر جدوں پئی ایہہ اجیے سوال نے جیہڑے لفظاں تے ناواں تے خاص تُہاڈی شریعت دے نال تعلُق رکھدے نے تے تُسی ای جانو، میں اجہیاں گلاں دے وچ تُہاڈا انصاف نہیں کرنا چاہندا۔

گلیو اصل دے وچ پہلاں ای یہودیاں دے بارے جاندا سی تے او اوہناں دیاں رسماں تے حیاتی دیاں طریقیاں دے بارے جاندا سی۔ یہودی ایس گل اُتے ڈٹے ہوئے سن پئی پولس موسی دی شریعت

دے خلاف گلاں کردا اے۔ پولس دے اُتے یہودیاں دا مُقدمہ مذہبی سی پر او چاہندے سن پئی رومی صوبے دار اوہنوں حکومتی قانون دی خلاف ورزی دے مُطابق سزا دیوئے۔ کیوں جے او تے بُنیادی طور تے موسیٰ دی شریعت نوں منن والے سن تے او اوہدے لہو نوں وی اپنے سر اُتے لینا نہیں چاہندے ہون گے۔

گلیو بڑا ہوشیار بندہ سی تے او عقلمند ہون دے باعث ایہہ جاندا سی پئی ایہہ گلاں رومی قانون دے نال تعلُق نہیں رکھدیاں نے۔ تے جِتھوں تیکر بحث و تکرار دا تعلُق اے تے ایہہ تنازعہ یسوع مسیح دا اے کیوں جے او ایس ناں توں مُنادی سُنن نوں تیار ای نہیں سی۔ تے ایہناں لفظاں تے ناواں دی بحث دا تعلُق رومی قوانین دے نال نہیں سی۔ گلیو رومی حُکمران سی تے او اوتھے دیاں لوکاں دے رہن سہن نوں بہت چنگی طرح دے نال جاندا سی۔ تے یہودی مذہب تے عقیدیاں نوں جانن دی وجہ توں اوہنے اوہناں دے ایس مُعاملے وچ کوئی دِلچسپی نہیں لئی سی۔ ایویں گلیو نے پولس دے خلاف ایس مُقدمے نوں قبول نہیں کیتا سی سگوں او یہودیاں دے ایس مُقدمے نوں مذہبی قرار دیندیاں ہوئیاں ایہدے توں وکھ ہو گیا سی۔ شاید یہودیاں دے ایویں آکھن دا مطلب ایہہ سی پئی مسیحیت سرکاری طور تے منظور شُدہ مذہب نہیں اے۔ اعمال ۱۸ باب دی ۱۶ آیت ایویں بیان کردی اے:

تے اوہنے اوہناں نوں عدالت وچوں کڈھوا دِتا سی۔

گلیو نے جدوں ایہہ جان لیا سی پئی ایہہ عدالتی مسئلہ نہیں اے تے اوہنے اوہناں نوں عدالت وچوں کڈھوا دِتا سی۔ جدوں رومی صوبے دار نے اوہناں نوں عدالت دے وچوں کڈھوا دِتا سی تے ایہہ کلیسیا دے لئی بہت ای مُثبت قدم سی پئی او ہور وی دلیری دے نال تے آزادی دے نال خُوشخبری نوں سُنا سکدے سن۔ یہودیاں نوں ایس گل دا غُصہ سی پئی او اوہناں دے مذہب دی بُنیاد نوں استعمال کردے سن۔ پر ایہہ گل مسیحیاں دے لئی اوہناں دے حق دے وچ سی پئی او یہودیت دے سائے وچ خُوشخبری پھیلاوندے پئے سن۔ ایویں ایہہ مُقدمہ یا مخالفت پولس دے لئی مُشکل دا باعث نہ بنے۔

اسی ایہہ ویکھدے آں پئی یہودیت تے مسیحیت دے رسم و رواج دے وچ فرق پایا جاندا اے تے مسیحی یہودیاں دی طرح قُربانیاں نہیں گُزراندے سن۔ تے مسیحیاں دے لئی ایہہ گل خُوشی دی سی پئی اوہناں نوں رومی حکومت دے ولوں مدد حاصل سی۔ کیوں جے او مسیحیت نوں یہودیاں توں منسوب کردے سن تے او ایہنوں وکھرا مذہب تصور نہیں کردے سن۔ ایہہ ای وجہ اے پئی کلیسیا دے اُتے کدی وی غیر قانونی مذہب ہون دا مُقدمہ عائد نہیں کیتا گیا اے۔

پولوس رسول وی رومی شہریت رکھدا سی تاں وی اوہنے حکومتی قانون دے خلاف کدی وی کُجھ نہیں کیتا سی تے رومی حکومت دے وچ اوہدا کردار ٹھیک رہیا سی۔ ایہدے باہجوں ٦٦ عیسوی دے وچ

مذہبی تعصب دی بنا تے نیرو قیصر نے ایذا رسانی شروع کیتی سی تے او مسیحیت دے خلاف ہویا سی۔ روم دے وچ مسیحیاں دے خلاف بہت وڈی مُصیبت شروع ہو گئی سی۔

خُداوند خُدا دے ولوں پولوس رسول نوں ایہہ ہدایت ملی سی پئی او کرنتھس دے وچ چُپ نہ رہوئے سگوں دلیری دے نال خُدا دے کلام نوں سُناوئے تے خُدا آپ اوہدے نال سی۔ بھاویں جے یہودی مذہبی تعصب دی بنا تے اوہدے خلاف سن پر تاں وی خُدا اوہدے نال سی۔ اعمال ۱۸ باب دی ۱۷ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

فیر ساریاں لوکاں نے عبادتخانے دے سردار سوستھنس نوں پھڑ کے عدالت دے سامنے ماریا پر گلیو نے ایہناں گلاں دی کوئی پروا نہ کیتی۔

ایس آیت دے وچ بیان کیتا گیا اے پئی اوہناں نے غُصے دے وچ آ کے عبادتخانے دے سردار نوں ماریا سی کیوں جے اوہنوں کُجھ چِر پہلاں ایہہ عُہدہ دِتا گیا سی پر او پولس دی تعلیم توں قائل ہو کے مسیح یسوع دا پیروکار بن گیا سی۔ ایویں بُنیادی طور تے او اپنے تعصب نوں مذہبی رنگ دینا چاہندے سن تے او ایہدے وچ کامیاب نہیں ہوسکے سن۔ تے ایس غُصے نوں ظاہر کردیاں ہوئیاں اوہناں نے آپ اوہنوں سزا دِتی تے ماریا سی۔

گلیو نوں کرنتھس دے وچ پولس دے اخیری ویلے دے وچ صوبے دار مُقرر کیتا گیا سی۔ تے یہودیاں نے ایہہ سوچیا سی پئی او نواں صوبے دار اے تے او یہودیاں دی حمایت کرے گا۔ تے ایویں اوہناں نے ایکا کیتا تے چڑھ آئے تاں پئی پولوس دے خلاف عدالت دے وچ بولن۔ اوہناں نے اوہدے اُتے ایہہ الزام لگایا سی پئی او لوکاں نوں یہودیاں دی شریعت دے خلاف خُدا دی عبادت کرن نوں آکھدا اے۔ تے ایس توں پہلاں پئی رسول نوں اپنی صفائی وچ کُجھ بولن دا موقع دِتا جاندا گلیو نے بڑی حقارت دے نال عدالت نوں برخاست کر دِتا سی۔ اوہنے یہودیاں نوں آکھیا پئی ایہہ سراسر شریعت دا مُعاملہ اے تے ایہدے نال میرا کوئی تعلُق نہیں اے۔ تے تُہاڈا ایہہ الزام میرے دائرے دے وچ نہیں آوندا اے۔ جے کوئی ظُلم یا وہڈی گل ہُندی تے گلیو اوہنوں بڑے تحمل دے نال سُندا۔ پر ایہہ صرف لفظاں تے ناواں تے تُہاڈی شریعت دا مُعاملہ اے۔ صوبے دار دا ایویں دا کوئی ارادہ نہیں سی پئی او ایویں دیاں گلاں دا فیصلہ کردا۔ تے اوہنے یہودیاں دے ایس مسئلے نوں حکومتی نہیں سگوں مذہبی تنازعہ آکھدیاں ہوئیاں عدالت نوں برخاست کر دِتا سی۔

ایتھوں ایہہ پتہ لگدا اے پئی گلیو ایہناں یہودیاں دے کسے طرح دے نال وی حق دے وچ نہیں سی۔ پولس بُنیادی طور تے یہودی ایمان دے نال تعلُق رکھدا سی۔ تے اوہنوں حکومتی تنازعہ دسن دی کوئی لوڑ سی۔ تاں وی یہودیاں دی نسل ہون دے ناطے مسیحیت دا پرچار کرن دے سببوں دوجے یہودی

اوہدے اُتے اعتراض کردے سن۔ پر خُدا پولس دی حفاظت کردا پیا سی ایس لئی اوہنوں کوئی وی نقصان نہیں پہنچا سکدا سی۔

پولس رسول دی تعلیم توں مُتاثر ہو کے بہت سارے یونانی تے یہودی ایمان لیائے سن تے ایویں او نجات پا چُکے سن تے اپنے ایمان دے وچ مضبوط سن۔

اعمال ۱۸ باب دی ۱۸ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

فیر پولس کئی دن اوتھے رہندیاں ہوئیاں بھائیاں توں رُخصت ہویا۔

ایس آیت دے نال کرنتھس دے وچ پولس رسول دی خدمت دا اختتام ہُندا اے تے او اوتھوں ٹُر جاندا اے۔ ایتھے یہودیاں دے ولوں جیہڑی مخالفت ہوئی سی ایہہ یہودی آرتھوڈکس اکھواندی سی۔ پولس نے یونانیاں تے یہودیاں دوناں نوں انجیل دی مُنادی کیتی سی۔ تے بہت ساریاں لوکاں نے یسوع مسیح دے اُتے ایمان لیاوندیاں ہوئیاں نجات پا لئی سی۔ لوقا ایہہ بیان کردا اے پئی او بہت چِر تیکر کرنتھس دے وچ رہیا سی تے خُداوند دے پاک کلام دی مُنادی کردا رہیا سی۔

کرنتھس توں روانہ ہون دے باہجوں جدوں جدوں پولس رسول افسس دے وچ پہنچیا سی تے فیر وی اوہنے کرنتھس دیاں لوکاں دے نال اپنے رابطے نوں برقرار رکھیا سی۔ تے او خطاں دی رائیں اوہناں

دے نال رابطے دے وچ رہیا سی۔ پولس دی مُنادی دی بدولت کرنتھس دے وچ بہت سارے لوکی ایمان لے آئے سن تے ایویں کلیسیا دا اِک وجود بن گیا سی کیوں جے پولوس ڈیڑھ سال توں بہتا اوتھے رہیا سی۔

پولس رسول نے سفر دیاں مُشکلاں دی پروا نہ کردیاں ہوئیاں خُداوند یسوع مسیح دے ناں دی مُنادی کیتی سی۔ تے ایویں اوہنے خُداوند خُدا دی مرضی نوں پُورا کردیاں ہوئیاں اپنی بُلاہٹ تے رویا دے مُطابق اپنے کم نوں جاری رکھیا سی۔ اوہنے خُداوند دی خُوشی نوں پُورا کردیاں ہوئیاں خدمت جاری رکھی سی۔ کرنتھس دے وچ اینا عرصہ گُزارن دے باہجوں اوہنے افسس دے وچ جا کے وی ایس خدمت نوں جاری رکھیا سی۔ خُدا اوہدے وسیلے دے نال عجیب طور دے نال اپنی خدمت کم نوں لیندا رہیا سی تے رسولاں نوں اپنے جلال دے لئی ورتدا رہیا سی۔

بھائیاں توں رخصت ہو کے او افسس پہنچن توں پہلاں سیریہ نوں روانہ ہویا۔ کرنتھس توں روانہ ہُندیاں ہوئیاں اکولہ تے پرسکلہ اوہدے نال سن۔ اوتھے او جنوب مشرق ول نوں گیا جتھوں بندرگاہ ۵ میل دُور سی۔ اکولہ تے پرسکہ نے اپنی دُکان نوں کسے دوجے دے سپُرد کر دِتا تے اوہدے نال روانہ ہوئے سن۔ اسی ویکھیا اے پئی او پولوس دی خدمت دے وچ مالی طور تے وی اوہدے نال مدد کردے

سن۔ تاں وی پولوس آپ وی تمبوں بناون دا کم کردا سی۔ او اوتھوں کنخریہ نوں گئے جیہڑا اِک نِکا قصبہ سی۔

او جہاز تے سُوریہ نوں گیا جِتھوں اوہدا ارادہ سی پئی او فیر انطاکیہ نوں جاوئے۔ کنخریہ کرنتھس دی مشرقی بندرگاہ سی۔ شرع نوں منن والیاں دا اختلاف ہمیشہ حرام حلال دیاں شیواں دی بُنیاد دے اُتے ہُندا سی۔ یہودی ایمان دے حامل لوک ایس ای وجہ توں رسولاں دے نال تنازعہ کھڑا کردے سن۔ کیوں جے رسول آپ تے یہودی سن پر ایہدے باوجود او غیر قوماں نوں خُدا دی پیروی دی دعوت دیندے پئے سن۔ تے ایہہ وی پئی اوہناں دا ایہہ دعوت دیون دا انداز وی فرق سی۔ مطلب ایہہ پئی او اپنیاں رسماں نوں چھڈ کے اوہناں نوں ایویں کرن دے لئی آکھدے پئے سن۔ تے ایس ای وجہ توں اوہناں نے مسیحیاں نوں ناصریاں دا بدعتی فرقہ آکھیا سی۔

ایہہ بہت سوہنی گل اے پئی پولس رسول نے ایشیائے کُوچک دے وچ وڈی کلیسیا نوں قائم کیتا اے۔ تے ایویں او اِک اجہے خُدا نوں منن والے سن جیہڑا قادرِ مُطلق تے ساری کائنات دا خالق اے۔ بھاویں جے یونان دے وچ بہت سارے دیوتے پائے جاندے سن تے اوہناں نے فطرت دیاں ساریاں شیواں نوں اوہناں دے نال منسوب کیتا ہویا سی۔ پر خُدا دا پاک کلام ایہہ بیان کردا اے پئی

خُدا قادرِ مُطالق ای ایہناں ساریاں شیواں دا خالق تے مالک خُدا اے۔ سانوں اوہدے اُتے ایمان لیاوندیا ہویاں اوہدے نال اپنی حیاتی نوں بسر کرنا اے۔

خُدا خالق خُدا اے تے ساری حاکمیت تے مرتبہ اوہدے اے ناں نوں اے تے او ای پرستش تے بندگی دے لائق اے۔ پولس نے وی ایتھینے دے وچ موجود اوہناں دیاں مورتاں نوں کُجھ نہیں جانیا سی جہناں نوں او خُدا خیال کردے سن۔ کیوں جے او جیوندے خُدا نوں منن والا سی تے او اوہدی پرستش تے تمجید کردا سی۔ اسی ویکھدے آں پئی پولس رسول نے اوہناں دیاں دیوی دیوتیاں دے بارے کوئی بحث نہیں کیتی سی۔ سگوں اوہنے صرف خُداوند یسوع مسیح دے جلال دے لئی خُوشخبری نوں سُنایا سی تے یسوع مسیح دی قیامت دی بابت لوکاں نوں بیان کیتا سی۔ تے ایہہ وی پئی خُدا وی خُداوند یسوع مسیح دی رائیں خُدا عدالت کرے گا سگوں خُدا نے عدالت دے سارے اختیار نوں یسوع مسیح دے سپُرد کر دِتا اے۔

خُداوند خُدا پاک خُدا اے تے اوہدی مانند کوئی وی قدوس نہیں اے۔ تے او وی ساڈے توں ایہہ ای توقع کردا اے پئی اسی وی پاک ہوئیے۔ سانوں خُدا دے لئی اپنے آپ نوں دُنیا توں وکھ کرنا اے مطلب ایہہ پئی اوہدے لوک تے اوہدی چراگاہ دیاں بھیڈاں۔ سانوں ابلیس دے پیروکار نہیں ہونا

اے سگوں خُداوند خُدا دی پیروی کرنا تے اپنے آپ نوں اوہدیاں حواریاں دے وچ شامل کرنا اے۔ اوہدے ناں نوں جلال دیندیاں ہوئیاں اوہدی پرستش کرنا اے۔

جیوندے خُدا دے سوائے کوئی وی دیوتا انسانیت دے لئی کُجھ وی نہیں کرسکدا سی۔ او ای پاک تے جیونده خُدا اے جہدی مُنادی پولوس کردا پیا سی۔ خُداوند یسوع مسیح اپنے مرتبے تے کردار دے سببوں سردار کاہن سی۔ تے اوہدی پاک قُربانی دے سببوں سانوں پاک ترین مُقام وچ خُدا دے حضور دے وچ جاون دی دلیری اے۔ پُرانے عہد نامے دے وچ ایویں سی پئی صرف سردار کاہن ای پاک ترین مُقام دے وچ داخل ہوسکدا سی تے بنی اسرائیل دیاں لوکاں نوں پاک ترین مُقام وچ جاون دی اجازت نہیں سی۔ پر نویں عہد نامے دے وچ ہر کوئی خُدا دی حضوری دے وچ جاسکدا اے۔ خُداوند یسوع مسیح دی موت ساڈے لئی خُوش نصیبی اے کیوں جے اوہدے وسیلے دے نال ساڈے لئی نجات مُمکن ہوئی اے۔ ضرورت صرف ایہہ ہے پئی اسی اوہنوں دل توں قبول کرئیے۔

جدوں اسی غیر معبوداں دے ول نوں ویکھدے آں تے اوہناں دے وچ لوکاں دے لئی درجے بنائے جاندے سن۔ اوہناں دے وچ اعلیٰ تے ادنیٰ لوکاں نوں وکھ وکھ کیتا جاندا سی۔ پر جدوں اسی خُدا دے حضور دے وچ آوندے آں تے اسی سارے پاک تے برابر آں۔ اسی اوہدے گھرانے دے لوک تے مُقدس بن جاندے آں۔

خُداوند یسوع مسیح دے اُتے ایمان لیاون دے نال ساڈی خدا دے نال شراکت ہوجاندی اے۔ کیوں جے پاک انجیل دے مُطابق خُداوند یسوع مسیح ساڈا سردار کاہن اے جہدی قُربانی دے وسیلے دے نال ساڈی خلاصی ہوئی اے۔ خُدا پاک کلام دی رائیں ساڈے نال بہت سارے وعدے کردا اے تے پاک کلام ایہہ بیان کردا اے پئی او اپنیاں ساریاں وعدیاں دے وچ سچا تے عادل اے۔

خُدا نے یسوع مسیح دے وسیلے اپنے نال رفاقت دا اِک معیار مُقرر کیتا اے۔ ایویں اسی اوہدے اُتے ایمان لیاون دے وسیلے دے نال اوہدے گھرانے دے لوک بن جاندے آں۔ سر دار کاہناں دی ایہہ ذمہ داری سی پئی او انسان دا خُدا دے نال میل کرواندے سن تے ایویں او درمیانی دی حیثیت رکھدے سن۔ پر یسوع مسیح کامل تے راستباز تے خُدا دی مرضی نوں پُورا کرن والا اے۔ ایویں او ساڈے نال میل رکھدیاں ہوئیاں ساڈی نجات نوں کامل کردا اے۔

جدوں اسی خُدا دے نال رفاقت رکھدیاں ہوئیاں خُدا دی مرضی نوں پُورا کردے آں تے اوہنوں اپنیاں حیاتیاں دے وچ آون دی دعوت دیندے آں تے او ساڈے نال رہندا تے ساڈے اندر سکونت کردا اے۔ خُدا دے نال رفاقت برکت دا اہم ترین ذریعہ اے۔ پُرانے عہد نامے دے وچ اسی ویکھدے آں پئی جدوں او خُدا دی فرمانبرداری دے وچ حیاتی نوں بسر کردے سن تے خُدا اوہناں نوں برکت

دیندا سی۔ نواں عہد نامہ فضل دا دور اے تے ایہدے وچ خُدا ساڈے نال اپنا فضل وکھاوندیاں ہوئیاں سانوں مُفت نجات عطا کردا اے۔

خُدا ساڈیاں ضرورتاں نوں ساڈے دسن توں پہلاں ای جاندا اے۔ اسی اوہدے جلال دے لئی بے حد شُکر گُزار آں پئی اوہنے ساڈے لئی آپ نجات دا انتظام کیتا اے۔ ایتھے اسی ویکھدے آں پئی خُدا ہر اِک مُشکل تے پریشانی توں پولوس نوں بچاوندا اے۔ خُدا ساڈا محافظ اے تے جیویں او پولوس نوں بچاوندا آیا اے ایویں ایاو سانوں وی بچاوندا اے تے ساڈی محافظت کردا اے۔ زبور نویس وی ایہہ ای آکھدا اے پئی تیرا محافظ نہ اونگے گا نہ سوئے گا۔ اسی خُدا دا شُکر ادا کردے آں پئی او اوہناں دی حفاظت کردا اے جیہڑے اوہدے ناں توں اکھواندے نے۔

پُرانے عہد نامے دے وچ ایہہ لازمی سی پئی او خُدا دے لئی قُربانیاں کرن۔ ایہدے علاوہ اوہناں نوں یروشلیم دی ہیکل دے وچ خُدا دے حضور دے وچ اپنے ہدیے تے نذراں نوں خُدا دے حضور دے وچ پیش کرنا پیندا سی۔ پر خُداوند یسوع مسیح نے ساڈے لئی ابدی قُربانی پیش کر دِتی اے۔ جیویں پُرانے عہد نامے دے وچ سردار کاہن درمیانی دے طور تے خُدا تے انسان دے درمیان ہُندا سی۔ ایویں او خُدا دے لئی پاک ہون دے سببوں دوجیاں دے لئی مددگار دے طور تے کم کردے سن۔ تاں

پئی لوکاں دا خُدا دے نال رابطہ ہو سکے تے لوکی اپنیاں پاپاں نوں مُعافی نوں حاصل کرن۔ او خیمہ اجتماع دی رائیں خُدا دے نال رفاقت رکھدیاں ہوئیاں خُدا دی عبادت کردے سن۔

نویں عہد نامے دے وچ اسی ویکھدے آں پئی ہر اِک ایماندار آزادی دے نال خُدا دے حضور دے وچ جا سکدا اے۔ نوئے عہد دے وچ خُدا اپنے فضل دی رائیں انسان دے نال رفاقت رکھدا اے۔ پُرانے عہد نامے دے وچ غلطی دی گنجائش نہیں سی تے اسی خُدا دے حضور دے وچ گُناہ دی حالت دے وچ نہیں جاسکدے آں۔ نویں عہد نامے دے وچ یسوع مسیح دے وسیلے دے نال ساڈا خُدا دے نال میل ہُندا اے۔ تاں وی ایہدے توں مُراد ایہہ نہیں اے پئی اسی گُناہ ای کردے جائیے۔

پولس رسول وی ایس گل دے لئی دل توں مشکور سی تے او تیار سی پئی او خُدا دے لئی کم کردا رہوئے گا۔ تے او کم جیہڑے اوہدے سُپرد خُدا نے کیتے سن او اوہناں نوں وفاداری دے نال کرے گا۔ او غیر قوماں دے لئی خُدا دا چُنیا ہویا وسیلہ سی۔

پاک کلام دے وچ بیان اے پئی خُدا دے لئی مورتی یا مجسمہ بناون دی لوڑ نہیں اے کیوں جے او جیوندہ اے تے او ہتھ دیاں بنائے ہوئیاں مکاناں دے وچ نہیں رہندا اے۔ خُدا ساڈیاں دلاں نوں جاندا اے تے او ساڈیاں سوچاں توں واقف اے او خالق اے تے او ہر گل نوں جاندا اے۔ او ساڈے

نال رفاقت رکھدا اے۔ پاک کلام دی تعلیمات خُدا تے انسان دے وچکار باہمی تعلُق دے لازوال مثال اے۔

جیونده خُدا اپنے پاک کلام دی رائیں جیہڑیاں وعدیاں نوں کردا اے اوہناں نوں پُورا وی کردا اے۔ سردار کاہن اِک اُستاد دے طور تے لوکاں دی گلہ بانی کردا سی تے ایویں کردیاں ہوئیاں او اوہناں دے لئی ہادی دا کم کردا اے۔ او درمیانی ہون دے ناطے لوکاں دی مدد کردے سن۔ خیمہ اجتماع تے ہیکل لوکاں دے نال خُدا دے تعلُق دی نشاندہی کردے سن۔ کیوں جے پُرانے عہد نامے دے وچ ایہہ خُدا دی موجودگی اپنیاں لوکاں دے نال ہون نوں ظاہر کردے سن۔ اوتھوں خُدا اپنیاں لوکاں دے نال کلام کردا سی۔ پر ہُن خُداوند یسوع مسیح دے وسیلے دے نال خُدا ہر ویلے ساڈے نال موجود اے تے او او ساڈی راہنمائی کردا اے۔ ایہہ خُدا دے بے حد فضل دا ساڈے نال اظہار اے۔

خُدا ساڈے حالات تے ساڈے دل دے خیالات نوں جاندا اے۔ خُدا سانوں بحال کردیاں ہوئیاں ساڈے لئی نجات نوں مُمکن کردا اے۔ پولس نوں وی خُدا نے اوہدی حفاظت دی رویا عطا کیتی سی۔ تے اوہدی خدمت دیاں ساریاں سفراں دے وچ اسی ویکھدے آں پئی خُدا اوہنوں محفوظ رکھدا اے۔ اسی ایہہ ایمان رکھدے آں پئی خُداوند یسوع مسیح نے ساڈے لئی فدیہ دِتا اے تے ساڈیاں ساریاں پاپاں دے لئی اوہنے ساڈا فدیہ دے دِتا اے۔ ایس لئی سانوں کُجھ خوف نہیں اے۔ تے ایویں پولوس

بے خوف ہو کے افسس نوں روانہ ہُندا اے۔ اعمال ۱۸ باب دی ۲۰ تے ۲۱ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے افسس دے وچ پہنچ کے اوہنے اوہناں نوں اوتھے چھڈیا تے آپ عبادت خانے دے وچ جا کے یہودیاں دے نال بحث کرن لگیا۔ جدوں اوہناں نے اوہدے توں منت کیتی پئی کُجھ چِر ہور ساڈے کول رہ تے اوہنے منظور نہ کیتا سگوں ایہہ آکھدیاں ہوئیاں اوہناں توں رُخصت ہویا پئی جے خُدا نے چاہیا تے فیر تُہاڈے کول آواں گا تے افسس توں جہاز اُتے روانہ ہویا۔

پولس نے اکولہ تے پرسکلہ دی راہنمائی کیتی سی تے اوہناں نوں اپنے نال لے کے افسس پہنچیا سی۔ پولس نے افسس پہنچ کے چھیتی کیتی تے فلسطین ول نوں روانہ ہو گیا تے او واپس یروشلیم نوں آون نوں سی۔ او اوتھے زیادہ دیر نہیں رُکیا سی۔ تے او اوہناں دی مدد کردیاں ہوئیاں اوہناں نوں لے کے افسس نوں آیا تے اوہناں نوں اوتھے چھڈ کے اوتھوں اگے چلا گیا۔

ایہہ ۵۲ عیسوی دی گل سی جدوں پولس نے اوتھوں نکلن وچ چھیتی کیتی سی۔ کیوں جے موسمی حالات تے تجارتی اثرات دی وجہ توں اگلیاں کُجھ ہفتیاں وچ اوتھوں نکلنا اوکھا ہو جانا سی۔ تے ایہدے باہجوں عید فسح وی نیڑے سی ایس لئی اوہنے اوتے زیادہ دیر رُکنا مُناسب نہیں جانیا سی۔ سگوں اوہنے چاہیا پئی فسح شروع ہون توں پہلاں یروشلیم وچ پہنچ جاوئے۔

افسس قدیم دُنیا دا اہم ترین شہر سی۔ افسس دے ناں خط توں ایہہ پتہ لگدا اے پئی اوتھے دی کلیسیا نوئے یروشلیم دی بڑی شدت دے نال مُنتظر سی۔ جدوں پولس اوتھے پہنچیا تے اوہناں نے اوہنوں چنگا جی آیاں نوں آکھیا تے اوہنوں آکھیا پئی اوتھے ہور کُجھ چر رُکے۔ اوتھے رہندیاں ہوئیاں پولس نے اوہناں دے نال خُداوند یسوع مسیح دے بارے نبوتاں تے کلام دیاں گلاں نوں بیان کیتا۔ اکولہ تے پرسکلہ اوہدے نال سن پر او اوہناں نوں افسس توں اگے اپنے نال لے کے نہیں گیا سی۔ سگوں او صرف آپ ای کلا یروشلیم پہنچیا سی۔ اوہدا کرنتھس توں افسس دا سفر بہت لمبا سی کیوں جے او کرنتھس توں افسس تیکر ۱۵۰۰ میل دا سفر کر کے پہنچیا سی۔ لوقا ایہناں ساریاں واقعیاں نوں بہت چنگی طرح دے نال بیان کردا اے۔ اعمال ۱۸ باب دی ۲۲ تے ۲۳ آیت ایویں بیان کردی اے:

تے فیر قیصریہ دے وچ اُتر کے یروشلیم نوں گیا تے کلیسیا نوں سلام کر کے انطاکیہ وچ آیا۔ تے فیر کُجھ دیہاڑے اوتھے رہ کے روانہ ہویا تے ترتیب وار گلتیہ دے علاقے تے فروگیہ توں لنگھدا ہویا ساریاں حواریاں نوں مضبوط کردا گیا۔

او یروشلیم نوں اینی چھیتی ایس لئی آیا سی کیوں جے عیدِ فسح نیڑے آ گئی سی۔ تے او خُداوند دی فسح دی عید نوں یروشلیم دے وچ منانا چاہندا سی۔ ایہہ فسح خُداوند یسوع مسیح دی عظیم قُربانی دی مثال اے۔ خُداوند یسوع مسیح نے فسح دے موقع اُتے ای ایہہ فرمایا سی پئی ایہہ میرا بدن اے کیوں جے یسوع

مسیح توں پہلاں فسح اِک عکس سی تے یسوع مسیح دے باہجوں ایہہ حقیقت دے وچ بدل گئی سی۔ تاں وی یسوع مسیح نے ایہنوں اپنی یادگاری دے وچ ایہنوں جاری رکھن دے بارے آکھیا سی پئی میری یادگاری وچ ایویں ای کریا کرو۔

خُداوند یسوع مسیح نے سفح دے برے دے طور تے اپنے آپ نوں پیش کر دِتا سی تے کامل قُربانی گُزرانی سی۔ رومیاں دے ناں خط دے وچ پولس نے ایس تضاد نوں مُکا دِتا سی پئی کھاون پین دیاں پابندیاں دے نال کسے دے ایمان نوں پرکھیا جاوئے۔ کیوں جے رومیاں دی کلیسیا غیر قوماں دے وچ قائم ہوئی سی۔ تے اوہناں دے لئی یہودی رسماں نوں مننا تے اوہناں اُتے قائم رہنا اوکھا سی۔ تے خُداوند یسوع مسیح دی قُربانی دے سببوں سانوں اوہناں دی لوڑ ای نہیں رہندی اے۔ ایس ای لئی پولس ایہہ بیان کردا اے پئی اسی خُداوند یسوع مسیح دے اُتے اپنے کامل ایمان دے سببوں نجات حاصل کردے آں۔

انطاکیہ او تھاں اے جِتھے پولس پہلاں وی جا چُکیا سی تے سیلاس اوہدے نال سی۔ جدوں رومیاں نے ایہدے اُتے قبضہ کیتا تے ایہہ شہر ہور وی ترقی کر گیا سی۔ رومیاں نے ایہنوں تیجا وڈا شہر بنا لیا سی۔ جدوّ مسیحیت ایتھے پہنچی سی تے ایہہ اِک وڈا تے بین الاقوامی شہر بن چُکیا سی۔ تے ایتھے دے لوکی ایہہ خیال کردے سن پئی ساڈے اُتے کسے ربانی یا سماجی قانون دا اطلاق نہیں ہُندا اے۔ ایہہ

بدکار شہر بن چکیا سی تے ایتھے دے لوکی عیاش، بُت پرست تے جادوگر سن۔ ابتدائی مسیحی تاریخ دے وچ یروشلیم توں بعد انطاکیہ نے بڑا اہم کردار ادا کیتا اے۔

خُداوند یسوع مسیح دیاں منن والیاں دے لئی لفظ مسیحی ایہناں ای شہریاں دا ورتیا گیا لفظ سی۔ اوہناں ست بندیاں وچ جہناں نوں اعمال ۶ باب دے وچ خدمت دے لئی چُنیا گیا سی اوہناں دے وچ انطاکیہ دے نیکلاؤس دا ناں وی شامل سی جیہڑا نو مُرید یہودی سی۔

ستفنس دی شہادت دے بعد حواری کھِلر گئے سن تے شمال دے وچ انطاکیہ تیکر چلے گئے سن جیہڑا ۳۰۰ میل دُور سی۔ اوتھے اوہناں نے یہودیاں دے وچ خُدا دے کلام دی مُنادی کیتی سی۔ ایہناں دے باہجوں جیہڑے حواری آئے اوہناں نے غیر یہودیاں دے وچ وی مُنادی کیتی سی۔ او اینی کامیاب ہوئی سی پئی یروشلیم نوں برنباس نوں ایس کم دی دیکھ بھال دے لئی بھیجیا گیا سی۔

انطاکیہ دے وچ اِک مضبوط کلیسیا قائم ہو گئی سی تے ایہدا اظہار ایس گل دے نال ہُندا اے پئی جدوں یروشلیم دے وچ قحط پیا سی پئی انطاکیہ دی کلیسیا نے اوہناں دی بڑی مدد کیتی سی۔ اعمال ۱۸ باب دی ۲۴ آیت دے وچ ایویں بیان کیتا گیا اے:

فیر اپلوس ناں اِک یہودی سکندریہ دی پیدائش خُوش تقریر تے پاک کلام دا ماہر افسس وچ پہنچیا۔

انطاکیہ وچ کافی چِر رہن دے باہجوں پولس نے اپنے تیجے تے وڈے دورے اُتے جاون دی تیاری کیتی۔ ایس سفر دا بیان اعمال کی کتاب میں بیان کیا گیا ہے۔ پہلے علاقے جِتھے پولس نوں جانا سی او فروگیہ تے گلتیہ سن۔ گلتیہ ایشیائے کُوچک دا او علاقہ اے جِتھے گال قسم دے لوکی آ کے آباد ہوئے سن۔ ایہہ او قدیم لوکی سن جیہڑے اوس ای علاقے وچ وسے سن جیہڑا موجودہ فرانس اے۔ تیجی صدی مسیح توں پہلاں یورپ دی وہدی ہوئی آبادی دی وجہ توں گال قوم دیاں لوکاں نے ایشیائے کوچک دا رُخ کیتا تے ایتھے آباد ہو گئے سن۔ ۲۴ ورے مسیح توں پہلاں گلتیہ رومیاں دے قبضے وچ آ گیا سی۔ ایہدے اخیری بادشاہ امن تاس دی موت دے باہجوں ایہنوں باقاعدہ طور تے رومی صوبہ بنا لیا گیا سی۔ گلتیہ دا ایہہ نواں صوبہ گال قوم دے جغرافیائی علاقے اُتے محدود نہیں سی سگوں ایہدے وچ پنطس، فروگیہ لُکا اُنیہ دے علاقے وچ شامل سن۔ گلتیہ دے ایس صوبے دے وچ او سارے شہر شامل سن جِتھے پولس نے بشارتی کم کیتا سی یعنی لُسترہ تے دربے جیہڑیاں رومی نوآبادیاں سن۔ تے انطاکیہ تے اکنیم جہناں نوں قیصر کلودیس نے رومی بنا دِتا سی۔ ایہناں شہراں دے وچ بہت زیادہ رومی، یہودی تے یونانی وسے ہوئے سن کیوں جے جغرافیائی لحاظ دے نال ایہہ بہت ای اہم علاقے سن۔

اسی اپلوس دا ذکر وی پڑھ چُکے آں ایہہ سکندریہ توں اِک یہودی عالم سی۔ پہلاں اکولہ تے پرسکلہ نے اوہناں نوں افسس دے وچ مسیحی ایمان دی تعلیم دِتی سی۔ فیر اپلوس جِتھوں او کرنتھس چلا گیا سی

جتھے اوہنے مُبشرانہ خدمت کیتی سی۔ تے کُجھ چِر دے باہجوں اپلوس دی اِک جماعت بن گئی سی جیہڑی پولس دی جماعت دی مخالفت کردی سی پر پولس تے اپلوس اِک دوجے دے مخالف نہیں سی۔ کیوں جے او دونویں ای یسوع مسیح دے پیروکار سن تے اوہناں دی مُنادی دا مقصد اِک ای سی۔ لیکن اوہناں دے اختلافات دی وجہ توں اوہناں وچ تفرقہ پیا تے اوہناں نے آکھیا پئی اسی تے پولوس دے آں تے اسی اپلوس دے آں۔ اعمال ۱۸ باب دی ۲۵ تے ۲۶ آیت دے وچ ایویں بیان اے:

ایس بندے نے خُداوند دی راہ دی تعلیم پائی سی تے او روحانی جوش دے نال کلام کردا سی تے یسوع دی بارے ٹھیک تعلیم دیندا سی پر صرف یوحنا دے ای بپتسمے نوں جاندا سی۔ او عبادت خانے دے وچ دلیری دے نال بولن لگیا لیکن پرسکلہ تے اکولہ اوہدیاں گلاں سُن کے اوہنوں اپنے گھر لے گئے تے اوہنوں خُداوند دی راہ ہور زیادہ چنگے طریقے دے نال دسی۔

ہُن منظر بدل کے فیر افسس دے وچ آوندا اے جتھے اسی اکولہ تے پرسکلہ نوں چھڈیا سی۔ ایتھے اپلوس ناں دا اِک چنگا بولن والا مُبشر آگیا اے تے او پاک کلام یعنی پُرانے عہد نامے دا ماہر سی۔ تے پیدائش دے اعتبار دے نال او سکندریہ دا یہودی سی۔ سکندریہ شمالی مصر دا دارالحکومت سی۔ بھاویں جے اپلوس دی مُنادی دے وچ بڑا جوش سی پر مسیحی ایمان دے بارے اوہدا علم مکمل نہیں سی۔ اوہنے یوحنا بپتسمہ دیون والے دے بارے دے وچ بڑے تعلیم پائی ہوئی سی۔ تے او ایہہ جاندا سی پئی یوحنا

کیویں وعدہ کیتے ہوئے مسیح دے آمد دی تیار دے لئی اسرائیلی قوم نوں کیویں توبہ کرن دی لوڑ اے۔ جدوں پرسکلہ تے اکولہ نے اوہدیاں گلاں نوں سُنیا تے او جان گئے سن پئی اوہنوں اگلی تعلیم دی لوڑ اے۔ تے او اوہنوں بڑی محبت دے نال اپنے گھر لے گئے تے اوہنوں مزید تعلیم دِتی۔ اوہدے حق دے وچ ایہہ گل بڑی چنگی اے پئی او اِک تمبوں بناون والے دے کولوں سِکھن دے لئی تیار ہو گیا سی۔ اعمال ۱۸ باب دی ۲۷ تے ۲۸ آیت دے وچ ایویں بیان اے:

جدوں اوہنے ارادہ کر لیا سی پئی پار اُتر کے اخیہ نوں جاوئے تے بھائیاں نے اوہدی ہمت وہدا کے حواریاں نوں لِکھیا پئی اوہدے نال چنگی طرح مِلنا۔ اوہنے اوتھے پہنچ کے اوہناں لوکاں دی بڑی مدد کیتی سی جیہڑے فضل دے سببوں ایمان لیائے سن۔ کیوں جے او پاک کلام توں یسوع مسیح دے مسیح ہون نوں ثابت کر کے بڑے زور و شور دے نال یہودیاں نوں علانیہ قائل کردا رہیا سی۔

اپلوس دی حیاتی دے وچ پاک روح دی معمور سی جیہڑی پاک روح دے ولوں اوہنوں عطا ہوئی سی۔ ایس ای لئی او وی پولوس دی طرح دلیری دے نال مُنادی کردا پیا سی تے ایہدے توں خُداوند دے ناں نوں جلال دِندا پیا سی۔

اسی ویکھدے آں پئی پُرانے عہد نامے دیاں نبیاں دے وچ جیہدا دا پاک روح کم کردیاں ہوئیاں ویکھن نوں مِلدا اے۔ پطرس دے پہلے خط دے وچ ایہدے بارے بیان ویکھن نوں مِلدا اے۔ یاد رکھو پئی

اسی پاک تثلیث دی وجہ توں زمانیاں نوں ونڈ نہیں سکدے آں پئی پہلا زمانہ باپ دا سی تے فیر پُتر دا تے ہُن پاک روح دا اے۔ سگوں ایہہ ازل توں ای نے تے اکٹھے ای کم کردے نے تے اِک ای نے۔ پُرانے عہد نامے دے وچ وی پاک روح دا نزول خُدا دیاں بندیاں دے اُتے ویکھن نوں مِلدا اے۔ بادشاہواں تے نبیاں نوں خُدا نے اوس ای پاک روح دے نال مسح تے مخصوص کیتا سی تے اوہناں نوں خُدا نوں اپنے ناں دے جلال دے لئی ورتدا سی۔ ایویں اسی خُدائے ثالوث نوں زمانیاں دے وچ تقسیم نہیں کرسکدے آں تے نہ ای خُدا دا پاک کلام ایویں دی کوئی تعلیم سانوں دیندا اے۔ کیوں جے پُرانے عہد نامے دے نبی وی خُدا دے خادم سن جہناں نوں اسرائیل دی روحانی تر سماجی ترقی تے اصلاح دے لئی خُدا چُندا، مُقرر کردا تے استعمال کردا سی۔ اوہناں نے خُدا دے جلال دے لئی کم کیتا تے اوہدے توں برکتاں پائیاں سن۔ پُرانے عہد نامے دے وچ نبیاں دے صحیفے پائے جاندے نے جیہڑے اوہناں نوں چھوٹے تے وڈے نبیاں دے وچ تقسیم کردے نے۔

خُدا اوہناں توں خدمت لین دے لئی اوہناں دے اُتے اپنے پاک روح نوں نازل کردا سی۔ تے ایویں او دلیری دے نال خُدا دے ناں نوں جلال دیون دے لئی اوہدی خدمت کردے سن۔ پطرس دے خط دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے پئی ساریاں نبیاں دے وچ خُدا دا پاک روح پایا جاندا سی۔

ایتھے اپلوس جیہڑا مُنادی کردا پیا سی اوہدی مُنادی دا زیادہ تر تعلُق یوحنا دی تعلیم دے نال سی۔ کیوں جے او ایس گل نوں تسلیم کردا سی پئی یوحنا خُدا دا نبی اے۔ تے اوہدی تعلیم دا زیادہ تر حصہ پُرانے عہد نامے وچوں سی۔ لیکن اکولہ تے پرسکلہ نے اوہدی ہور زیادہ راہنمائی کیتی کیوں جے اوہناں نے کرنتھس دے وچ پولوس دے نال کافی ویلا گُزاریا سی تے اوہدے نال مِل کے تمبو بناون دا کم کردے رہے سن۔ پولس اوہناں دے نال ڈیڑھ سال توں بہتا عرصہ رہیا سی۔ تے ایس دوران پولس اوہناں نوں خُداوند یسوع مسیح دے بارے دے وچ بہت چنگی تعلیم دیندا رہیا سی۔ تے ایویں او دونوں ای خُداوند یسوع مسیح دی گواہ سن۔

جدوں پولس دی مُلاقات اوہناں دے نال ہوئی تے اوہناں نے یسوع مسیح دی تعلیم تے خُوشخبری دی تعلیم بڑی چنگی طرح دے نال پولس نوں سمجھائی سی۔ ایویں او ایہدے باہجوں خُداوند یسوع مسیح دا علانیہ اظہار کرن لگیا سی۔ یوحنا بپتسمہ دیون والے دی خدمت روایتی خدمت سی کیوں جے اوہنوں محدود ویلا تے اختیار دِتا گیا سی۔ اوہنوں تے ایس لئی پہلاں بھیجیا گیا سی تاں پئی او خُداوند یسوع مسیح دے آون توں پہلاں راہ نوں تیار کرے۔

یوحنا نے خُداوند یسوع مسیح دے بارے دے وچ ایویں تعلیم پیش کیتی سی پئی جیہڑا میرے بعد آون والا اے او میرے توں مُقدم اے۔ اپلوس وی اجے تیکر او ای تعلیم دیندا پیا سی جیہڑی یوحنا نے

یسوع مسیح دے بارے دے وِچ سِکھائی سی۔ اپلوس یسوع مسیح دی قُدرت دا اظہار تے کردا پیا سی پر اوہدی تعلیم دا مرکز او گلاں نہیں سن جیہڑیاں رسولاں دی تعلیم دا مرکز سن۔ سگوں او یوحنا دی رائیں مِلن والی تعلیم دا پرچار کردا پیا سی۔ او یسوع مسیح دے بارے بیان کردا سی پئی او راستی دے نال قوماں دی عدالت کرے گا تے پاک روح تے اگ دے نال بپتسمہ دے گا تے ایہہ پئی او مُقدم اے۔ لیکن او خُداوند یسوع مسیح دی حیاتی دے بارے ایویں تفصیل دے نال بیان نہیں کردا پیا سی جیویں پئی رسولاں تے پولوس رسول نے بیان کیتا سی۔

لیکن اسی ویکھدے آں پئی اپلوس دے اندر سِکھن والی روح سی۔ ایس ای وجہ توں افسس دیاں بھراواں نے اوہدی خواہش دا احترام کیتا سی تے اوہدا حوصلہ وہدایا سی۔ افسس دیاں بھائیاں نے اوہدے لئی اِک تعریفی خط وی لِکھ دِتا سی۔ ایہدا نتیجہ ایہہ ہویا پئی او کرنتھس دیاں ایمانداراں دے لئی بابرکت ثابت ہویا سی۔ کیوں جے او خُداوند یسوع مسیح دا پاک کلام دے وچوں مسیح ہون نوں بڑے زور و شور دے نال ثابت کردیاں ہوئیاں کرنتھس دیاں لوکاں نوں دلیری دے نال قائل کردا سی۔ پئی خُداوند خُدا اپنیاں لوکاں دے وچ اوہناں دی نجات دے لئی سکونت اختیار کرن دے لئی آ گیا سی۔ تے یسوع مسیح دے انسانی جسم اختیار کرن دے نال انسانیت دی فضیلت ظاہر ہُندی اے۔ ایویں او سانوں ہر طرح دی بحالی عطا کرن دے لئی ایس جہان دے وچ ظاہر ہویا اے تاں پئی انسان

ابدی ہلاکت توں محفوظ رہوئے۔ یوحنا دی انجیل وی ایہہ ای بیان کردی اے پئی او ساڈے وچکار رہیا سی تے اسی اوہدا اجہی جلال ویکھیا سی جہیا باپ دے اکلوتے دا جلال۔

اخیہ نوئے عہد نامے دے وچ اِک یہودی صوبے دا ناں سی جہدے وچ یونان تے ایہدے نال جُڑے ہوئے جزیرے شامل سن۔ پولس رسول دے زمانے دے وچ ایہہ رومی گورنر دا ہیڈ کوارٹر ہُندا سی۔ پولس رسول کرنتھیوں دے خط دے وچ اخیہ دے مسیحیاں دی تعریف کردا اے۔ کیوں جے اوہناں نے یروشلیم دے وچ غریب مسیحیاں نوں مدد گھلی سی۔

عبرانیاں دا خط یسوع مسیح دی الوہیت نوں بیان کردا اے۔ جہدے وچ اوہنے بنی نوع انسان دے لئی سردار کاہن دے طور تے خدمت نوں انجام دِتا سی۔ تے سارے مسیحی وی اوہدے الہیٰ مرتبے تے حیثیت نوں تسلیم کردیاں ہوئیاں اوہدے ناں عزت تے جلال دیندے نے۔ اپنی تعلیم دے اعتبار دے نال ایہہ خط نویں عہد نامے دے وچ بڑی اہمیت رکھدا اے۔ کیوں جے ایہہ اپنے آغاز دے وچوں ای یسوع مسیح دی الہیٰ حیثیت نوں بہت احسن طریقے دے نال پیش کردا اے۔ عبرانیاں دے خط دے وچ پولس رسول دی خدمت دا مرکزی کردار ویکھن نوں مِلدا اے۔ او خُداوند یسوع مسیح دے ولوں غیر قوماں دے لئی چُنیا گیا وسیلہ اے۔ ایویں او خُداوند دی الہیٰ حیثیت نوں وی بیان کردا اے جہدے بارے سانوں عبرانیوں دے خط دے وچوں ویکھن نوں مِلدا اے۔ کرنتھینوں دے ناں لِکھے

گئے خط دے وچوں بہت ساریاں روحانی مسئلاں نوں تے اوہناں دے حل نوں بیان کیتا گیا اے۔ اعمال دی کتاب دے وچ بیان کردہ دوجے دورے دیاں زیادہ تر گلاں کرنتھیوں دے ناں پہلے تے دوجے خط دے وچوں مِلدیاں نے۔ کیوں جے اعمال دی کتاب دے وچ زیادہ تفصیل نہیں بیان کیتی گئی سگوں کرنتھیوں دے ناں پہلے تے دوجے خط دے وچ ساری صورتِ حال نوں بیان کیتا گیا اے پئی پولس نے کرنتھس دے وچ کیویں دی خدمت نوں انجام دِتا سی۔

کرنتھیوں دے ناں پولس رسول دے پہلے خط دے وچ اپلوس دی خدمت دے بارے وی بیان ویکھن نوں مِلدا اے۔ ایتھے کرنتھس دیاں لوکاں دے وچ کُجھ تفرقہ پے گیا سی اوہناں دو ٹولیاں نے اِک دوجے دی مخالفت کرنا شروع کر دِتی سی۔ وجہ ایہہ سی پئی کُجھ آکھدے سن پئی اسی پولوس دے آں تے کُجھ آکھدے سن پئی اپلوس دے آں۔

تاں وی بُنیادی طور تے کرنتھس دی کلیسیا دی بُنیاد پولوس رسول نے ای رکھی سی۔ اوہدے باہجوں اپلوس نے وی اوتھے خدمت کرن دا موقع مِلیا سی جہنے یہودیاں تے غیر یہودیاں دے وچ خُداوند دے کلام دی خدمت کیتی سی تے بہت ساریاں لوکاں نوں خُداوند دے کول لیایا سی۔ بیان کیتا گیا اے پئی اوہدی خدمت بڑی پُر جوش سی۔

ہُن پولس رسول دی خدمت دا دُوجا دورہ مُکا گیا سی تے اوہدے ساری خدمت نوں بہت ای ایمانداری تے ذمہ داری دے نال کیتا سی۔ تے اوہنے بہت ساریاں یہودیاں تے یونانیاں نوں خُداوند یسوع مسیح دی خُوشخبری سُنائی سی۔

اکولہ تے پرسکلہ دے سببوں اپلوس دی خدمت ہور وی زیادہ موثر ہو گئی سی۔ کیوں جے او پہلاں یوحنا دی خدمت اُتے زور دیندا سی تے فیر اکولہ تے پرسکلہ اوہنوں اپنے گھر لے گئے تے اوہدی راہنمائی کیتی سی۔ رسولاں دی خدمت دے وسیلے دے نال خُدا دے فضل دا ایہہ بہت ای خُوبصورت اظہار اے جیہڑا ساڈے ساریاں دے اُتے ہویا سی۔ کیوں جے اسی رسولاں دی خدمت تے انجیل دے پیغام دے وسیلے دے نال خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کیتا اے تے اوہدے اُتے ایمان لیائے آں۔ جہدے نتیجے دے وچ سانوں خُدا دا خاص فضل تے نجات حاصل ہوئی اے۔ خُدا ساڈیاں روحانی ضرورتاں دے نال نال اپنی محبت دے سببوں سانوں بحال کرن دی فکر وی کردا اے۔ او چاہندا اے پئی اسی دُنیاداری نوں چھڈ کے وکھرے ہو جائیے تے اوہدی مرضی نوں حقیقی طور تے پُوریا کریئے۔ تے ایویں کردیاں ہوئیاں اسی پُرانی انسانیت دیاں ساریاں کماں نوں ترک کر دیئے۔

ایہہ حقیقی خُوشی تے اطمینان سانوں خُداوند یسوع مسیح دے ولوں مِلدا اے۔ خُدا دا پاک کلام ایہہ بیان کردا اے پئی خُدا گواچے ہوئے انساناں نوں تلاش کرن تے اوہناں دی خُدا دے نال صُلح کرواون

دے لئی آیا اے جیہڑے گُناہ دے سببوں خُدا توں وکھ ہو گئے سن۔ جدوں انسان خُدا نوں گُناہ دے سببوں خُدا توں دُور ہو گیا سی تے ایہہ ضروری سی پئی کسے دے وسیلے دے نال اوہدی خُدا دے نال رفاقت نوں بحال کیتا جاندا۔ ایویں خُداوند یسوع مسیح دی پاک صلیب سانوں خُدا دے کول لیاون دا سبب بنی سی۔ خُدا نے خُداوند یسوع مسیح نوں انسانیت دے لئی کامل کفارہ ٹھہرایا سی تے اوہنے وی خُدا وی مرضی نوں وفاداری دے نال پُورا کیتا سی۔ پاک کلام ایویں بیان کردا اے:

تے اوہدے لہو دے سببوں جیہڑا صلیب اُتے وگیا صُلح کر کے ساریاں شیواں نوں اوہدے وسیلے دے نال اپنے نال میل کر لے، بھاویں او زمین دیاں ہون یا اَسمان دیاں۔ ایویں نجات دی کامل تکمیل دے نال نال خُدا نے اپنے پُتر نوں او ای درجہ تے حیثیت عطا کیتا سی جیہڑا ایس اجہان دے خلق ہون توں پہلاں او باپ دے نال رکھدا سی۔ بھاویں جے خُداوند یسوع مسیح نے ساڈی نجات دے سارے کم نوں پُورا کر دِتا اے تاں وی صرف ایہہ ای کافی نہیں پئی اسی ایہدے بدلے خُود غرضی دا مُظاہرہ کردیاں ہوئیاں اوہنوں نظرانداز کرئیے۔ سگوں چاہیدا اے پئی اسی وی خُدا دیاں حُکماں نوں پُوری وفاداری دے نال پُورا کرئیے۔ خُداوند یسوع مسیح ساڈا کامل فدیہ اے اے جیہڑا خُدا دا بے داغ برہ اے جہدی قُربانی دے نال ساڈیاں پاپاں دی قیمت نوں ادا کیتا گیا اے۔ خُدا دا پاک کلام خُداوند یسوع مسیح دیاں دُکھاں نوں وضاحت دے نال بیان کردا اے جہناں نوں اوہنے ساڈے ساریاں دے لئی برداشت

کیتا اے۔ ایویں خُداوند یسوع مسیح دی کامل تے بے عیب قُربانی سانوں ساریاں نوں پاک کرن دا وسیلہ ٹھہری اے۔ ایہدے نال ای اسی اپنی اج دی گل بات نوں مُکاوندے آں تے خُدا نوں مدد منگدے آں پئی او سانوں فہم دیوئے پئی اسی اوہدی نجات دی برکت نوں ہمیشہ سانبھی رکھئیے۔ آؤ اسی دُعا منگئیے:

خُداوند خُدا اسی تیرا شُکر ادا کردے آں پئی تُو ساڈے وچکار رہندا ایں تے ساڈیاں دلاں دے وچ سکونت کردا ایں۔ اسی تیرے نال اپنی رفاقت توں خُوش ہُندیاں ہوئیاں تیرا شُکر ادا کردے آں تے تیرے پاک ناں نوں جلال دیندے آں۔ اسی ایہناں روحانی تے جسمانی برکتاں نوں اِک دوجے دے نال ونڈدے آں۔ اسی تیرے پاک کلام تے تیرے سوہنے پُتر دے بارے حاصل ہون والے علم دے لئی تیرا شُکر ادا کردے آں۔ اسی ایہہ جاندے آں پئی تُو ای حقیقی خُدا ایں تے یسوع مسیح ساڈا مسیحا اے جہنوں تُو ساڈی نجات دے لئی بھیجیا اے۔ تے او ساڈا درمیانی وی اے جیہڑا ابد تیکر یکساں اے۔ اسی تیرے قُدرت دے نال بھرے ہوئے کماں دا اظہار کردے آں تاں پئی تیرا پاک ناں جلال پاوئے۔ اسی تیرے پاک روح دے لئی تیرا شُکر ادا کردے آں۔ اسی تیرے بارے ہور وی جاننا تے سِکھنا چاہندے آں۔ اسی تیرے نال رفاقت رکھدیاں ہوئیاں تیرے توں برکت پانا چاہندے آں۔ تیریاں دِتیاں ہوئیاں برکتاں دے لئی اسی تیرے شُکر گُزار آں۔ اسی تیرے توں منت کردے آں پئی اسی تیرے ناں اپنی

رفاقت دے وچ قائم رہ سکئیے۔ منت کردے آں پئی ساڈی مدد کر پئی اسی گُناہ وچ نہ پئیے سگوں تیری رفاقت دے وچ رہندیاں ہوئیاں اپنیاں حیاتیاں نوں بسر کرئیے تے ساڈیاں حیاتیاں توں تیرا ناں عزت تے جلال پاوئے۔ اسی تیرے رحم تے تیری شفقت دے لئی تیرے بے حد شُکر گُزار آں۔ خُداوند یسوع مسیح دے لئی تیرا شُکر ادا کردے آں جہدے وسیلے دے نال تُو سانوں اِک نویں رشتے دے وچ جوڑیا اے۔ اسی تیرے جذبات دی قدر تے تیرے پاک ناں دی تعظیم کردے آں۔ کئی واری اسی اپنی حیاتی دیاں مسئلیاں دے سببوں پریشان ہو جاندے آں تے تُو اپنیاں بندیاں نوں استعمال کردا ایں پئی سانوں تسلی دیویں۔ اسی تیرے توں بہت کُجھ سِکھدیاں ہوئیاں ترقی کردے پئے آں۔ اسی ایہناں ساریاں گلاں نوں اپنے دلاں دے رکھدے آں۔ اسی شُکر ادا کردے آں پئی تُو اپنے پُتر دے وسیلے دے نال ساڈے نال کلام کیتا اے تے ساڈے درمیان آ موجود ہویا ایں۔ اسی خُداوند یسوع مسیح دی حیاتی دے لئی بے حد شُکر ادا کردے آں جیہڑی ساڈے لئی اِک اہم نمونہ اے۔ منت کردے آں پئی ساڈی مدد کر پئی اسی اوہدی حیاتی دی پیروی کردیاں ہوئیاں اپنیاں حیاتیاں نوں تیری مرضی دے مُطابق گُزار سکئیے۔ اسی ایہہ سارا کُجھ تیرے سوہنے پُتر اپنے خُداوند یسوع مسیح دا ناں لیندیاں ہوئیاں منگدے آں، آمین۔

اے خداوند ہم تیرا شکر ادا کرتے ہیں اور اس استحقاق کے لئے بھی کہ تیرا کلام سیکھ رہے ہیں۔ہماری مدد فرما تاکہ کلام مقدس کی سچائیوں کو جان سکیں۔ان بھیدوں کو سمجھنے کا فضل دے کیونکہ اپنی عقل اور فہم سے ان باتوں کو سمجھنا ہمارے لئے مشکل ہے۔ بھائی کے گلین کے ساتھ ہمارا تعلق تیری مرضی اور تیرے جلال کے لئے ہے تاکہ تیرے کلام کی باتوں کو سمجھ سکیں۔ تُو اُسے برکت عطا کرے۔ اور ہم پر بھی تیرا فضل اور کرم ہو۔ یسوع مسیح کے نام میں یہ دُعا مانگتے ہیں۔ آمین!

ہم اعمال کی کتاب کے اٹھارہویں باب کی پہلے آیت سے شروع کرتے ہیں ۔ پولس اس باب کے آغاز ہی میں اتھینے سے روانہ ہونے کو ہے۔ ہم نے اتھینے میں پولس کی منادی کے تجربے کے بارے میں جانا ہے۔

تھسلنیکے اور بیریہ سے ہوتے ہوئے پولس رسول ایک طویل سفر کرنے کے بعد اتھینے میں پہنچا تھا۔ اُس نے لُسترہ کے مانند یہاں بھی خوشخبری کا پیغام پیش کیا۔ کیونکہ یہاں بھی غیر یہودی لوگ تھے۔ یہ یسوع مسیح کے قیامت اور اُس کی خوشخبری کے بارے میں تھا۔

اتھینے میں جتنے بھی نامی گرامی مکتبہ فکر تھے سب لوگوں کو پولس نے قیامت کی خبر سنائی اور یسوع مسیح کے جی اُٹھنے کی گواہی پیش کی۔ کیونکہ وہاں کے لوگ قیامت کے تعلیم کو قطعاً قبول نہیں کرتے تھے۔

اِن باتوں کے بعد پولس اتھینیے سے روانہ ہوکر کرنتھس میں آیا۔ اور وہاں اُس کو اکوِلہ نام ایک یہودی ملاجو پُنطس کی پیدایش تھا۔۔۔(اعمال18:1-2)

اتھینے سے پولس رسول سیدھا کرنتھس کو گیا۔ اتھینے کے بارے میں ہم پہلے بھی جان چکے ہیں کہ یہ اتنا گنجان آباد شہر نہیں تھا۔ اور نہ ہی اتنے زیادہ وسیع رقبے پر محیط تھا۔رومی تسلط کے باعث اب یسوع مسیح کے زمانہ میں یہ علاقہ رومیوں کے قبضے میں تھا۔ پس اتھینے میں منادی کا کام کرنے کے بعد پولس رسول کرنتھس کو روانہ ہوا۔

کرنتھس کی کلیسیا نئے عہد نامہ میں بڑی اہمیت رکھتی ہے ۔ پولس نے مختلف اوقات میں کرنتھس کی کلیسیا کو دو خطوط لکھے۔ کیونکہ پہلا خط موصول ہونے کے بعد کلیسیا نے بہت سے سوالات پھر پولس رسول سے پوچھے اور اُن کے جواب میں پولس نےدوسرا خط بھی تحریر کیا۔ لیکن اٹھارہویں باب میں ابھی پولس وہاں کلیسیا قائم کرنے جا رہا ہے۔ اپنی تعلیمات کی بنا پر کرنتھس کے نام پولس کے دونوں

کے خطوط نہایت واضح اور بڑی اہمیت کے حامل ہیں۔ کرنتھس کی کلیسیا ایک بڑی کلیسیا ہے۔ جو تعداد کے اعتبار سے بھی زیادہ ہے۔

پس پولس تھسلنیکے سے ہوتا ہوا بیریہ میں آیا اور وہاں سے کرنتھس میں پہنچا۔پولس اپنے دوسری مشنری سفر میں اتھینے کو گیا۔ اتھینے کے مغرب میں کرنتھس شہر واقع تھا۔ یہ پہلی صدی مسیحی کی بات ہے۔ اس کے جنوب مشرق میں کنخریہ واقع تھا۔

اتھنیے کو کرنتھس سے ملانے والا پل تجارتی مقاصد کے لئے بھی استعمال ہوتا تھا۔ کرنتھس کافی امیر شہر تھا اور تجارتی لحاظ سے نہایت اہم ترین تھا۔ یہ بھی یونانی شہر تھا۔ اور لوگ یونانی زبان بولتے تھے۔ رومیوں کے دور میں اتھینے یونان کا تعلیمی مرکز تھا۔ لیکن رومی صوبے کا جو اُس وقت اخیہ کہلاتا تھا درالحکومت کرنتھس تھا۔ یہ شہر بڑا اہم تھا۔ اخیہ کے شمال اور جنوب کے درمیان برّی راستے اسی شہر سے گزرتے تھے اور رومہ اور دمشق کے درمیان تجارت کا زیادہ تر مال اسی شہر کی بندر گارہ پر لایا جاتا تھا۔

کرنتھس کی جغرافیائی اہمیت بہت زیادہ تھی۔ کرنتھس کی تین بندر گاہیں تھیں چونکہ اس شہر کی تجارتی اہمیت اتنی زیادہ تھی اسلئے اسی قدیم زمانے میں دو سمندروں کا کرنتھس کہا جاتا تھا۔ کرنتھس کی تاریخ

بڑی دلچسپ ہے۔ شروع شروع میں یہاں فینیکی آباد کار آئے تھے۔ انہوں نے یہاں کئی مُفید صنعتیں قائم کیں۔ اور ساتھ ہی فینیکی دیوی دیوتاؤں کی پرستش کو بھی رواج دیا۔ لیکن بعد میں یونان کی دیوی اٹیکا (Attica) سب پر سبقت لے گئی۔ انہوں نے اس شہر کا نام تبدیل کر کے کرنتھس رکھا۔

رومیوں کے زمانہ میں کرنتھس دولت، عیش و عشرت اور بد اخلاقی کا گڑھ تھا۔ بدی کے لحاظ سے کوئی شہر اس کا مقابلہ نہیں کر سکتا تھا۔ کرنتھیوں کی مانند زندگی بسر کرنے کا مطلب عیاشی اور شہوت پرستی کی زندگی بسر کرنا تھا۔ چونکہ لوگ سمندر سے دولت حاصل کرتے تھے اسلئے سمندر کے دیوتا پوسائدون (Poseidon) کی پرستش کی طرف مائل ہونا ایک فطری بات تھی۔

لُسترہ کرنتھس سے ۲۷ میل کے فاصلے پر تھا۔ یونانی کا ترقی یافتہ شہر تھا۔ اور تجارتی نقطہ نگاہ سے قابلِ قدر تھا۔ پہلے بھی ہم بیان کر چکے ہیں کہ کرنتھس نہایت بد اخلاق تھا کیونکہ یہاں گناہ بکثرت موجود تھا۔ یہاں کسبیوں کی کثرت تھی۔ اسی وجہ سے اپنے زمانے کے لحاظ سے بدکاری میں سر فہرست تھا۔ کرنتھیوں کے نام لکھے گئے خطوط اور بہت سے مورخین بھی اس بات کا تذکرہ کرتے ہیں کہ یہ شہر اپنے زمانے میں تجارتی اعتبار سے جانا پہچانا تھا۔ معاشی اعتبار سے یہ شہر قابلِ تعریف تھا کیونکہ تجارتی ماحول کی وجہ سے اس شہر میں کاروبار اور روزگار کے مواقع بھی تھے۔

اس شہر کو ۴۶ قبل از مسیح میں رومی قیصر جولیس نے از سرِ نو تعمیر کروایا تھا۔ اور اب یسوع مسیح کے بعد بھی یہ شہر رومی تسلط میں تھا۔ رومی اختیارِ حکومت میں یہ شہر نہایت مشہور تھا۔ جب کلیسیا قائم ہوئی تو بھی کلیسیا کو رومی اور یونانی دیوی دیوتاؤں کے وجہ سے کافی روحانی مسائل سے دوچار ہونا پڑا۔

اتھنیے کے روانہ ہونے کے بعد پولس کرنتھس میں آیا ، یہ کلیسیا ابتدائی زمانہ کی نہایت اہم کلیسیا ہے۔ اس کلیسیا کے نام پولس رسول نے دو خط تحریر کئے۔

۔۔۔اور اپنی بیوی پرِسکلہ سمیت اطالیہ سے نیا نیا آیا تھا کیونکہ کلودیس نے حکم دیا تھاکہ سب یہودی رومہ سے نکل جائیں۔پس وہ اُن کے پاس گیا۔ (اعمال 18:2-3)

پُنطس فارس کے علاقہ میں شامل تھا اور بعد میں رومی تسلط میں آگیا۔ اکولہ نام ایک یہودی پُنطس کی پیدایش تھا۔ اپنی بیوی کو ہمراہ لے کر کرنتھس میں آیا تھا۔ کیونکہ رومی حکومت نے اُنہیں اطالیہ سے نکال دیا تھا۔ پرِسکلہ کا حکومتی اندراج میں نام پرِسکلہ ہی تھا لیکن عام بول چال میں اسے پرِسکہ کہا جاتا تھا۔ اکولہ نام بھی عام بول چال میں استعمال ہونے والے نام تھا۔ یہ اسم معرفہ نہیں تھا۔

اَکولہ اور پرِسکلہ کو رومی حکمران کلودیس کی وجہ سے اپنی جائے پیدایش چھوڑنی پڑی اور یہاں کرنتھس میں آ کر رہنا پڑا۔ اس سے بیس سال پیشتر تبریاس قیصر نے بھی یہودیوں کے خلاف کشت و خون کیا تھا۔ تبریاس نے رومی حکومت میں معیشت کو کنڑول کرنے پر بڑا زور دیا تاکہ رومی عوام اور حکومت مستحکم ہو۔ اُس نے ایشیا ، مشرقِ وسطیٰ اور مغربی دنیا کے ممالک میں تجارتی تعلقات کو فروغ دینے کے لئے کام کِیا۔

یوں کرنتھس کا شمار رومی حکومت کے بہت سے اہم شہروں میں ہوتا تھا۔ کلودیس کے یہودیوں کو رومہ سے نکالنے کی بنیادی وجہ ان کے معبد تھے جو وہ یہواہ خدا کے لئے تعمیر کرتے تھے اور رومی دیوتاؤں کی نفی کرنا تھا۔ کیونکہ اُنکے لئے واحد یہواہ کی پرستش کی قابل واجب تھی۔

یوں ہم کہہ سکتے ہیں کہ کلودیس نے مذہبی تعصب کی بنا پر یہودیوں کو اطالیہ سے رخصت ہوجانے کو کہا۔ اُس نے اپنے دورِ حکومت کے چوتھے سال میں یہ قدم اُٹھایا۔ کرنتھس شہر اپنی معاشی صورت حال میں بہتر ہونے کے ساتھ ساتھ سیاسی اعتبار سے بھی مضبوط تھے کیونکہ بیشتر افراد حکومتی عہدیداران تھے۔ یوں وہ حکومت میں بھی اپنا خاص مقام اور مرتبہ رکھتے تھے۔

اکولہ اور پرسکلہ روم سے نکل کر اخیہ کے صوبے میں آئے اور کرنتھس کے شہر میں رہایش پذیر ہوئے۔یہ دونوں یہودی ایمان سے تعلق رکھتے تھے اور بنی اسرائیل کے زندہ خداکے پیروکار تھے۔ اپنے ایمان پر قائم رہے اور ملک بدر ہونا برداشت کِیا۔ رومی مورخ بھی یہودیوں کے بارے میں بیان کرتے ہیں کہ وہ اپنے عقیدے پر نہایت سختی سے کار بند رہتے تھے۔

اور چونکہ اُس کا ہم پیشہ تھا اُنکے ساتھ رہا اور وہ کام کرنےلگے اور اُنکا پیشہ خیمہ دوزی تھا۔ (اعمال 3:18)

پولس اُن کے بنیادی ایمان اور ہم پیشہ ہونے کی وجہ سے اُن کے پاس چلا گیا۔ پرسکلہ اور اکولہ نے اُسے خوش آمدید کہا۔ وہ تینوں پیشہ کے اعتبار سے خیمہ دوز تھے۔ پولس اپنے گزر اوقات کے لئے خیمہ دوزی کا کام کرتا تھا۔ خیمہ دوزی کا کام زیادہ تر چمڑے اور اُون سے کِیا جاتا تھا۔ خیمہ دوزی باقاعدہ کاروبار تھا، پرسکلہ اور پولس نے ابتدا میں کرنتھس میں یہی کام کِیا۔ خیمہ دوزی کا کام کرنے والا اچھا روزگار کا حامل سمجھا جاتا تھا۔ اور اسے بنانے کے بعد دکانداروں یا بازار میں اچھے داموں فروخت کِیا جاتا تھا۔

یہودیوں میں روایت تھی کہ وہ اپنے بچوں کو کوئی نہ کوئی ہُنر ضرور سکھاتے تھے تاکہ وہ اپنی روزمرہ زندگی میں جائز اور حلال روزی حاصل کریں۔

پولس رسول نے تھسلنیکیوں کی کلیسیا کو بھی یہ بات لکھی تھی کہ ہم کسی کی روٹی مُفت نہیں کھاتے تھے۔ اس سے مُراد یہ ہے کہ پولس رسول زیادہ تر اپنے ہُنر سے فائدہ اُٹھاتا اور اُس کمائی کو اپنے گزر اوقات اور سفر کے لئے استعمال کرتا تھا۔

اور وہ ہر سبت کو عبادتخانہ میں بحث کرتا اور یہودیوں اور یونانیوں کو قائل کرتا تھا۔ (اعمال 4:18)

پولس نے کرنتھس میں بھی وہی کیا جو وہ عموماً کرتا تھا۔ پولس کے ساتھ اکولہ اور پرسکلہ بھی عبادت خانہ میں گئے کیونکہ یہودیوں میں رواج تھا کہ وہ سبت کے دن عبادت خانہ میں زندہ خدا کی پرستش اور شریعت کے مطابق اپنی ذمہ داریوں کو پورا کرنے کے لئے جاتے تھے ۔ پولس نے اپنے معمول کے مطابق وہی کیا جو پہلے یہودی اکثریت والی جگہوں میں کِیا کرتا تھا۔ اب بھی اُس نے ایسا ہی کِیا۔ عبادت خانہ میں پولس کا جانے کا مقصد انہیں خوشخبری دینا تھا۔ جس کا مرکز یسوع مسیح تھا۔ اور جسے اُس نے اپنی شخصی زندگی میں جان لیا تھااور اُس کا تجربہ کِیا تھا۔

پولس رسول ایک معیاری مشنری تھا۔ اور اپنی ذمہ داری پوری کر رہا تھا، بلکہ تن من دھن سے اُس نے خداوند کی خدمت کے لئے مخصوص کر رکھا تھا۔ کرنتھس میں یہودیوں کی ایک بڑے تعداد رہایش پذیر تھی۔ پولس نے انہیں یسوع مسیح کی خوشخبری کے لئے نشانہ بنایا۔ پولس کے مشنری سفروں کے ایک باقاعدہ ریکارڈ ہمارے پاس موجود ہیں۔ اور ہم ان مقامات کی نشاندہی باآسانی کر سکتے ہیں جہاں پولس نے منادی کی اور خداوند کی خدمت کے لئے مصروف رہا۔ اور اُس رویا اور مقصد کو جو خداوند خدا نے اُسے دیا تھا پورا کرتا رہا۔ کرنتھس میں بھی اُس نے خوشخبری کے کام کو جاری رکھنے کے لئے خیمہ دوزی کام جاری رکھا۔

اور جب سیلاس اور تیمتھیس مکدنیہ سے آئے تو پولس کلام سنانے کے جوش سے مجبور ہو کر یہودیوں کے آگے گواہی دے رہا تھا کہ یسوع ہی مسیح ہے۔ (اعمال 5:18)

اس آیت سے تیمتھیس بھی پولس کے ہمراہ ہو لیا، وہ اتھینے میں اُس کے ساتھ نہیں تھا۔ کیونکہ سیلاس اور تیمتھیس کو پولس رسول بیریہ میں چھوڑ آیا تھا لیکن کرنتھس پہنچتے ہی اُس نے پیغام بھیجا کہ اُس کے پاس چلے آئیں، پس وہ اُس کے پاس چلے آئے۔ کرنتھس کے لوگوں کو بھی وہ اب ایک نایاب تحفہ دینے کو تھا۔وہ مسیح یسوع کی خوشخبری اُنہیں سنانے کو تیار تھا۔ وہ پوری دنیا میں انجیل کی منادی کرنے کے عزم کا حامل تھا اور جہاں جہاں خداوند اُسے استعمال کر رہا تھا وہ یسوع کی گواہی

دینے کو راضی تھا۔ اُس نے اپنی کاروبار یا کام کاج کو ثانوی حیثیت دے رکھی تھی۔ اور یسوع مسیح کی منادی اُس کا اوّلین فرض تھا۔ پرسکلہ اور اکولہ اس روزمرہ کے کام میں اُس کے مددگار تھے۔ اُن کے معاشی حالات بہتر تھے۔ یسوع مسیح کو قبول کرنے کے بعد یہ میاں بیوی بعد ازاں افسس کی کلیسیا قائم کرنے کے لئے پولس رسول کے مددگار ثابت ہوئے۔ ایسے مددگار ساتھیوں کی وجہ سے ہی پولس ہمہ وقتی خدمت میں مصروف رہا۔ بہت سے ایماندار ساتھی اور پولس کے شاگرد اُس کی مالی مدد کرتے تھے تاکہ وہ نجات کے پیغام کو دوسروں تک پہنچائے۔

پولس نے کرنتھس کی کلیسیا کے نام خط لکھے اور ان خطوط میں بہت سے مذہبی مسائل کو یسوع مسیح کی تعلیمات میں پرکھا اور ان کا حل تلاش کیِا۔ اُس نے یسوع مسیح قبول کرنے کے بعد اپنی آپ کو ہمہ وقتی خدمت کے لئے مصروف کر دیا تھا۔ وہ یہودیوں میں یہ منادی کرتا تھا کہ یسوع ہی مسیح ہے۔ اور اعمال کے کتاب کے پچھلے ابواب کو دیکھیں تو معلوم ہوتا ہے کہ یسوع ہی مسیح ہے۔ اور اعمال سترہویں باب میں وہ مسیح کو دکھ اُٹھانے والا بیان کرتا ہے۔اور یوں وہ پرانے عہد نامہ کی پیشنگوئیوں کی تکمیل یسوع مسیح میں کرتا ہے۔ اُس نے بہت سے اُن اقتباسات پر بحث کی جن میں یسوع مسیح کے دکھوں میں بیان ملتا ہے جن میں اُس کے دکھ اُٹھانے کا ذکر پایا جاتا ہے ۔ وہ ایک چوپان ہے جسے رَد کیِا گیا اور مصلوب کیِا گیا۔ وہ مصلوب ہوا اور مُردوں میں سے جی بھی اُٹھا۔ یوں

ثابت ہوا کہ یسوع مسیح بادشاہ ہے۔ یسوع مسیح نے خدا کا برّہ ہونے کے ناطے سارے جہان کے گناہ اُٹھا لئے۔ یسوع مسیح کے لئے یہ ضروری تھا کہ بنی نوع انسان کے لئے دُکھ اُٹھائے اور یوں ہم اُس کے مار کھانے سے شفا پائیں۔ اور پھر مُردوں سے جی اُٹھا، اور عالمِ بالا پر کبریا کی دہنی طرف جا بیٹھا۔

پولس رسول یسوع مسیح کی گواہی دینے کے لئے ہر سبت عبادت خانہ میں جاتا اور روحانی جوش سے بھرے ہونے کی وجہ سے وہ یسوع مسیح کی گواہی سنانے سے باز نہیں آتا تھا۔ یوں وہ اس تاریخی شخصیت یسوع مسیح کی خوشخبری دیتا تھا۔

جب لوگ مخالفت کرنے اور کُفر بکنے لگے تو اُس نے اپنے کپڑے جھاڑ کر اُن سے کہا تمہارا خون تمہاری ہی گردن پر۔ مَیں پاک ہوں۔ اب سے غیر قوموں کے پاس جاؤنگا۔ (اعمال 18:6)

معمول کے مطابق پولس رسول عبادت خانہ میں گیا اور یسوع مسیح کے پیغام کو پیش کیا۔ پولس کی تعلیمات سے پتہ چلتا ہے کہ انجیل کا پیغام عالمگیر ہے۔ وہ جگہ جگہ یہودیوں اور یونانیوں اور غیر اقوام میں یسوع مسیح کی منادی کرتا رہا۔ کہ یسوع ہی مسیح ہے۔ پولس رسول تمام نسلی تضادات کو ختم کر رہا ہے اور وہ نہ صرف یہودیوں بلکہ یونانیوں اور غیر قوموں کو بھی یسوع مسیح کی خوشخبری سُنا رہا

ہے تاکہ وہ بھی ابدی میراث میں شامل ہوں۔ لیکن یہودی نسلی اعتبار سے غیر قوموں کے ساتھ فرق کی بنا پر اُن سے وابستگی کا تصور بھی نہیں کرتے تھے۔

بالآخر انہوں نے پولس کے پیغام کو قبول نہ کِیا اور اُس کے مخالف ہو گئے۔ اور پولس کے بارے میں بہت سے غلط القاب استعمال کرنےلگے۔ لیکن پولس غیر قوموں کو یہی خوشخبری سنانے پر آمادہ تھا۔ اور اس سے پیشتر بھی وہ ایسا کر چکا تھا اُس نے یہودیوں کے قبول نہ کرنے پر غیر یہودیوں کو خوشخبری دی۔ تاہم پولس اس بات پرخوش نہ تھا جب انہوں نے پولس کی مخالفت کی۔ کیونکہ لوگ اُس کے خلاف کُفر بکنےلگے۔ پولس اُس زندہ مسیح یسوع کا پیغام سنا رہا تھا جسے خداوند خدا نے مُردوں میں سے زندہ کِیا تھا۔

یہ وہ خوشخبری تھی جس کے بغیر انجیلی پیغام مکمل نہیں ہوتا، یسوع مسیح کی قیامت کے بغیر ہماری نجات اور ابدی زندگی کا حصول نا ممکن ہے۔ رسول اور شاگرد اسی بات کے گواہ تھے کہ وہ ہمارے گناہوں کی خاطر اور جی اُٹھا۔ اور وہ موت اور عالمِ ارواح پر غالب آیا۔

اس آیت میں پولس نے ایک کردار ادا کِیا، جب یہودیوں نے پولس کو قبول نہ کِیا اور اُسے بُرا کہنے لگے۔ تو اُس نے اپنے کپڑے اُنکے رُو برو جھاڑے اور کہا کہ تمہارا خون تمہاری ہی گردن پر۔ یہ تعلیم

یسوع مسیح کی طرف سے رسولوں کو ملی تھی جس میں یسوع مسیح کی طرف سے اُنہیں یہ سکھایا گیا تھا کہ وہ خوشخبری سنائیں اور جہاں لوگ انہیں قبول نہ کریں وہ اپنے پاؤں جھاڑ دیں، قیامت کے دن یہ گواہ ہو گی کہ انہوں نے خوشخبری کو قبول نہیں کیا۔ یہ لوگوں کی غیر ایمانداری ظاہر کرے گی۔

لیکن رسول ایک مقام پر غیر قوموں کے پاس جانے سے ڈرتے بھی تھے کیونکہ وہ سمجھتے تھے کہ وہ خود غیر قوموں کی خوراک سے ناپاک نہیں کریں گے۔ کیونکہ وہ بُت پرستانہ طریقہ کار سے خوراک کا استعمال کرتے تھے جن کا مقصداُن کے بُتوں کی تعظیم کرنا تھا۔ اسی وجہ سے رسولوں نے بھی ان لوگوں میں جانے سے گریز کیا لیکن خدا نے بنی اسرائیل قوم کو پہلے موقع دیا کہ خوشخبری کا کلام سُنیں اور پھر غیر قوموں کو میراث میں شامل ہونے کے لئے نجات کا پیغام سُننے کا موقع دیا۔

پولس نے کرنتھس میں قبول نہ کرنے والے یہودیوں کو یہ خبر دی کہ تمہارا خون تمہاری گردنوں پر۔ مَیں پاک ہوں۔ پس وہ اپنی ذمہ داری پوری کر رہا تھا۔ کیونکہ اُسے خوشخبری سنانے کو بھیجا گیا تھا۔اس بات کی تعلیم یسوع مسیح نے اپنے شاگردوں کی دی تھی کہ وہ جہاں کہیں منادی کریں اگر لوگ قبول نہ کریں تو اُنہیں کیا کرنا چاہئے۔ اپنے پاؤں کی گرد جھاڑدینے کو یسوع مسیح نے کہا۔

بنی اسرائیل ناپاک چیزوں کے بارے میں بہت با خبر رہتے تھے وہ غیر قوموں کی ناپاکی سے پرہیز کرتے تھے اور بالخصوص اُن کے کھانوں سے۔ کُرنیلیس کے ہاں پطرس نے اسی وجہ سے جانے سے انکار کِیا لیکن اُسے ہدایت ملی کہ وہ خوشخبری سنانے کے لئے اُس کے ہاں جائے ۔ یہ خداوند خدا کی مرضی اور اُس کا بھید ہے۔ جو خوشخبری کے لئے عیاں کِیا گیا اور غیر قومیں بھی نجات کی میراث میں شامل ہوئیں۔

حزقی ایل بھی خداوند خدا کی مرضی کو بنی اسرائیل پر اسی دلیری سے بیان کرتا ہے۔ وہ بھی پولس کی مانند سرگرم خادم اور نبی تھا۔ حزقی ایل کی طرح پولس رسول بھی خداوند خدا کا پیغام بڑی دلیری سے بیان کرتا ہے۔ نبی یا رسول کی خدمت لوگوں کو خداوند خدا کی خبر دینا ہے کہ وہ توبہ کریں۔ لیکن توبہ نہ کرنے کے باعث تباہی آتی ہے اور خداوند خدا کا غضب نازل ہوتا ہے۔ جیسے سدوم اور عمورہ کے ساتھ ہوا۔ پولس رسول بھی حزقی ایل ایک نمونہ پیش کرتا ہے۔ پولس انہیں آگاہی دیتا ہے تاکہ وہ نجات کی خوشخبری سے مستفید ہوں۔ اُس نے خوشخبری دی، لیکن اگر وہ قبول نہ کریں تو اُن کا خون اُن کی گردنوں پر۔

پس وہاں سے چلا گیااور ططس یوسُتُس نام ایک خدا پرست کے گھر گیا جو عبادت خانہ سے ملا ہوا تھا۔ اور عبادتخانہ کا سردار کرِسپُس اپنے تمام گھرانے سمیت خداوند پر ایمان لایا اور بپتسمہ لِیا۔ (اعمال 8:18)

پولس رسول اس گرم جوش تقریر کے بعد عبادت خانہ سے نکلا۔ عبادت خانہ کے عقب میں ایک خدا پرست گھرانہ رہایش پذیر تھا۔ تمام یہودی بالخصوص ہیکل کی انتظامیہ اس بات پر غضب ناک ہوئے اور پولس کی باتوں کو قبول نہیں کِیا۔ لیکن اُن کے قبول نہ کرنے کے بعد پولس رسول ہیکل کے عقب میں ططس یوستس کے گھر گیا۔ اور عبادت خانہ کے سردار کرِسپُس نے یسوع مسیح کی بابت اس خوشخبری کو قبول کِیا۔ ترسس کے اس ربّی یعنی پولس نے خداوند یسوع مسیح کی خوشخبری نہایت دلیری سے سُنائی۔ کرسپس دوسرا ایماندار تھا جس نے ططس یُوسُتُس کے بعد یسوع مسیح کو قبول کِیا تھا۔

کرسپس نے ہیکل کا سردار ہونے کے باوجود یسوع مسیح کو قبول کِیا۔ اور بپتسمہ لیا۔کُرنیلیس کے طرح وہ بھی ہر ایک بات کو بہت اچھی طرح سمجھتا تھا۔ کیونکہ کُرنیلیس حکومتی عہدیدار تھا۔ اور کرسپس عبادت خانہ کا سردار تھا۔ اور اس سے بھی بڑھ کر یہ کہ وہ بنیادی طور پر پرانے عہد نامہ میں موجود یسوع مسیح کی بابت تمام پیشن گوئیوں سے واقف تھا۔ غیر قوموں میں بھی سے بہت

لوگوں نے اعمال کی کتاب میں بپتسمہ لیا ، یعنی حبشی خوجہ نے، کُرنیلیس اور فلپی کے قید خانہ کے سردار نے یسوع مسیح کو قبول کیا اور بپتسمہ لیا۔ یہ مسیح یسوع میں نئے عہد کی نشاندہی کرتا ہے۔

پس کرسپس اپنے تمام گھرانے سمیت یسوع مسیح پر ایمان لایا۔ کرنتھس میں اَور بھی بہت سے لوگوں نے یسوع مسیح کو قبول کیا اور اظہار کے لئے گھرانے سمیت بپتسمہ لیا۔ اکثر دیکھنے میں آتا ہے کہ یہودی نجات کی خوشخبری کو فوراً قبول نہیں کرتے اور ان کے نسبت غیر اقوام کے لوگ زیادہ جلدی ایمان لاتے تھے۔

اور خداوند نے رات کو رویا میں پولس سے کہا خوف نہ کر بلکہ کہے جا اور چُپ نہ رہ۔ اسلئے کہ مَیں تیرے ساتھ ہوں اورکوئی شخص تجھ پر حملہ کر کے ضرر نہ پہنچا سکے گاکیونکہ اس شہر میں میرے بہت سے لوگ ہیں۔ (اعمال 18:9-10)

پولس رسول کو خداوند خدا نے رویا میں دکھائی دے کر یہ خوشخبری دی کہ وہ خوف زدہ نہ ہو۔ یقیناً پولس رسول کئی جگھوں میں اب تک کلام سنا چکا تھا اور بہت سی مشکلات بھی برداشت کر چکا تھا۔

اس دوران اُس نے یہ تجربہ کر لیا تھا کہ خداوند خدا اُس کے ساتھ ہے اور وہ اُس کی حفاظت اور مدد کرتا ہے۔ قید اور سفر کی مشکلات میں سے خداوند نے اُسے بچایا اور سنبھالا اور اپنے جلال کے لئے

استعمال کرتا رہا۔ پولس اپنے سفر کی تمام مسافت اور مشکلات سے بخوبی آگاہ تھا۔ پھر اُسے مدد کے لئے رسی کے ذریعہ سے دیوار سے اُتارا گیا۔ اس بات کا علم تو پولس کو پہلے تھا لیکن خداوند خدا پر رویا میں اُس پر ظاہر ہونا اس بات کی دلیل ہے کہ خدا نے اُسے مزید اس بات کی یقین دہانی کرائی۔

اورمزید اسے یہ تاکید بھی کہ وہ خوف زدہ نہ ہو اور خدمت اس کام کو جاری رکھے اور خداوند خدا کے جلال کے لئے کام کرے۔ جو خوشخبری اُس کے سپرد کی گئی ہے اُسے سنانے سے باز نہ آئے، چپ نہ رہے کیونکہ خداونداُس کے ساتھ ہے۔ خدا نے اُس کی خدمت کی بنیاد کی یقین دہانی کرائی کہ مَیں تیرے ساتھ ہوں۔ اور یقین دلایا کہ کوئی شخص تجھے ضرر نہیں پہنچا سکے گا۔ کیونکہ پولس رسول غیر قوموں کے لئے خداوند خدا کا چنا ہوا وسیلہ تھا۔ پس خداوند اُس کے ساتھ تھا۔ خدا اُس کی خدمت میں اُس کا محافظ تھا۔ بے شک اگر ہم خداوند پر ایمان رکھتے اور اس کے ساتھ وابستہ رہتے ہیں تو وہ ہمارے ساتھ رہتا ہے۔ خدا اس بات کی وجہ بھی بیان کرتا ہے کہ کیوں اُسے کچھ ضرر نہیں پہنچے گا کیونکہ وہ پولس کے ساتھ ہے۔ اس کی مدد اور حوصلہ افزائی کے لئے پولس بیان کرتا ہے کیونکہ اس شہر میں میرے بہت سے لوگ ہیں۔

پولس رسول سے پہلے بھی لوگوں کی مشکلات اور حملوں کا سامنا کر چکا تھا، سردار کاہنوں کے ساتھ اس کا سامنا ہوا اور اس کے علاوہ اتھینے میں یونانیوں کی بہت بڑی عدالت اریوپگس میں بھی پولس

کو اس مسئلہ سے دوچار ہونا پڑا، کیونکہ پولس نے وہاں یسوع مسیح کی قیامت کی خبردی اور یہ اُن کے لئے ایک نیا فلسفہ تھا، پس پولس کے لئے لاز م تھا کہ اس بات کا ثبوت پیش کرے اور ثابت کرے کہ یہ بات اسی طرح ہے۔

کرنتھس میں بہت سے دیندار لوگ رہایش پذیر تھے کیونکہ بہت سے لوگ اطالیہ سے اور کاروباری بنا پر یہاں آباد تھے ۔ ان لوگوں کے بارے میں خداوند خدا نے پولس کو بتایا کہ وہ اُس کے مددگار ہوں گے۔ خدا فرماتا ہے کہ اس شہر میں میرے بہت سے لوگ ہیں۔ خدا نے دیندار لوگوں کی ایک گروہ کو کرنتھس شہر میں رکھا تھا۔ خدا جانتا تھا کہ وہ ایمان لائیں گے اور ان دیندار لوگوں کے پاس رفتہ رفتہ پولس رسول گیا اور اُنہیں یسوع مسیح کی بابت خوشخبری دی پس وہ ایمان لائے۔

یسوع مسیح کی منادی کا مرکزی پیغام یہ تھا کہ میرے سوا کوئی شخص خدا باپ کے پاس نہیں آتا۔ پس یسوع مسیح پر ایمان ضرور ی ہے۔ یہ دیندار لوگ ایک دوسرے کے ساتھ جمع ہوتے اور بائبلی نبوتوں پر بات چیت کرتے اور ایک دوسرے کو سکھاتے تھے۔ پولس کے سکھانے سے پہلے ہی ان پہلے سے موجود لوگوں کے درمیان خدا نے ایک تعلیمی رشتہ قائم کر رکھا تھا۔ اور وہ ایک دوسرے کو بائبل مقدس کی تعلیمات کا درس دیتے اور خداوند کے کلام پر دھیان کرتے تھے۔ خدا کی شفقت اُن کی رہنمائی کرتی تھی تاکہ خدا کے بھیدوں کی بابت اُن کے دل اور دماغ روشن رہیں۔ اور وہ خداوند خدا کی

تعلیمات کو سمجھ سکیں۔ خدا پولس کی معرفت اُن کی رہنمائی کرتا ہے کہ وہ نجات کے اُس حقیقی پیغام کو سمجھیں۔ پس خداوند خدا اپنے بندہ پولس کو بتاتا ہے کہ وہ اُس کی حفاظت کرتا ہے اور اُن لوگوں کو اُس کا مددگار بنائیگا جو اُس کے ساتھی ہوں گے۔ یوں پولس رسول کو خداوند خدا کی خدمت کے لئے وہاں مزید کچھ دیر اَور رکھنا مقصود ہوا۔

پس وہ ڈیڑھ برس اُن میں رہ کر خدا کا کلام سُناتا رہا۔ (اعمال 11:18)

یہ تقریباً ۵۰ عیسوی کی بات ہے، جب پولس کرنتھس میں رہ کر خداوند کا کلام سکھاتا رہا۔ یہاں پولس نے رہ کر یسوع مسیح کی تعلیمات اور اُس کی قیامت اور آخری فسح، اُس کی صلیبی خدمت کا تمام مراحل کو ترتیب وار بیان کیا ہو گا۔ اوراُس کے معنی بھی سمجھائیں ہوں گے۔ اس پیشتر یعقوب کا عام خط لکھاجا چکا تھا ۔کیونکہ اُسے یروشلیم کی کلیسیا کا پاسبان مقرر کِیا گیاتھا اور وہ یسوع مسیح کی خدمت کا گواہ تھا۔ لوقا کی انجیل اور یوحنا کی انجیل بھی اس سے پہلے تحریر ہو چکی تھی۔

جب گلیو اخیہ کا صوبہ دار تھا یہودی ایکا کرکے پولس پر چڑھ آئے اور اُسے عدالت میں لے جا کر۔

(اعمال 12:18)

اخیہ رومی حکومت میں ایک صوبے کا نام تھا۔ اسے یونان کے گردونواح کی خبر گیری اور تجارتی کنٹرول کے لئے بڑے اہمیت تھی۔ لیکن کرنتھس رومی حکمران کا ہیڈ کوارٹر ہوتا تھا۔ گلیو رومی حکومت کی طرف سے صوبے دار مقرر کِیا گیا تھا اُس کی رہایش کرنتھس میں ہی تھی۔ وہ عاقل اور مشہور شخص تھا۔ وہ ایک ستوئکی فلاسفر کا بھائی تھا۔ اسی وجہ سے اسے بھی فلسفہ اور منطق سے کافی لگاؤ تھا اوراس کا اثر اُس کی گفتگو اور کردار میں دیکھنے میں ملتا تھا۔ وہ ایک قابل حکمران تھا۔ حکومتی پالیسیوں کو مد نظر رکھتے ہوئے اپنے کام کو بڑے اچھے طریقے سے سر انجام دیتا تھا۔ اُس کا اپنے چھوٹے بھائی سینیکا کے ساتھ بڑا گہرا تعلق تھا۔ کیونکہ سینیکا ہی بنیادی طور پر فلسفہ اور منطق کا دلدادہ تھا۔ گلیو نہ صرف اپنے دوستوں کے ساتھ بلکہ دوسرے لوگوں کے ساتھ بھی شفقت سے پیش آتا تھا۔ سب لوگ اُس سے متاثر تھے۔

گلیوچونکہ وہاں کا حکمران تھا، لوگوں نے خیال کیا کہ پولس کے خلاف مقدمہ بازی کریں۔ پس پولس کو مذہبی مسئلے کے باعث عدالت میں پیش کِیا گیا۔ تاہم پولس اپنے مقصد میں کامیاب تھا کیونکہ اُس کے وسیلہ سے بہت سے لوگ مسیح یسوع پر ایمان لے آئے تھے۔

لیکن یہاں کچھ یہودی اُس کے ساتھ غیر قوم جیسا سلوک کرنے لگے ہیں۔ وہ اُس کے خلاف مقدمہ بازی کے لئے آمادہ ہیں۔ ان یہودیوں نے پولس کے خلاف حکومتی اختیارات کو استعمال کِیاتاکہ اُس

کے خلاف مزاحمت کریں اوراُس کی خدمت میں رکاوٹ پیدا کریں۔ انہوں کے ایکا کِیا تاکہ پولس پر حملہ کریں اوراس سے اُس کو ضرر پہنچے۔ پولس کو بیما (Bima) کا ملزم قرار دیا گیا، کیونکہ یہ وہ اصطلاح ہے جو مسیحیوں کے خلاف مقدمہ بازی کے لئے استعمال کی جاتی تھی جس سے مراد یہ تھا کہ ملزم نے دوسرے مذہب کے خلاف بات کی ہے۔ لیکن روحانی معنوں میں دیکھیں تو ہمارے لئے پہلے ہیں خداوند یسوع مسیح نے عدالت کی سزا برداشت کر لی، کیونکہ اُس کی سزا کے باعث ہم سزا سے بچ گئے ہیں۔ اُس نے ہمارے لئے سب سے بڑی سزا صلیب کی برداشت کی۔

اِس کے علاوہ ایک اَور عدالت کا بھی ذکر ہے جسے یسوع مسیح کی عدالت کہا گیا ہے۔ بطورایماندار ہم اس عدالت کی سزا سے بچائے گئے ہیں۔ وہ ہمارے ساتھ ہے ہمیں کچھ خوف نہیں۔ یہ سزا جو یسوع مسیح نے برداشت کی، زمانے کے اعتبار سے نہایت شرمناک موت تصور کی جاتی تھی، اُس نے ہمارے لئے لعنتی بننا پسند کِیا تاکہ ہمیں گناہ کی لعنت سے رہائی دلائے۔ یسوع مسیح نے اپنا لہو بہایا، ہم اُس کے خون بہانے کے باعث پاک صاف ہوتے ہیں۔ وہ بے شک نہایت عظیم اور قادر خدا ہے جس نے ہمارے لئے اتنے بڑے کام کئے ورنہ ہم ابدی سزا کے مستحق ہوتے۔ لیکن اُس نے ہماری مدد کی اور ہمیں اپنے فضل کے وسیلہ سے نجات بخشی اور ابدی زندگی کا وارث ٹھہرایا۔ پس ہمیں اپنے کردار پر بڑے غور سے نگاہ کرنی چاہئے کہ ہم کیا کرتے ہیں اور اور کس کے لئے کرتے ہیں اس

کا کیا مقصد ہے۔ وفاداری خدا کے ساتھ تعلقات کی بنیاد ہے۔اس کا اظہار یسوع مسیح نے اپنی قدرت کے کاموں کے کے وسیلہ ہر چیز پر خداوند خدا کی فتح کے باعث پورا کیا ہے۔ وہ تمام جو اس پیغام کو پہلی بار سنتے ہیں کہ یسوع مسیح خداکا برّہ ہے تو وہ حیران ہوتے ہیں۔ پس ہم اس اہم واقعہ سے قربانی کے اہم ترین مقصد کو بڑی اچھی طرح سمجھ اور جان سکتے ہیں۔ کہ ہمیں کیونکر مضبوط ہونے چاہئے اور ہمیں کاملیت کے معیار کو اپنانا چاہئے۔ ہم ان تمام باتوں کو احاطہ کر چکے ہیں جن کا تعلق یسوع مسیح کے وسیلہ نجات سے ہے۔ کیا آپ بھی اس کے بارے میں سوچتے ہیں، ہاں میں اس کے بارے میں سوچتا ہوں۔ اس بات کے کامل اظہار کے لئے ہم لفظ قربانی کے متعلق سیکھا ہے کہ اسکا مقصد اور مطلب کیا ہے۔

پولس بھی اپنی مشکلات کے باعث اپنے خطوط میں کلیسیا کو اپنی کامیابی کا سہرا کہتا ہے۔ کیونکہ اُس نے خداوند خدا کے جلال کے لئے کلیسیائیں قائم کیں اور یسوع مسیح کے جلال کا باعث ہوا۔

بے شک وہ اس تاج کے لئے پُر اعتماد ہے جو اجر کے طور پر اُسے ملے گا۔ ہماری برکت اسی سے ہے کہ ہمارے وسیلہ سے بہت سے لوگ یسوع مسیح کے پاس آئیں اور اُس پر ایمان لائیں۔ پس اب ہمیں بھی چاہئے کہ اُس پر ایمان رکھیں اور اُس کی تابعداری میں زندگی بسر کریں۔ پولس کو ایماندار زندگی میں بہت سے مشکلات کا سامنا رہا۔ اسی طرح ہمیں بھی مشکلات کا سامنا ہو سکتا ہے۔ لیکن ہمیں

برداشت کرنا ہے۔ جس طرح مسیح یسوع نے برداشت کیا، کیونکہ ہمیں اپنی صلیب اُٹھانا ہے۔ یسوع مسیح کی قربانی اچھے تعلق کی بنیاد ہے۔ اسی اصول کے تحت خُدا ہم سے اپنے تعلق بحال کرتا ہے۔عہد عتیق اس بات کی شہادت دیتا ہے کہ تعلق کو اسی اصول کے مطابق بحال کیا جاتا رہا ہے یعنی اگر ہم کسی سے اچھے تعلق کی امید کرتے ہیں تو اس کے قصور کی معافی کے عوض قربانی کرنا ضروری ہے۔ اسی طرح اگر نافرمانی یا گناہ کے باعث ہم خداوند خدا کے ساتھ اپنے تعلق کو خراب کر چکے ہیں تو ہمیں اس کو بحال اور درست کرنے کی ضرورت ہے۔ اگر آپ کو یاد ہو تو ہم نے بات کی تھی کہ قربانی ٹوٹے ہوئے رشتے کو بحال کرتی اور مضبوط کرتی ہے۔ اگرچہ یسوع مسیح کو اس کے اپنے علاقہ اور اس کی قوم کے لوگ ان کاموں کے باعث پسند نہیں کرتے تھے بلکہ اس کی سخت ترین مخالفت کرتے تھے۔ تاہم ان تمام لوگوں کی نظر میں یسوع میں بحال کرنے کی قدرت کا حامل ہونے کے ناطے نہایت فوقیت رکھتا ہے۔

ماہرینِ مسیحی علمِ الٰہیات اس بات کو من و عن اور بائبل مقدس کی تعلیم کے مطابق قبول کرنے کو بالکل تیار ہیں کہ اُس نے اپنی نجات کااظہار بنی نوع انسان سے بحالی صورت میں کیا ہے ۔ ہمارا تعلق خدا اور اُس کے لوگو ں کے ساتھ تھا۔ اگر اس تعلق میں ایک نے کسی دوسرے کے ساتھ

تعلق میں کوئی خرابی کی ہے تو اس تعلق کی درستی کے لئے قربانی درکار تھی اور اس تعلق کی بحالی کے لئے قربانی ادا کی جاتی تھی۔

کہنے لگے کہ یہ شخص لوگوں کو ترغیب دیتا ہے کہ شریعت کے برخلاف خدا کی پرستش کریں۔ جب پولس نے بولنا چاہا تو گلیو نے یہودیوں سے کہا اے یہودیو! اگر کچھ ظلم یا بڑی شرارت کی بات ہوتی تو واجب تھا کہ مَیں صبر کر کے تمہاری سُنتا۔ لیکن جب یہ ایسے سوال ہیں جو لفظوں اور ناموں اور خاص تمہاری شریعت سے علاقہ رکھتے ہیں تو تم ہی جانو، میں ایسی باتوں کا منصف نہیں بننا چاہتا۔ (اعمال 18:12-15)

گلیو در اصل پہلے ہی سے یہودیوں کے بارے میں جانتا تھا وہ اُن کی رسوم اور طریقہ ہائے عبادات اور روزمرہ زندگی کے بارے میں بھی جانتا تھا۔ یہودیوں کا موقف یہی تھا کہ پولس موسیٰ کی شریعت کے برخلاف باتیں کرتا ہے۔ یہودیوں نے پولس کے خلاف جو مقدمہ کِیا دراصل یہ مذہبی تھا لیکن وہ اُسے حکومتی قوانین کی خلاف ورزی کا مرتکب ٹھہرا رہے تھے تاکہ رومی صوبیدار اُسے سزا دے۔ کیونکہ وہ تو بنیادی طور پر موسیٰ کی شریعت کے ماننے والے تھے وہ اُس کا خون بھی اپنے سر نہیں لینا چاہ رہے ہوں گے۔

گلیو بہت ہوشیار اور عقل مند تھا وہ پہلے ہی جانتا تھا کہ یہ بات رومی قوانین سے تعلق نہیں رکھتی۔ اور جہاں تک کی بحث اور تکرار کا مسئلہ ہے تو یہ تنازعہ یسوع مسیح کا تھا، کیونکہ وہ اس نام کی منادی سننے کو تیار نہیں تھے۔ لفظوں اور ناموں کی بحث کا تعلق رومی قوانین کے ساتھ نہیں تھا۔ وہ رومی حکمران تھا وہ وہاں کے لوگوں کے رہن سہن اور اُن کے مذہبی عقائد سے بخوبی آگاہ تھا۔

یہودی مذہب اور عقائد سے واقفیت رکھنے کی وجہ سے اُس نے اس معاملہ میں کوئی دلچسپی نہ لی۔ پس گلیو نے اس مقدمہ کو پولس کے خلاف قبول نہیں کیا۔ اور اس مسئلہ کو مذہبی تنازعہ جان کر اس سے قطع تعلق ہو گیا۔ یہودیوں کے کہنے کا شاید یہ بھی مطلب تھا کی مسیحیت سرکاری طور پر نا منظور مذہب ہے۔

اور اُس نے اُنہیں عدالت سے نکلوا دیا۔ (اعمال 16:18)

گلیو نے جب جان لیا کہ یہ عدالتی مسئلہ نہیں ہے۔ تو انہیں عدالت سے نکلوا دیا۔ جب رومی صوبیدار نے انہیں عدالت سے نکال دیا تو کلیسیا کے لئے ترقی کے لئے یہ ایک مثبت قدم تھا تاکہ اور بھی دلیری اور آزادی سے وہ خوشخبری سنا سکیں۔ یہودیوں کو اس بات سے غصہ تھا کہ وہ اُن کے مذہب کی بنیاد کو استعمال کرتے ہیں لیکن مسیحیوں کے لئے یہ بات اُن کے حق میں تھی کہ وہ

یہودیت کے سائے میں خوشخبری پھیلا رہے تھے۔ پس یہ مقدمہ یا مخالفت پولس کی ایذا کا باعث نہ بنی۔ لیکن ہم یہ جانتے ہیں کہ یہ مسیحیت یہودیت سے علیحدہ ہے کیونکہ ان کے رسم و رواج بالکل فرق ہیں اور مسیحیوں کے لئے یہ ضروری نہیں کہ یہودیوں کی طرح قربانیاں گزرانیں۔ تاہم مسیحیت کے لئے یہ بات خوشی کی تھی کہ انہیں رومی حکومت کی طرف سے مدد حاصل تھی۔ کیونکہ وہ مسیحیت کو یہودیوں سے منسوب سمجھتے تھے اور اسے الگ مذہب تصور نہیں کرتے تھے۔ یہی وجہ ہے کہ کلیسیا پر کبھی غیر قانونی مذہب ہونے کا مقدمہ عائد نہیں کیا گیا۔

پولس رسول بھی رومی شہریت کا حامل تھا، تو بھی اُس نے حکومتی قوانین کے خلاف کبھی کچھ نہیں کِیا تھا۔ اس کے کردار رومی حکومتی ریکارڈ میں مثبت رہا ہے۔

اس کے بعد ٦٦ عیسوی میں مذہبی تعصب کی بنا پر نیرو قیصر نے ایذا رسانی شروع کی۔ اور مسیحیت کے خلاف صف آرا ہوا۔ روم میں مسیحیوں کے خلاف بڑی مصیبت زدہ کاروائی شروع کی گئی۔ حکومت کی طرف سے مسیحیوں کے خلاف ایذا رسانی کا باقاعدہ سلسلہ شروع کیا گیا۔ لیکن ابھی تک تو رومی حکومت کی طرف سے مسیحیوں کو کوئی مشکل نہیں، بلکہ رومی حکمران مسیحیت کے حق میں بہتر ہیں۔

پولس خداوند خدا کی حضور سے لطف اندوز ہو رہا تھا کہ یہاں کرنتھس میں خداوند خدا کی طرف سے اُسے ہدایت ملی تھی کہ وہ چپ نہ رہے بلکہ خدا کا کلام دلیری سے سُنائے کیونکہ خدا اُس کے ساتھ تھا۔ لیکن یہودی اپنے مذہبی تعصب کی بنا کر اُن سے نفرت کرتے تھے۔

پھر سب لوگوں نے عبادتخانہ کے سردار سوستھنس کو پکڑ کر عدالت کے سامنے مارا مگر گلیو نے اِن باتوں کی پرواہ نہ کی۔ (اعمال 17:18)

آیت میں مذکور ہے کہ انہوں نے سوستھنس کو عدالت کے باہر پیٹا کیونکہ اُس نے ابھی کچھ عرصہ پہلے ہی کہانت کی ذمہ داری سنبھالی تھی لیکن پولس کی تعلیم کا قائل ہو کر یسوع مسیح کا پیرو کار بن گیا تھا۔ بنیادی طور پر وہ اپنے تعصب کو مذہبی رنگ دینا چاہتے تھے لیکن وہ کامیاب نہ ہوئے اسی لئے انہوں نے خود اس کو سزا دی اور مارا۔

گلیو کرنتھس میں پولس کے قیام کے آخری وقت میں صوبہ دار مقرر کیا گیا تھا۔ یہودیوں نے اس نقطہ نظر سے بھی خیال کیا کہ وہ نیا صوبہ دار ہے اور ہمارا طرف دار ہو گا۔چنانچہ وہ ایکا کر کے پولس پر چڑھ آئے اور اُس کی مخالفت میں رومی عدالت میں بولنے لگے۔ اُس پر یہ الزام تھا کہ یہ لوگوں کو ترغیب دیتا ہے کہ یہودیوں کی شریعت کے بر خلاف خدا کی پرستش کریں۔ اس سے پیشتر کہ رسول

کو اپنے دفاع کا موقع ملے گلیو نے بڑی حقارت کے ساتھ عدالت برخاست کردی۔ اُس نے یہودیوں سے کہہ دیا کہ یہ سراسر شریعت کا معاملہ ہے۔ اس سے میرا کوئی تعلق نہیں ہے۔ یہ الزام میرے دائرہ کار میں نہیں آتا۔ اگر کچھ ظلم یا بڑی بات ہوتی تو گلیو صبر کے ساتھ اُن کی سُنتا۔ مگر دراصل یہ صرف لفظوں اور ناموں اور خاص تمہاری شریعت کی معاملہ تھا۔ صوبہ دار کا کوئی ارادہ نہیں تھا کہ ایسی باتوں کا انصاف کرے۔ چنانچہ اُس نے مقدمہ خارج کر دیا۔ اور یہودیوں کی اس لڑائی کو محض مذہبی تنازعہ خیال کیا۔ نہ کہ حکومتی۔

یہاں سے پتہ چلتاہے کہ گلیو کسی طرح بھی ان یہودیوں کے حق میں نہیں تھا۔ پولس بنیادی طور پر یہودی ایمان سے تعلق رکھتا تھا اُسے بھی حکومتی معاملات کا تنازعہ بنانے کی کوئی ضرورت نہیں تھی ، تاہم یہودیوں کی نسل ہونے کی ناطے مسیحیت کا پرچار کرنے کی وجہ سے دوسرے یہودی اس بات پر اعتراض کرتے تھے۔ لیکن پولس رسول خداوند خدا کی حفاظت میں تھا۔ اُسے کیونکر کوئی ضرر پہنچا سکتا تھا۔

پولس رسول کی تعلیم سے متاثر ہو کر بہت سے یونانی اور یہودی یسوع مسیح پر ایمان لائے تھے اور وہ نجات پا چکے تھے۔ تاہم وہ اپنے ایمان میں مضبوط تھے۔

پس پولس بہت دن وہاں رہ کر بھائیوں سے رخصت ہوا۔۔ (اعمال 18:18)

اس آیت سے کرنتھس میں پولس کی خدمت کا اختتام ہوتا ہے۔ یوں پولس وہاں سے رخصت ہوتا ہے۔ یہاں یہودیوں کی کی طرف سے جو مخالفت کی گئی یہ یہودی آرتھوڈکس کہلاتی ہے۔ پولس نے یونانیوں اور یہودیوں کو دونوں میں انجیل کی منادی کی اور ایک خاصی تعداد یسوع مسیح پر ایمان لا کر نجات یافتہ بن گئی۔ لوقا بیان کرتا ہے کہ وہ کافی عرصہ کرنتھس میں رہا اور خدا کے کلام کی منادی کرتا رہا۔

کرنتھس سے روانہ ہونے کے بعد جب پولس افسس میں پہنچا تو بھی اُس نے کرنتھس کے لوگوں کے ساتھ رابطہ استوار رکھا۔ اور خطوط کے ذریعہ سے ان کے احوال کی خبر لیتا تھا۔ پولس کی منادی کی وجہ سے کرنتھس میں ایک بڑی مسیحی تعداد قائم ہو چکی تھی اور کلیسیا کا وجود بن چکا تھا۔ کیونکہ پولس ڈیڑھ سال سے زیادہ عرصہ وہاں رہا۔

پولس نے سفر کی مسافتوں کا خیال نہ رکھا بلکہ یہ بوجھ دل میں رکھا کہ یسوع مسیح کی منادی پورے طور پر کرے اور اُس کے نام کو جلال دے یوں وہ خداوند خدا کی مرضی پوری کرتا رہا اور اُس نے اپنی بُلاہٹ اور رویا کے مطابق کام جاری رکھا۔ اور اُس نے خداوند کی خوشنودی حاصل کرنے کے لئے

خدمت جاری رکھی۔ اتنا عرصہ کرنتھس میں گزارنے کے بعد اُس نے افسس میں پہنچ کر بھی اس رابطہ کو قائم رکھا اور اُن کی روحانی نگہداشت کرتا رہا۔ خدا یوں عجیب طریقوں سے خوشخبری کا کام کرتا رہا۔اور رسولوں کو اپنے جلال کے لئے استعمال کرتا رہا۔

بھائیوں سے رخصت ہو کر وہ افسس پہنچنے سے پہلے سیریہ کی طرف روانہ ہوا۔ کرنتھس سے روانہ ہوتے وقت اکولہ اور پرسکلہ بھی اُس کے ساتھ تھے۔ وہاں وہ جنوب مشرق کی طرف روانہ ہوا وہاں سے بندرگاہ ۵ میل کے فاصلے پر تھی۔ اکولہ اور پرسکلہ نے اپنی دکان کسی دوسرے کے سپرد کر دی اور وہ بھی اُس کے ساتھ روانہ ہوئے۔ کیونکہ ہم نے دیکھا ہے کہ وہ پولس کی خدمت میں اُس کی مالی مدد کرتے تھے وہ پولس رسول کے ہم پیشہ تھےاور خیمہ دوزی کا کام کِیا کرتے تھے۔وہ بھی پولس رسول کے ساتھ سفر پر روانہ ہوئے۔ وہاں سے وہ کنخریہ کو روانہ ہوئے، کنخریہ ایک چھوٹاقصبہ تھا۔

بالآخر جب وہ کرنتھس سے روانہ ہوا تو پرسکلہ اور اکولہ اُس کے ساتھ تھے۔ وہ جہاز پر سوریہ کو روانہ ہوا۔ اُس کا ارادہ تھا کہ دوبارہ انطاکیہ جائے۔ کنخریہ کرنتھس کی مشرقی بندرگاہ تھی۔ شریعت کو ماننے والوں کا اختلاف ہمیشہ حلال یا حرام چیزوں کی بنیاد پر ہوتا تھا۔ یہودیوں ایمان کے حامل لوگ اسی وجہ سے رسولوں کے ساتھ تنازعہ کھڑا کرتے تھے کیونکہ رسول خود تو بنیادی طور پر اسرائیلی تھے اور یہودی تھے لیکن وہ غیر اقوام کو بھی باوجود غیر قوم ہونے کے بنی اسرائیل کے خدا کے پیروکار ہونے

کی دعوت دے رہے تھے لیکن ایک فرق انداز سے۔ یعنی یہودی رسوم رواج کو چھوڑ کر۔ اسی وجہ سے ایک مقام پر مسیحیوں کو ناصریوں کا بدعتی فرقہ بھی قرار دیا گیا ہے۔

یہ بات دلچسپی سے خالی نہیں ہے کہ ایشیائے کوچک میں پولس رسول نے ایک بڑی کلیسیا قائم کی۔ یوں وہ سب ایسے خدا کے پیروکار بن گئے جو قادرِ مُطلق اور تمام خلقت کا مبدا ہے۔ اور سارے جہان کا خالق اور مالک ہے۔ اگرچہ یونان میں بہت سے دیوی دیوتا موجود تھے اور اُن کو اُن کے پیروکاروں نے فطرت کے تمام بڑی چیزوں کے ساتھ منسوب کر رکھا تھا لیکن بائبل مقدس کا مقدس تمام چیزوں کا خالق اور پرستش کے لائق ہے۔ ہمیں اُسی پر ایمان لانا اور اُس کے ساتھ ابدی زندگی گزارنا ہے۔

خدا خالق ہے، تمام حاکمیت اور مرتبہ اُسی کے لئے ہے۔ وہی پرستش اور بندگی کے لائق ہے۔ پولس نے بھی اتھینے میں پڑی ہوئی اُن کی مُورتیوں کو کچھ نہ جانا کیونکہ وہ زندہ خدا کو ماننے والا تھا۔ اور اُس کی پرستش اور تمجید کرتا تھا۔ وہ بہت سے دیوتاؤں کے ماننے والے تھے لیکن واحد زندہ خدا سے آگاہ نہیں تھے۔ پولس نے اُن کے دیوی دیوتاؤں پر کوئی بحث نہیں بلکہ ایک ہی نقطہ پر زندہ خدا کی بابت خوشخبری سنائی اور یسوع مسیح کی قیامت کی خبر دی۔ اور پھر یہ کہ اُسی کی معرفت خداوند خدا عدالت کرے گا بلکہ عدالت کا سارا اختیار یسوع مسیح کے پاس ہے۔

خداوند خدا پاک ہے، اُس کی مانند کوئی قدوس نہیں۔ وہ ہم سے بھی توقع کرتا ہے کہ ہم پاک ہوں، وہ چاہتا ہے کہ ہم اُس کے لئے الگ تھلگ ہوں، یعنی اُس کے لوگ اور اُس کی چراگاہ کی بھیڑیں۔ ہم ابلیس کے پیروکار نہ بنیں بلکہ خداوند اپنے زندہ خدا کے پیروکار اور اُس کے شاگرد بنیں اوراُس کے پاک نام کو مبارک کہیں۔ اُس کی پرستش کریں۔

لیکن یونانی دیوتے انسان کے لئے کچھ نہیں کر سکتے سوائے زندہ خدا کے۔ جس کی منادی پولس رسول کر رہا ہے ۔ یسوع مسیح اپنے مرتبے اور کردار کے باعث سردار کاہن ہے۔اور ہمیں اُس کی لازوال قربانی کے باعث پاک ترین مکان میں خدا باپ کے حضور جانے کی دلیری ہے۔ پرانے عہد نامہ میں صرف سردار کاہن پاک ترین مکان میں داخل ہو سکتا تھا۔ اس کے لئے بنی اسرائیل کے لوگوں کو اجازت نہیں تھی۔ لیکن نئے عہدنامہ میں ہر ایماندار دلیری سے خدا کے حضور جا سکتا ہے۔ یسوع مسیح کی موت ہمارے لئے خوش نصیبی ہے۔ کیونکہ اُس کی صلیبی موت کے باعث ہماری نجات ممکن ہوئی ہے بشرطیکہ ہم شخصی طور پر اُسے قبول کریں۔ جب ہم غیر معبودوں کی طرف دیکھتے ہیں تو ان میں عوام کے لئے درجے مرتب کئے جاتے ہیں۔ ان دیوتاؤں کو ماننے والوں میں اعلیٰ اور ادنیٰ درجے کے لوگ ہوتے ہیں۔ لیکن زندہ خدا کے نزدیک سب پاک ہیں اور اُس کے مقدس لوگ بلکہ اُس کے گھرانے کے لوگ بن جاتے ہیں۔

یسوع مسیح پر ایمان لانے سے ہماری خدا باپ کے ساتھ شراکت ہو جاتی ہے۔ کیونکہ انجیل جلیل کے مطابق یسوع مسیح ہمارا سردار کاہن ہے جس کے وسیلہ سے ہماری ابدی خلاصی ہوئی اور ہماری نجات ممکن ہوئی، مقدس خدا ہمارے ساتھ بہت سے وعدے کرتا ہے، بائبل مقدس میں اُس کے وعدے اور ارشادات موجود ہیں ، وہ اپنے وعدوں میں قادر ہے۔

خدا نے یسوع مسیح کے وسیلہ سے اپنے ساتھ رفاقت کا ایک معیار مقرر کیا ہے۔ پس وہ ہم اُس پر ایمان کے وسیلہ سے پاک ہو جاتے ہیں اور اُس کے گھرانے کے لوگ بن جاتے ہیں۔ سردار کاہنوں کی ذمہ داری عوام کا خدا کے ساتھ میل کرانا تھا اوریوں وہ درمیانی ہونے کی حیثیت رکھتے تھے ، لیکن یسوع مسیح کامل اور راستباز اور خدا کی مرضی کو پورا کرنے والا ہے۔ پس وہ ہمارے ساتھ رفاقت رکھتا اور ہماری نجات کو کامل کرتا ہے۔

جب ہم خداوند خدا کے ساتھ رفاقت رکھتے اور اُسے اپنی زندگی میں آنے کی دعوت دیتے ہیں تو ہمیں برکت دیتاہے۔ ہمارے ساتھ رہتا ہے ۔ بلکہ ہمارے اندر سکونت کرتا ہے۔ خداسے رفاقت برکت کا اہم ترین ذریعہ ہے۔ پرانے عہدنامہ میں زیادہ تر لین دین چلتا تھا۔ مثلاً اگر بنی اسرائیل ایسا کریں گے تو خدا جواب میں انہیں کوئی نہ کوئی برکت عطا کرتا تھا۔ اکثر پرانے عہدنامہ میں برکت مشروط دکھائی دیتی ہے۔ لیکن نیا عہد نامہ فضل کا زمانہ ہے۔ نئے عہد نامہ میں کسی قسم کی مُورت کھڑی

کرنے کی ضرورت نہیں اور نہ ہی ہمیں اُس کے ساتھ کسی قسم کی شرط باندھنے کی ضرورت ہے بلکہ اُس کی برکت ہمارے لئے اُس کے فضل کے باعث دستیاب ہے۔

خدا ہماری ضرورتیں ہمارے مانگنے سے پہلے جانتا ہے۔ وہ ہماری ضرورتوں سے واقف ہے۔ ہم اُس کے جلال کے لئے اُس کا شکر ادا کرتے ہیں۔ یہ خوشی کی بات ہے کہ خدا ہمارے لئے خود نجات کا بندو بست کیا ہے۔خدا نے ہر ایک مشکل اور پریشانی سے پولس رسول کو بچایا۔ خدا فرماتا ہے کہ ہم تمہارا محافظ ہوں۔ اور جس طرح اُس نے پولس رسول کی مدد کی اور اُس سے ہمکلام ہوا ہم سے بھی وہ یہی کہتا ہے کہ مَیں تمہارا محافظ ہوں۔ زبور نویس بھی کہتا ہے کہ تیرا محافظ نہ اونگھے گا نہ سوئے گا۔ ہم خدا کا شکر ادا کرتے ہیں کہ وہ اُن کی حفاظت کرتا ہے جو اُس کے نام سے کہلاتے ہیں۔

پرانے عہدنامہ میں بنی اسرائیل کے لئے لازم تھا کہ وہ یروشلیم کی ہیکل میں زندہ خدا کے لئے قربانی کریں۔ اور اس کے علاوہ بھی انہیں یروشلیم کی ہیکل اپنے نذرانے اور ہدیے اور قربانیاں پیش کرنا پڑتی تھیں۔ لیکن یسوع مسیح نے ہمارے لئے قربانی کی۔ کیونکہ پرانے عہد نامہ میں سردار کاہن بطور درمیانی خدمت انجام دیتا تھا۔ یوں وہ خدا کے لئے مقدس ہونے کی وجہ سے دوسروں کی مدد کرتے تھے تاکہ لوگوں کا خدا کے ساتھ رابطہ استوار کریں۔ اور وہ اُن گناہوں کی معافی حاصل کریں۔ یوں وہ خیمہ اجتماع کے ذریعہ سے زندہ خدا کے ساتھ رفاقت رکھتے اور اُس کی تمجید کرتے تھے۔

نیا عہد نامہ میں ہر ایماندار خدا کے ساتھ رفاقت رکھتا اور اُس کے حضور جاتا ہے۔ نئے عہدنامہ میں خدا فضل کے وسیلہ سے رفاقت رکھتا ہے۔ پرانے عہدنا مہ میں غلطی کی گنجایش نہ تھی، گناہ کی حالت میں خدا کے حضور ذرا بھی گنجایش نہ تھی ۔ لیکن نئے عہد نامہ میں یسوع مسیح کے وسیلہ ہمارا خدا کے ساتھ میل ہوتا ہے تاہم اس کا مطلب یہ نہیں کہ گناہ کرتے جائیں۔

پولس رسول بھی اس بات کے لئے تہہ دل مشکور اور تیار تھا کہ وہ خداوند خدا کے کام کو ضرور پورا کرے گا جو اُس کے سپرد ہوا ہے۔ وہ غیر قوموں کے لئے خدا کے چنا ہوا وسیلہ تھا۔

بائبل مقدس کے خدا کے لئے مُورتی یا مجسمہ بنانے کی ضرورت نہیں۔ کیونکہ وہ زندہ ہے اور وہ ہاتھ کے بنائے ہوئے مکانوں میں نہیں رہتا۔ خدا ہمارے دلوں کو جانتا اور ہماری سوچوں کو سمجھتا ہے۔ وہ خالق ہے وہ ہر بات سے واقف ہے تو بھی ہم سے رفاقت رکھتا ہے۔ بائبل مقدس کی ایسی تعلیم خدا اور انسان کے مابین باہمی تعلق کی لازوال مثال ہے۔

زندہ خدا اپنے کلام کے وسیلہ سے جو وعدے کرتا ہے اُن کو پورا کرتا ہے۔ سردار کاہن بطور اُستاد لوگوں کی گلہ بانی کرتے تھے۔یوں وہ رہبر کے فرائض انجام دیتے تھے۔ وہ درمیانی ہونے کے ناطے بنی اسرائیل کی مدد کرتے تھے۔ خیمہ اور ہیکل خدا کے ساتھ وابستگی کا ذریعہ تھا کیونکہ پرانے عہد نامہ

میں یہ خدا کی حضوری اور موجودگی کا نشان تھا۔ وہاں سے خدا بنی اسرائیل ہم کلام ہوتا تھا۔ پرانے عہدنامہ کی نئے عہدنامہ اب ہمیں خدا کی حضوری موجودگی کے لئے پریشان ہونے کی ضرورت نہیں بلکہ یسوع مسیح کےوسیلہ خدا باپ سے ہمارا میل ہو جاتا ہے۔ یہ خدا کی عظیم برکت اور اُس کے فضل کا اظہار ہے۔

خدا ہمارے حالات کو جانتا ہے، وہ ہمارے دل کے خیالات کو بھی جانتا ہے۔ خدا ہمیں بحال کرتا اور نجات ممکن کرتا ہے۔ پولس کو بھی خدا نے حفاظت کی رویا دی۔ اور بے شک اُس کی خدمت کے تمام طویل سفروں میں دیکھتے ہیں کہ خدا نے اُس کی حفاظت کی۔

یسوع مسیح ہمیں ہر طرح کے خوف سے محفوظ رکھتا ہے۔ اور ہم ایمان رکھتے ہیں کہ اُس نے ہمارے لئے فدیہ دیا ہے اور اُس نے ہمارے گناہوں کی قیمت ادا کر دی ہے ۔ پس ہمیں کچھ خو ف نہیں۔

پس پولس رسول بے خوف افسس کی طرف روانہ ہوا۔ کیونکہ اب اُسے افسس میں خداوند کا کلام سنانا تھا۔

''اور افسس میں پہنچ کر اُس نے اُنہیں وہاں چھوڑا اور آپ عبادت خانہ میں جا کر یہودیوں سے بحث کرنے لگا۔ جب انہوں نے اُس سے درخواست کی کہ اَور کچھ عرصہ ہمارے ساتھ رہ تو اُس نے منظور نہ کیا بلکہ یہ کہہ کر اُن سے رخصت ہوا کہ اگر خدا نے چاہا تو تمہارے پاس پھر آؤنگا اور افسس سے جہاز پر روانہ ہوا۔ (اعمال 18:20-21)

پولس نے اکولہ اور پرسکلہ کی رہنمائی کی اور انہیں اپنے ہمراہ لے کر افسس میں پہنچا۔ پولس نے افسس چھوڑ کر وہاں سے جلدی کی اور فلسطین کی طرف روانہ ہوا۔وہ واپس یروشلیم کی طرف آنے کو تھا۔ پس اُس نے افسس میں بہت زیادہ دن رکنا نہ چاہا بلکہ اکولہ اور پرسکلہ کی مدد کی اور ان کو ساتھ لے کر افسس تک آیا اور وہاں انہیں چھوڑ کر وہاں سے آگے روانہ ہوا۔

یہ ۵۲ عیسوی کی بات ہے پولس وہاں سے نکلنے میں جلدی کیونکہ موسمی اثرات اور تجارتی حالات کی وجہ سے اگلے چند ہفتے وہاں سے نکلنا مشکل ہوتا اسلئے پولس نے وہاں سے نکلنے میں جلدی کی اور زیادہ دن وہاں نہ رُکا۔ کیونکہ آگے عید فسح نزدیک تھی اسلئے اُس نے وہاں رکنا مناسب نہ جانا اور بلکہ اُس نے چاہا کہ فسح شروع ہونے سے پہلے پہلے واپس یروشلیم کو پہنچ جائے۔

افسس قدیم دنیا کا اہم ترین شہر تھا۔ افسیوں کے خط سے معلوم ہوتا ہے کہ افسس کی کلیسیا نئے یروشلیم کی بڑی شدت سے منتظر تھی۔

جب پولس وہاں کے لئے گیا تو انہوں بڑا خیر مقدم کیا اور پولس کو کچھ عرصہ اَور وہاں رہنے کے لئے کہا ۔ پھر بھی افسس میں رہ کر پولس نے یسوع مسیح کی بابت نبوتوں پر بحث کی اور اکولہ اور پرسکلہ بھی اُس کے ہمراہ تھے لیکن وہ اُس کو اپنے ساتھ افسس سے آگے لے کر نہیں آیا۔ بلکہ اکیلا یروشلیم پہنچا۔ پولس کا کرنتھس سے افسس کا سفر بڑا طویل تھا کیونکہ وہ کرنتھس سے افسس تک ۱۵۰۰ میل کا سفر کر کے یہاں پہنچا تھا۔ لوقا ان سارے واقعات کو بڑے احسن طریق سے بیان کررہا ہے۔

پھر قیصریہ میں اتُر کر یروشلیم کو گیا اور کلیسیا کو سلام کر کے انطاکیہ میں آیا۔ اور چند روز وہاں رہ کر روانہ ہوا اور ترتیب وار گلتیہ کے علاقہ اورفروگیہ سے گزرتا ہوا سب شاگردوں کو مضبوط کرتا گیا۔

(اعمال18:22-23)

یروشلیم کی طرف اتنی تیزی سے واپسی کا مقصد عید فسح نزدیک آرہی تھی اور وہ خداوند کی فسح یروشلیم میں منانا چاہتا تھا۔ فسح یسوع مسیح کی قربانی اور ہماری نجات کی فقید المثال ہے۔ یسوع مسیح نے فسح کے موقع پر ہی ارشاد فرمایا تھا کہ یہ میرا بدن ہے۔ کیونکہ یسوع سے پیشتر فسح ایک عکس تھی لیکن

اب یسوع کے بعد حقیقت میں تبدیل ہو گئی تھی تاہم یسوع نے اپنی یادگاری میں اسے جاری رکھنے کو کہا۔ کہ میری یادگاری میں یہی کِیا کرنا۔

کیونکہ یسوع مسیح نے فسح کے برے کی جگہ پہ خود کو پیش کیا۔ اور کامل قربانی گزرانی ۔ رومیوں کے خط میں پولس نے اس تضاد کو ختم کر دیا کہ کھانے پینے کی پابندیوں کی بنا پر کسی کا ایمان پرکھا جائے۔ کیونکہ رومیوں

کی کلیسیا غیر قوم لوگوں میں سے قائم ہوئی تھی اور اُن کے لئے بنی اسرائیل کی رسومات پر ایمان لانا اور اُس بالخصوص اُن کی مشق کرنا مشکل تھا۔اور یسوع مسیح کی کامل قربانی کے باعث ہمیں اُن کی ضرورت نہیں رہتی اسلئے پولس رسول سکھاتا ہے کہ ہم یسوع مسیح پر کامل ایمان کے باعث نجات پاتے ہیں۔

انطاکیہ وہ جگہ ہے جہاں پولس پہلے جا چکا تھا اور سیلاس اُس کے ہمراہ تھا۔ جب رومی حکومت اس پر قابض ہوئی تو اسے اَور ترقی حاصل ہوئی یہاں کہ رومی سلطنت کا تیسرا بڑا شہر بنا گیا۔ جب مسیحیت یہاں پہنچی تو یہ ایک عظیم شہر تھا۔ یہ ایک بین الاقوامی شہر تھا۔ اسلئے یہاں کے لوگ سمجھتے تھے کہ گویا ان پر کسی ربّانی یا سماجی قانون کا اطلاق نہیں ہو سکتا ۔ انطاکیہ ایک بدکار شہر تھا۔ یہاں لوگ

عیاش، بُت پرست اور جادو گر تھے۔ ابتدائی مسیحی تاریخ میں یروشلیم کے بعد انطاکیہ نے بڑا اہم کردار ادا کیا۔

یسوع مسیح کے پیروکاروں کے لئے لفظ مسیحی انہی شہریوں کا نو ساختہ لفظ تھا۔ اُن سات آدمیوں میں جنہیں اعمال چھ باب میں خدمت کے لئے چنا گیا انطاکیہ کے نیکلاؤس جو نو مرید یہودی تھا کا نام بھی ہے۔

ستفنس کی شہادت کے بعد شاگرد منتشر ہوئے اور شمال میں انطاکیہ (یروشلیم سے دور ۳۰۰ میں دور)تک پہنچے۔ وہاں انہوں نے یہودیوں میں تبلیغ کی۔ اس کے بعد جو شاگرد آئے انہوں نے غیر یہودیوں میں بھی تبلیغ کی۔ اور وہ اتنی کامیاب ہوئی کہ یروشلیم سے برنباس کو اس کام کی دیکھ بھال کے لئے بھیجا گیا۔

انطاکیہ میں ایک مضبوط کلیسیا قائم ہوئی۔ اس کا اظہار اس بات سے ہوتا ہے کہ جب یروشلم میں قحط پڑا تو انطاکیہ کے مسیحیوں نے بڑی فراخدلی سے مدد کی۔

پھر اپلوس نام ایک یہودی اسکندریہ کی پیدایش خوش تقریر اور کتاب مقدس کا ماہر افسس میں پہنچا۔

(اعمال 24:18)

انطاکیہ میں طویل قیام کے بعد پولس اپنے تیسرے دورے اور وسیع تبلیغی دورہ پر جانے کو تیار ہوا۔ اس سفر کا بیان اعمال 23:18سے 16:21تک ہے۔ پہلے علاقے جہاں پولس کو جانا تھا گلتیہ اور فروگیہ تھے۔

گلتیہ ایشیائی کوچک کا وہ علاقہ ہے جہاں گال Gaulقسم لوگ آکر آباد ہوئے تھے۔ یہ وہ قدیم لوگ تھے جو تقریباً اُسی علاقے میں آباد تھے ۔جو موجودہ فرانس ہے۔ تیسری صدی قبل از مسیح میں یورپ کی بڑھتی ہوئی

آبادی کی وجہ سے گال قوم کے لوگوں نے ایشیائے کوچک کی طرف رُخ کیا اور یہاں آ کر آبا د ہو گئے۔ ۶۴ قبل از مسیح میں گلتیہ رومی حکومت کے قبضہ میں آ گیا۔ اس کے آخری بادشاہ امن تاس کی موت کی بعد ۲۵ قبل مسیح میں اسے با ضابطہ طور پر ایک رومی صوبہ بنا دیا گیا۔ گلتیہ کا یہ نیا صوبہ گال قوم کے جغرافیائی علاقے پر محدود نہ تھا بلکہ اس میں پنطس، فروگیہ ، لکا اُنیہ، کے علاقے بھی شامل تھے۔ گلتیہ کے اس صوبے میں وہ تمام شہر شامل تھے جہاں پولس ر سول نے بشارتی کام کِیا، یعنی لُسترہ اور دربے جو رومی نو آبادیاں تھیں۔ اور انطاکیہ اور اکنیم جنہیں قیصر کلودیس نے رومی بنا دیا تھا ۔ ان شہروں میں بھاری تعداد میں یہودی، رومی اور یونانی آکر بس گئے تھے کیونکہ جغرافیائی لحاظ سے بہت اہم علاقے تھے۔

اپلوس کا ذکر ہم پہلے بھی پڑھ چکے ہیں۔ یہ اسکندریہ کا ایک یہودی عالم تھا۔ افسس میں پہلے اکولہ اور پرسکلہ نے اُسے مسیحی ایمان کی تعلیم دی تھی ۔پھر وہ کرنتھس چلاگیا، جہاں وی انجیل کا ایک زبردست مبشر بنا،۔کچھ عرصہ بعد اپلوس کی ایک جماعت بن گئی۔ جو پولس کی جماعت کی مخالفت کرتی تھی لیکن اپلوس اور پولس ایک دوسرے مخالف نہیں تھے۔کیونکہ پولس اوراپلوس دونوں مسیح یسوع کے پیروکار تھے اور وہ ایک ہی منجی کی منادی کر رہے اور خوشخبری دے رہے تھے۔ پس کلیسیا کی آپس کی منافقت اور جھگڑوں کے باعث انہوں نے ایک دوسرے کے خلاف مخالفت شروع کر دی اور بعض نے کہا کہ ہم تو پولس کے ہیں اور بعض نے تفرقہ کی بنا پر کہا کہ ہم اپلوس کے ہیں۔

اس شخص نے خداوند کی راہ کی تعلیم پائی تھی اور روحانی جوش سے کلام کرتا اور یسوع کی بابت صحیح صحیح تعلیم دیتا تھا مگر صرف یوحنا ہی کے بپتسمہ سے واقف تھا۔ وہ عبادت خانہ میں دلیری سے بولنے لگامگر پرسکلہ اور اکولہ اُس کی باتیں سُن کر اُسے اپنے گھر لے گئے اوراُسکو خداوند کی راہ اَور زیادہ صحت سے بتائی۔

(اعمال 18:25-26)

اب منظر بدل کر دوبارہ افسس میں آتا ہے جہاں ہم نے اکولہ اور پرسکلہ کو چھوڑا تھا۔ اپلوس نام ایک خوش تقریر مبشر وہاں آگیا وہ کتابِ مقدس یعنی پرانے عہدنامہ کا ماہر تھا۔پیدائش کے اعتبار سے وہ اسکندریہ کا یہودی تھا۔

اسکندریہ شمالی مصر کا درالحکومت تھا۔ اگرچہ اپلوس کی منادی میں بڑی قوت تھی بڑا جوش تھا لیکن مسیحی ایمان کے بارے میں اُس کا علم ادھورا تھا۔ اُس نے یوحنا بپتسمہ دینے والے کی خدمت کے بارے میں خوب تعلیم پائی تھی۔ اور جانتا تھا کہ یوحنا مسیح موعود کی آمد کی تیاری کے لئے اسرائیلی قوم کو کس طرح توبہ کی طرف بُلاتا تھا۔ جب پرسکلہ اور اکولہ نے عبادت خانے میں اُس کی باتیں سُنیں تو جان گئے کہ اُسے اگلی تعلیم کی ضرورت ہے۔ چنانچہ وہ بڑی محبت سے اُسے اپنے گھر لے گئے اور اُس کو خدا کی راہ اور زیادہ صحت سے بتائی۔ اس خوش تقریر مبشر کے حق میں یہ بات بہت قابل تعریف ہے کہ وہ ایک خیمہ دوز اوراُس کی بیوی سے سیکھنے پر آمادہ ہوا۔

جب اُس نے ارادہ کیا کہ پار اُتر کر اخیہ کو جائے تو بھائیوں نے اُس کی ہمت بڑھا کر شاگردوں کر لکھا کہ اُس سے اچھی طرح ملنا۔ اُس نے وہاں پہنچ کر اُن لوگوں کی بڑی مدد کی جو فضل کے سبب سے ایمان لائے تھے۔ کیونکہ وہ کتاب مقدس سے یسوع مسیح کا مسیح ہونا ثابت کر کے بڑے زور شور سے یہودیوں کو علانیہ قائل کرتا رہا۔ (اعمال 18:27-28)

اپلوس کی زندگی میں رُوح کی معموری تھی اور اُسکی خدمت پُر جوش تھا جو رُوح القدس کی طرف سے اُسے عنایت ہوئی تھی۔ اسی لئے وہ بھی پولس کی طرح بے خود خوشخبری کی منادی کر رہا تھا۔ اور خداوند کے نام کو جلال دیتا تھا۔

پرانے عہدنامہ کے نبیوں میں بھی مسیح کا رُوح پایا تھا۔ پطرس کے پہلے خط میں اسکا بیان ملتا ہے۔ پس ہم پاک تثلیث کی وجہ سے زمانوں کو تقسیم نہیں کرسکتے کہ پہلے باپ کا زمانہ تھا پھر بیٹے اور پھر رُوح القدس کا ۔ بلکہ یہ ازل سے ہیں اور ابتداہی سے اکٹھے کام کر رہے ہیں۔ پرانے عہد نامہ میں رُوح القدس کے نزول کا ذکرآتا ہے کہ ہرایک ایماندار پر رُوح القدس نازل ہوتا تھا۔ کیونکہ بادشاہوں اورانبیاکو خداوند خدا نے اُسی پاک رُوح سے مسح اور مخصوص کِیا ااور اپنے جلال کے لئے استعمال کِیا۔ پس ہم خدائے ثالوث کو زمانوں میں تقسیم نہیں کر سکتے اور نہ بائبل مقدس ایسی تعلیم دیتی ہیں۔ کیونکہ پرانے عہد نامہ کے انبیا بھی خدا کے خادم تھے جنہیں بنی اسرائیل کے اصلاح اور روحانی بڑھوتری کے لئے خداوند خدا مقرر کرتا اور چنتا اور بھیجتا تھا۔ انہوں نے خداوند خدا کے جلال کے لئے کام کِیا اور اُسے برکات حاصل کیں۔ پرانے عہدنا مہ میں انبیاکے صحائف موجود ہیں۔ جنہیں انبیا اکبر اورانبیا اصغر میں تقسیم کرتے ہیں۔

اُن کی خدمت کے لئے خداوند خدااپنا رُوح اُن پر نازل کرتا تھا۔ اور وہ دلیری سے خداوند خدا کی مرضی پوری کرتے تھے۔ پطرس کے خط میں آیا ہے کہ سب نبیوں میں مسیح کا رُوح تھا۔

یہاں اپلوس جو منادی کر رہا تھا اس کا زیادہ تر تعلق یوحنا کی منادی اور تعلیم تھاکیونکہ وہ اس بات کو تسلیم کرتا تھا کہ یوحنا خداوند خدا کا نبی ہے۔ تاہم اپلوس کی تعلیم کا زیادہ انحصار پرانے عہدنامہ کی تعلیمات پر تھا۔ لیکن اکولہ اور پرسکلہ کے ساتھ ملاقات کے بعد اُس نے یسوع کی منادی کی۔ کیونکہ اس سے پہلے اکولہ اور پرسکلہ کی ملاقات پولس کے ساتھ ہو چکی تھی کیونکہ وہ کرنتھس میں ایک طویل عرصہ اکٹھے رہے اور خیمہ دوزی کا کام کرتے رہے۔ پولس وہاں ڈیڑھ برس سے زیادہ عرصہ رہا۔ اس دوران پولس دوسرے ایمانداروں کے ساتھ ساتھ اکولہ اور پرسکلہ کو بھی یسوع مسیح کے متعلق پیشن گوئیوں کی تکمیل اور یسوع مسیح کی تعلیمات کے بارے میں سکھاتا تھا۔ یوں وہ یسوع مسیح کے گواہ تھے۔

جب اپلوس کی ملاقات اُن سے ہوئی تو انہوں نے یسوع مسیح کی تعلیم اور خوشخبری کی تعلیم بڑی صحت کے ساتھ اپلوس کو سمجھائی ۔ پس وہ اُس کے بعد یسوع مسیح کا اعلانیہ اظہار کرنے لگا۔ یوحنا بپتسمہ دینے والے کی خدمت روایتی خدمت تھی۔ کیونکہ اُسے محدود وقت اور اختیار ملا تھا۔ وہ تو آنے والا پیش رو تھا جس کی خبر دینے کو اُسے بھیجا گیاتھا تا کہ آنے والے کی راہ تیار کرے۔

یوحنا اصطباغی یسوع مسیح کے آنے کی خبر دے رہا تھا کیونکہ میرے بعد جو آنے والے ہے وہ مجھ سے مقدم ہے۔ اپلوس بھی ابھی تک وہی تعلیم دے رہا تھا یوحنا نے یسوع مسیح کے بارے میں سکھائی تھی۔ اپلوس یسوع مسیح کی قدرت کااظہار تو کر رہا تھا لیکن اُس کی تعلیم کا مرکز وہ باتیں نہیں تھیں جو رسولوں کی تھیں۔ بلکہ وہ یوحنا کی معرفت ملی ہوئی تعلیم کی خبر دیتا تھا۔ وہ یسوع مسیح کے بارے میں بتاتا کہ وہ راستی سے قوموں کی عدالت کرے گا وہ رُوح القدس اور آگ سے بپتسمہ دے گا۔ وہ مقدم ہے۔ تاہم وہ یسوع مسیح کی شخصی زندگی اور اُس کی تعلیمات کو اس طور سے نہیں بیان کر رہا تھا جس طرح دوسرے رسول اور پولس رسول بیان کر رہا تھا۔

تاہم اپلوس سیکھنے والی رُوح رکھتا تھا۔ اسی وجہ سے افسس کے بھائیوں نے اُس کی خواہش کا احترام کیا۔ اور اس کی ہمت بڑھائی اور حوصلہ افزائی کی ۔ وہ کرنتھس جا کر کلام کی منادی کرنا چاہتا تھا۔ افسس کے بھائیوں نے اُس کے لئے ایک تعریفی خط لکھ دیا۔ نتیجہ یہ ہواکہ وہ کرنتھس کے ایمان داروں کے لئے مددگار ثابت ہوا۔ کیونکہ وہ کتاب مقدس سے یسوع مسیح ہونا ثابت کر کے بڑے زور شور سے کرنتھس کے یہودیوں کو اعلانیہ قائل کرتا تھا۔کیونکہ خداوند خدا اپنے لوگوں کی نجات کے لئے ان میں سکونت اختیار کرتا اور انسانی تاریخ میں وارد ہوتا ہے یسوع مسیح کے انسانی جسم اختیار کرنے کے باعث انسانیت کی فضیلت ظاہر ہوتی ہے۔پس ہر ہمیں ہر طرح کی بحالی عطا کرنے

کے لئے اس جہان میں ظاہر ہوتا ہے کہ انسان ابدی ہلاکت سے محفوظ رہے۔یوحنا کی انجیل بھی بیان کرتی ہے کہ وہ ہمارے درمیان رہا اور ہم نے اُس کا ایسا جلال دیکھا جیسا باپ کے اکلوتا کا جلال۔

اخیہ نئے عہدنامہ میں ایک رومی صوبہ کا نام تھا جس میں یونان اور ملحقہ جزیرے شامل تھے۔ پولس رسول کے زمانہ میں یہ رومی گورنر کا ہیڈ کواٹر ہوتا تھا۔ پولس رسول کرنتھیوں کے خط میں اَخیہ کے مسیحیوں کی تعریف کرتا ہے کیونکہ انہوں نے یروشلیم میں غریب مسیحیوں کو مدد بھیجی تھی۔

عبرانیوں کا خط یسوع مسیح کی الوہیت کا بیان کرتا ہے جس میں اُس نے بنی نوع انسان کے لئے بطور سردار کاہن خدمت انجام دی۔ اورتمام مسیحی بھی اُس کے الٰہی مرتبے اور حیثیت کو تسلیم کرتے اور اُس کے نام کو عزت اور جلال دیتے ہیں۔ اپنی تعلیم کے اعتبار سے یہ خط نئے عہد نامہ میں بڑی اہمیت کا حامل ہے۔ کیونکہ اپنے آغاز ہی سے یسوع مسیح کی الٰہی حیثیت کو بڑی احسن انداز سے پیش کرتاہے۔ عبرانیوں کے خط میں پولس کی خدمت کا مرکزی کردار نظر آتا ہے۔ وہ یسوع مسیح کی طرح سے غیر قوموں کے لئے چنا گیا وسیلہ تھا، پس وہ اُس نے اپنے خداوند کی الٰہی حیثیت کو بھی بیان کیا جس کا علم ہمیں عبرانیوں کے خط سے ہوتا ہے۔ کرنتھیوں کے نام لکھے گئے خطوط میں پولس بہت سے روحانی مسائل کا حل پیش کیِا ہے۔ اعمال کے کتاب کے دوسرے دورے کی باتیں زیادہ تر کرنتھیوں کے نام پہلے اور دوسرے خطوط میں ملتی ہیں۔ کیونکہ اعمال کی کتاب میں اتنی تفصیل مذکور

نہیں ہے لیکن کرنتھیوں کے خطوط پوری صورت حال کو بیان کرتے ہیں کہ پولس نے کرنتھس میں کس قسم کی خدمت اور منادی کی ہے۔

کرنتھیوں کے نام پولس رسول کے پہلے خط میں اپلوس کی خدمت کا بھی بیان ملتا ہے جہاں کرنتھس کے لوگ تفرقہ میں پڑ گئے تھے اور ان دو گروپوں کے لوگوں نے ایک دوسرے کی مخالفت کی وجہ سے یہ اظہار کیا کہ ہم تو اپلوس کے ہیں۔ اور بعض نے کہا کہ وہ پولس کے ہیں۔

تاہم بنیادی طور کرنتھس کی کلیسیا کا وجود پولس نے رکھا، اُس نے کرنتھس کی کلیسیا قائم کی تھی۔ بعد ازاں اپلوس کو بھی وہاں خدمت کا موقع ملا اور اُس نے یہودیوں کے علاوہ غیر یہودیوں میں بھی خوشخبری کا کلام سنایا۔ اور بہت سے لوگوں کو یسوع مسیح کے پاس لایا۔ اُس نے بڑے جوش سے یسوع مسیح کی خدمت کی۔

پولس رسول کی خدمت کا دوسرا دورہ اب اختتام پذیر ہو چکا تھا ۔ تاہم اُس نے ساری خدمت بڑی صحت اور ذمہ داری سے کی۔ اور یہودیوں اور یونانیوں اور بہت سے لوگوں کو یسوع مسیح کی خوشخبری دی۔

اکولہ اور پرسکلہ کی وجہ سے اپلوس کی خدمت اَور بھی زور سے شروع ہوئی کیونکہ وہ بنیادی طور پر یوحنا کی تعلیم پر زور دیتا تھا لیکن ان دونوں میاں بیوی نے اُس کی رہنمائی یسوع مسیح کی تعلیم کی طرف دلائی جو مرکزی تعلیم ہے، اورجس کی منادی پولس کر رہا تھا اور اُسی یسوع کے گواہ اکولہ اور پرسکلہ تھے۔ رسولوں کی منادی کے وسیلہ سے خدا کے فضل کا یہ نہایت خوبصورت اظہار تھا جو ہم پر ہوا۔ ہم نے رسولوں کی منادی کے وسیلہ سے اور انجیل جلیل کےپیغام کے وسیلہ سے یسوع مسیح کو قبول کِیا اور اُس پر ایمان لائے تاکہ ہم اُس فضل کی برکت اور ابدی نجات حاصل کریں۔ کیونکہ خداوندایک ہی ہے اور خدااور انسان کے بیچ میں درمیانی بھی ایک یعنی یسوع مسیح جو انسان ہے، جس نے اپنے آپ کو سب کے فدیہ میں دیا۔ہماری روحانی ضرورتوں کے ساتھ ساتھ خدا کی محبت کی خوبیوں کے باعث وہ ہمیں بحال کرنے کی فکر میں رہتا ہے۔ وہ چاہتا ہے کہ ہم دنیا داری کو چھوڑ کر الگ تھلگ لوگ بن جائیں اور اُسی کا طریقہ کار اپنائیں جو ابدی اور حقیقی ہے۔ اور پرانی انسانیت کے سب کاموں کو ترک کر دیں۔

یہ وہ خوشی اور اطمینان ہے جو یسوع مسیح کے وسیلہ سے ہمیں ملی ہے۔ کلام بیان کرتا ہے کہ وہ اس دنیا میں کھوئے ہوئے انسان سے صلح کرنے کے لئے آیا جو گناہ کے باعث خدا سے دُور ہو گیا تھا۔ جب انسان خدا سے دُور ہو گیا تو ضرور تھا کہ کسی کے وسیلہ یہ رفاقت دوبارہ بحال ہو جائے۔ چنانچہ

یسوع مسیح کی صلیب انسان کو خدا کے قریب لانے کا سبب ٹھہری۔ خدا نے اگر یسوع مسیح کو کامل کفارہ ٹھہرایا تو اُس نے خدا کے مرضی کو پورا کیا۔ اور اُس کے خون کے سبب سے جو صلیب پر بہا صلح کر کے سب چیزوں کا اُسی کے وسیلہ سے اپنے ساتھ میل کر لے۔خواہ وہ زمین ہوں خواہ آسمان کی۔ پس نجات کی کامل تکمیل کے ساتھ ساتھ خدا نے اپنے بیٹے کو وہی درجہ اور حیثیت عطا کی جو وہ اس جہان کے خلق ہونے سے پیشتر باپ کے ساتھ رکھتا تھا۔ اگرچہ یسوع مسیح نے ہماری نجات کا سب کام پورا کیا ہے لیکن صرف یہی کافی نہیں کہ ہم خود غرضی کا مظاہرہ کریں۔ بلکہ یہ چاہئے کہ خداوند خدا کے حکموں کو بجا طور پر پورا کریں۔ یسوع مسیح ہمارا فدیہ دینے والا زندہ ہے خدا کی نجات کا تمام کام خدا کے برّہ یسوع مسیح کے وسیلہ پورا ہوا۔ پاک کلام یسوع مسیح کے ان دکھوں کا واضح بیان کرتا ہے جو اُس نے ہمارے لئے برداشت کئے ۔ پس یسوع مسیح کی کامل اور بے عیب قربانی ہم سب کو پاک کرنے اور کامل کرنے کا سبب ٹھہری۔

خداوند خدا ہم تیرا شکر کرتے ہیں کہ تُو ہمارے درمیان رہتا ہے۔ ہمارے دلوں میں سکونت کرتا ہے۔ ہم تیرے رفاقت سے لطف اندوز ہوتے اور تیرے پاک نام کو جلال دیتے ہیں۔ تُو نے اپنی برکات ہمیں بخشی ہیں۔ ہم یہ روحانی اور جسمانی برکات ایک دوسرے سے بانٹتے ہیں۔ ہم تیرے کلام اور تیرے اکلوتے بیٹے کے بارے میں حاصل ہونے والے علم کے تیرا شکر کرتے ہیں۔ ہم جانتے ہیں کہ

تُو حقیقی خدا ہے۔ اور یسوع مسیح ہمارا خداوند ہے جسے تُو نے بھیجا ہے۔ یسوع مسیح ہمارے لئے درمیانی ہے۔ وہ ابدتک یکساں ہے۔ ہم تیرے قدرت بھرے کاموں کا اظہار کرتے ہیں۔تاکہ تیرا نام عزت اور جلال پائے۔ ہم تیرے رُوح کے لئے تیرا شکر کرتے ہیں۔ ہم تیرے بارے میں اُور بھی جاننے اور سیکھنا چاہتے ہیں۔ ہم تیرے ساتھ رفاقت رکھنا چاہتے ہیں تیرے ساتھ گفتگو کرنا چاہتے ہیں۔ تیرے عطاکردہ برکات کے لئے تیرا شکر ہو۔ دُعاگو ہیں کہ ہماری روحانی ترقی تجھ میں قائم رہے تاکہ تیرے عرفان میں ترقی کرتے جائیں۔ہر طرح کی صورت حال میں مدد کرنے کے لئے ہم تیرے مشکور ہیں۔ ہم سے اُور محبت کر، تاکہ ہم گناہ میں پڑ جائیں۔بلکہ تیرے رفاقت میں بڑھتے جائیں۔ ہماری زندگیوں سے تیرا نام جلال پاتا رہے۔ تیرے رحم کے لئے تیرا شکر کرتا ہے۔ ہم تیرے بے حد شفقت کے لئے تیرے شکر گزار ہیں۔ یسوع مسیح کے وسیلہ سے تُو نے ہمیں اپنے ساتھ نئے رشتے میں پیوست کر رکھا ہے ۔ ہم تیرے جذبات کی قدراور تعظیم کرتے ہیں۔ ہم زندگی کے معاملات کے باعث پریشانی میں مبتلا ہو جاتے ہیں، تُو نے ہمیں زندگی دینے کے لئے اپنے .بندوں کو بھی استعمال کیا ہے ۔ ہم تیرا شکر کرتے ہیں کہ تُو نے ہمیں بہت کچھ سکھایا ہے اورہم ترقی کر رہے ہیں۔ ہم ان سب باتوں کو اپنے دل میں رکھنا چاہتے ہیں۔ تُو نے اپنے بیٹے کے وسیلہ اس جہان میں وارد ہونے کے باعث ہم سے رفاقت رکھی۔ ہم تیرے بیٹے کے زندگی کے لئے تیرا شکر کرتے ہیں جو ہم سب

کے لئے ایک اہم ترین نمونہ ہے۔ تیرے بیٹے اپنے خداوند یسوع مسیح کے پاک نام سے وسیلہ سے مانگتے ہیں۔آمین!